

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan popoldne, izvezo na nedelje in praznike.
Inserati do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, nosilno, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna knjižnica“ Knaflcova
ulica št. 5, prilico. — Telefon št. 104.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 104.
Dopisne sprejeme in posilne na zahtevo frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 210—	Din 240—	Din 360—	...
6	...	120—	120—	180—	...
3	...	60—	60—	90—	...
1	...	20—	20—	30—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakazilu.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Državna uprava in gospodarstvo.

Na velikem gospodarskem zboru, ki se je vršil v nedeljo v Zagrebu, so med drugimi tehničnimi in gospodarsko-političnimi problemi naglasili tudi gospodarsko potrebo dobre in zdrave državne uprave. Z naravnost nepričakovano odkritostjo in pa odločnostjo so gospodarski strokovnjaki iz cele države odobrili resolucijo, ki jo je tozadevno predložil in utemeljil podpredsednik centrale industrijskih korporacij, g. dr. Fran Windischer. Ni slučaj, da je bil slovenski gospodarski strokovnjak, ki je na eminentno gospodarskem in velefinančnem zboru dvignil glas za državno uradništvo in pokazal na problem, ki je največje važnosti za normalen razvoj gospodarskega napredka. Slovenija, ki na gospodarskem polju prednjači pred ostalimi pokrajinami države in ki je tekom petih let svobodnega državnega življenja dokazala nepričakovane gospodarsko-organizatorične talente ter zavzela vodilno vlogo v jugoslovenskem gospodarstvu, v industriji in trgovini, Slovenija ni šla preko svojih gospodarskih vprašanj molče in brez vsakega strokovnega zanimanja. Z mirno vestjo lahko rečemo, da se nikjer v državi gospodarska vprašanja ne študirajo s tako temeljitostjo kakor v Sloveniji, da se nikjer nad gospodarskim dogajanjem ne vrši tak intelektualen nadzor, kakor pri nas. S ponosom lahko trdimo, da se nad stavbo slovenskega gospodarskega razvoja dvigajo tudi strokovne institucije, ki ta razvoj popolnoma znanstveno spremljajo in ki ga podpirajo s pravimi, strokovno utemeljenimi referati, da ne zaide na stranjo in da se tehnično izpopolnjuje, kakor predpisuje moderna gospodarska veda. Splošno znani delavci ljubljanske Trgovske in obrtne zbornice so prav dobro vedeli, kaj hočejo, ko so v Zagrebu predlagali resolucijo v prid državnemu uradništvu. V gospodarstvu ni mesta za dvoumnost in za lirično romantiko. Tu gre za hladno realnost in kadar povderi gospodarski strokovnjak potrebo zdrave državne uprave in pred celim svetom na gospodarskem zboru naplasi zahtevo dobro plačnega državnega uradništva, tedaj smo lahko gotovi, da se je taka zahteva rodila iz strokovnega spoznanja odvisnosti, ki vlada med državno upravo in dobrim uradništvom ter med gospo-

darstvom. Temu spoznanju velevažnega razmerja med državno upravo in gospodarstvom je dala duška resolucija o državnem uradništvu, ki govori: »Ker je za zdravo državno upravo glavni pogoj dobro uradništvo, ki je zadovoljno s svojim poklicem in more živeti od svojih rednih dohodkov, povdarjamo z vsem naglasom nujno, česu in življenjskim prilikam potrebno izboljšanje službenih prejemkov državnih uradnikov.«

Ta resolucija je tako odkritosrčna in obenem tako odločna, da naši državni uradniki ne bodo mogli kar tako preko nje, ako hočejo naša temeljna gospodarska vprašanja rešiti sistematično. Naši javnosti niso neznane strokovne difference, na katerih temelji konkurenčna in pridobitna zmožnost ameriške industrije in trgovine: malenkostna populnost uprave ali pa produkcija odloča tamkaj o konkurenčnosti ter nudi bazo za uspešno pobijanje gospodarskega nasprotnika. Tako je tudi v Sloveniji in v jugoslovenskem gospodarstvu nastopil trenutek, ko zavisi nje nadaljni razvoj in napredek od dobrega in zdravega državnega uradništva, od tehnično izpopolnjenega državnega aparata. S tem aparatom je gospodarstvo na tisočih krajih sklopljeno tako, da zavisi od njegove popolnosti ter od njegovega rednega funkcioniranja. Ni pa mogoče redno funkcioniranje pri današnjih žalostnih gmočnih prilikah državnega uradništva, pri današnjem škandaloznem stanju službenih prejemkov, s katerimi se da komaj umreti, kaj šele živeti. Gospodarstvo je tesno zvezano s sodstvom. Brez sodstva niso mogoče gospodarske pogodbe, ni mogoča pravna sigurnost gospodarskega snovanja in delovanja. Tudi fundamentalna važnost tehnično popolnega prometa je javnosti dovolj znana. Pa tudi ostali državni aparat, zlasti davčni in gospodarsko-administrativni je v našesrejšji zvezi z gospodarstvom. Marsikaj bi danes v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji izgledalo boljše, da naše državno uradništvo poleg vsega idealizma, ki ga ima, še razpolega s primernimi službenimi prejemki in da si na tel podlagi omogoči isto strokovno izobrazbo in izpopolnitev, ki jo nujno zahtevajo nove prilike in novi gospodarski pogoji. V Nemčiji obstojajo v vseh glavnih mestih uradniške akademije, na katerih

predavajo upravni in gospodarski strokovnjaki o vprašanjih državne uprave in državnih uradniki izpopolnjujejo svojo upravno in gospodarsko znanje. Za take tečaje, ki bi bili zlasti na davčnem polju sila važni in potrebni, seveda naša država nima smisla. Svoje uradništvo pušča v največji bedi in ta beda se s prirodnim zakonitostjo zrcali v splošni državni upravi in nato tudi v gospodarstvu.

Take in slične probleme so naši gospodarski strokovnjaki prav dobro doumeli. Zato so na zagrebškem zboru dvignili glas za ubogo uradniško paro in ta glas ne sme ostati brez vpliva: Vlada se naj zaveda svoje svete dolžnosti, da nagradi svoje uradništvo tako, da se lahko s celim notranjim ognjem posveti visokemu javno-političnemu poklicu. Brez dobre državne uprave ni napredka v gospodarstvu in kulturi.

Pozabimo, kar je bilo...?

V ponedeljek dne 28. januarja 1924. je kraljevi komisar glavnega in prestolnega mesta kraljevine Italije, večnega Rima, priredil v čast jugoslovenskega poslanstva svečan sprejem na Kapitolu. Tega sprejema sta se udeležila ministrski predsednik Pašić in minister zunanjih stvari Ninčić s svojima soprogama. Odlične goste sta sprejela ob vhodu v palačo konservatorjev predsednik ministrskega sveta Mussolini in kraljevi komisar, senator Cremonesi, ki jih je pozdravil v imenu Rima. Jugoslovenski delegaciji, ki si je z velikim zanimanjem ogledala kapitolinske palače in muzeje, so v dvorani Horacijev in Kuracijev ponudili razkošno okrepčilo. Tekom sprejema je mestna godba igrala jugoslovensko himno, kraljevsko in fašistovsko »Giovinezza«.

Tako poročajo skoro vsi italijanski listi s tistim velikim zadoščenjem, ki odseva iz vsega italijanskega tiska že ves čas, odkar je bil jugoslovensko-italijanski sporazum gotova stvar, in ki spremljajo z njim vsak korak jugoslovenske ministrske dvojice v Rimu. Toliko časti in slave, kakor sedaj, pač nista še bila deležna Pašić in Ninčić, odkar ju pozna svet, in toliko lepih, navdušenih besedi, kakor jih je bilo sedaj v Rimu, še ni bilo izrečenih na naslov Jugoslavije, odkar so se naša tri plemena zedinila v svojo samostojno državo. Prijateljstvo med obema državama, prijateljstvo med obema narodoma, iskreno, trajno, neomajno, obema državama, obema narodoma tako prosično prijateljstvo! Nič več spora, nič medsebojnega prepiranja, nič zadiranja, nič rovarjenja, nič hujkanja, ki nam je še večerj grenilo življenje, temveč sama čista prijateljska ljubezen! In pozabljeni naj je vse, kar nas je ločilo še večerj: iščimo le ono, kar nas združuje, kar le še utrjuje naše mlado prijateljstvo, našo svežo ljubezen!

Kdo bi si bil mogel misliti včeraj, ko je bilo nebo zagnjeno s tako temnimi, pogubonosnimi oblaki, da bo danes sijalo tako divno, tako blagodejno solncecel!

Naj se mi ne očita, da hočem greniti to splošno zadovoljstvo, to pri srčno radost s hujšakškim zadirkavanjem, naj se mi ne prihaja z očitkom, da hočem kaliti komaj vzkliko, a že tako bohotno vzrastlo prijateljstvo; ali s'ovestni sprejem jugoslovenskih dveh državljanov na rimskem Kapitolu mi je nehoti priklical v spomin nedavne dogodke, ki so pač vredni, da se ponovno zabeležijo sedaj, ko večni Rim obsipa vse, kar je jugoslovenskega, z vsem svojim spoštovanjem. Vprašujem se namreč, ali sta bila Jugoslavija in jugoslovenski narod včeraj, ko še ni bilo z diplomatskim pismom sklenjeno prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo, med jugoslovenskim in italijanskim narodom, vredna spoštovanja ali ne? In odgovarjam si na to vprašanje, da sta si bili Jugoslavija in Italija, do včeraj nasprotniki, morda celo tudi sovražni, ali da ni bilo med njima spoštovanja, ki gre tudi in predvsem poštemu nasprotniku, odkritemu sovražniku, bi danes ne bilo med njima prijateljstva, četudi le prijateljstva, avarjenega na srčnih čustvih, temveč na medsebojnih koristih. Brez spoštovanja ni prijateljstva, vsaj pravega, iskrenega prijateljstva ne, kajti lopovu, nevednežu, podaja roko le goja, umazana sebičnost ali lastni zločinski nagon. Roko v odkritosrčno spravo, v resnično prijateljstvo si podajata tudi po najhujšem boju nasprotnika, toda le tedaj, če je bil njun boj poštem in sta se spoštovala med seboj. Naigloblja rana, dobljena v poštem boju, se zaceli in pozabi; nikdar pa se ne pozablja podlost in nizkotnost, zlasti pa še, če prihaja od tistega, ki se čuti močnejšega.

Pa glejte! Ob slovesnem sprejemu jugoslovenskih državljanov na rimskem Kapitolu sem se nehoti spomnil, kako je še pred kratkim eden glavnih voditeljev tiste stranke, ki danes vlada Italiji, desna roka samega vrhovnega vodje te stranke in glavarja državne vlade, sedanjí glavni tajnik stranke, častivredni Giunta, javno, pred vsem italijanskim narodom in vsem svetom postavljaj na sramotni oder tiste, ki so (ob času rimskega kongresa med svetovno vojno!) dovedli Srbe na Kapitol, še pozneje, pred nekoliko meseci pa ravno tako javno opsoval ves jugoslovenski narod z izrazi, ki jih raje ne navajamo.

Sedaj pa so bili tako opsovani predstavitelji naše države tako slovesno sprejemani od Postojne do Rima, bili so sprejeti in pogoščeni pri italijanskem kralju na Kvirintalu, pri ministrskem predsedniku v palači Venezia v prisotnosti cveta rimskega odličništva in vseh prvih glav vladajoče stranke, med njimi istega častivrednega Giunte, in celo od prvega predstavnika večnega Rima na samem Kapitolu, a italijanski narod je sklenil z njimi zvezo, prijateljstvo!

S kakimi občutki sta neki jugoslovenski ministri stopala na Kapitol? — Ali je mogoče iskreno, trajno prijateljstvo ob takim medsebojnem spoštovanju? In to prijateljstvo je tako nujno potrebno, je pravcati življenjski pogoj države, naroda! Zato je pač najmanj, kar lahko zahtevamo, da odslej prenehajo take žalitve.

ANGLIJA IN SOVJETSKA RUSIJA.

— London, 31. jan. (izvir.) Reuterjev urad laviia na podlagi informacij iz zanesljivih krogov da namerava Macdonadova vlada še pred sestankom parlamenta la brezpogojno priznati vlado sovjetske Rusije.

— London, 31. jan. (izvir.) »Daily Express« objavlja izjavo velikega kneza Cirila, ki sedaj vzdržuje v Nici svoj dvor. Ta knez, pretendent na carski prestol je izjavil dopisniku lista, da bo še tekom tega leta poskusil se vrniti v Rusijo, da osvobodi ruski narod komunistične strahotlive, Rulja si želi carja in ne terorja, ki ga izjavlja sedaj lopovi v Rusiji. Kmetje in delavci so po njegovi izjavi izgubili vsako zaupanje v boljševiški režim. Ruski narod je vedno ljubil carja ter ga je smatral za svojega duševnega očeta.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

Poročnik, ki je bil zelo razburjen, mu je natančno opisal vse svoje doživljaje.

»Prepričan sem,« tako je zaključil poročnik svoje pripovedovanje, »da je ta strahopetni atentat v zvezi s tajnostjo gospe Sonje.«

Asbjörn Krag je suhoparno pripomnil: »Predvsem moramo dobiti jasnost o enem vprašanju: Kdo je pravzaprav ta gospa Sonja?«

XVII. POGLAVJE.
Ure negotovosti.

To je bilo vprašanje, ki ga je najprej naslovil Asbjörn Krag na prestrašenega poročnika! Kdo je pravzaprav ta gospa Sonja? In policijski poročnik je moral priznati, da v tem trenutku ni mogel odgovoriti na to vprašanje.

Sicer pa se je zdelo, da je Asbjörna Kraga silno zanimala ta stvar. Najraje se je bavil s stvarmi, pri katerih se ljudje izogibljajo policije ali pa se nanjo obračajo le v najskrajnejšem slučaju.

Cim je poročnik dobil podrobnejše podatke, je poročal Kragu, kaj je izvedel o lepi gospe. Ni bilo mnogo tega, kar je dobil, in za rešitev zagotvetke ni služilo mnogo. Kar je pa poročnika zelo bolelo, je bil način, kako je Asbjörn Krag sodil o gospe Sonji, kar je bilo razvidno iz njegovih vprašanj in izrekov sploh. Policijski poročnik je iz teh izjav sklenal, da ji Asbjörn Krag podtika neplemenite namene.

27

Poročnik je v Kopenhagnu slišal, da je gospa Sonja ruskega pokolenja. To je bilo v skladu z njegovo govorico. Govorila je sicer prav dobro dansko, vendar pa ne popolnoma brez napak. Tudi se je to strinjala z neko drugo okolnostjo, kakor je to menil Asbjörn Krag, namreč da je očividno razumela jezik zločincev. Sai je znano, da so splošno mislili, da sta zločinceva govorila poljsko. Toda brez dvoma sta govorila ruski.

Nadalje je poročnik doznal, da je odvetnik Gade spoznal gospo Sonjo pri svojem bivanju v Ostendi. Bila je tam kot spremljevalka neke odlične ruske rodbine. Odvetnik se je takoj zaljublil v neno čudovito lepoto in zmagujočo inteligenco. Velicredna odvetnikova rodbina ni bila nikakor zadovoljna s to zvezo. Ni ji bilo po volji ne pokolenje, še manj pa nevestina dota. Gospa Sonja ni prišla v zakon ničesar drugega, kakor elegantno halo, o kateri je odvetnikova obitelj vihala nos, ker bi bolj pristojala elegantni svetški dami, kakor pa solidnemu meščanskemu dekletu, kakršno je rodbina želela za ženo g. Gadeja. Odvetnik se je kljub odporu oženil in Sonja se je kmalu oživela v rodbinski krog in postala ljubljena vseh. Ničče ni vedel o njenem zakonu drugega, kakor da je bila udana svojem možu in da on ni mogel vkljub svoji suhoparnosti nikdar prikriti svoje nežnosti. Tudi v tem so se vsi strinjali, da je gospa Sonja nadvse ljubila svoje dete, malo dekletce, ki je ob začetku te povesti dovršila svoje prvo leto.

Ko je dobil Asbjörn Krag te podatke in ta poaenja, ki so bili sicer dokaj nezadostni, se je poročnikom dogovoril, da bo na vseh stvari, ki se niso storile do drugega dne. Hotel je počakati, ako bi

morda iz danskih listov ne dobil še kakšnih približnih podrobnosti. In prav je sodil. Ze drugega dne dopoldne, ko so prispeli novi listi, sta imela gospoda nov razgovor.

Iz listov je bilo razvidno, da je policija postopala zelo previdno in skrivnostno. Zato je tudi naraščalo zanimanje, ki ga je na stvari imel Asbjörn Krag, dočim je bil policijski poročnik vedno bolj v skrbeh. Govoril je že o tem, da bi odpotoval v Kopenhagen, ker je bil mnenja, da se nahaja gospa Sonja v nevarnosti.

»Zakaj domnevate to?« je vprašal Asbjörn Krag.

»Ker slutim,« je odgovoril poročnik, »da je ta napad na odvetnika v zvezi z obema zločincema v »Trinakriju«.

»In zato naj bi bila v nevarnosti? To zveni zelo neverjetno. V časopisih stoji, da je bila gospa Sonja sama doma, ko je dočel lopov streljal na odvetnika Gadeja. Po izpovedi svedokov je dočel nik stal v hiši in čakal na odvetnika. Ako bi imel namen storiti kaj žalega gospe Sonji, bi bil to prav lahko storil. Treba bi mu bilo samo pozvoniti in vprašati po gospe. Razen tega je tu nekaj napisanega, kar bo spravilo na dan še presenetljive stvari.«

Asbjörn Krag je razprostrl zadnjo številko dnevnika »Nation« in je čital najnovejše vesti o tej čudni in zagonetni drami.

»Kakor objavlja policija, ima oblast sedaj v rokah izvrsten opis atentatorja. Kakor vse kaže, je namreč imela gospa Sonja Gade z njim sestanek nekaj minut prej, predno je izvršil atentat. V tre-

notku napada je bilo na stopnišču popolnoma temno. Zato odvetnik ni mogel videti atentatorja in zato tudi ne je ničesar povedati o njegovi zunanosti. Upoštevati je torej treba samo opis, ki ga je dala o njem gospa Sonja.

Gospa Gade pripoveduje, da se je nekaj minut pred napadom pojavil neznanec ob vratih in zvonil. Odprla je sama, ker je pričakovala svojega moža in mislila, da je on. Mesto tega je stal pred vrati neznani tujec. Tega človeka opisuje kot moža srednjih let, zelo slabo oblečenega, temnih las z rdečepilavimi brkami. Neznanec je vprašal po odvetniku Gadeju, in ko mu je povedala, da ga ni doma, je vprašal, kdaj navadno prihaja domov. Gospa Gade je mislila, da hoče neznanec prositi njenega moža za kakšno podporo, zato mu je nasvetovala, naj ga prihodnje dni posesti v njegovi pisarni. Neznanec je mrmral, da nima časa čakati in je odšel nizdol po stopnicah. Gospa Gade je prisluskovala na njegove korake. Prepričana je bila, da je šel preko stopnic in da je zapustil hišo. Nekaj minut kasneje, ko je vrata zaprla in se vrnila v svojo sobo, je slišala strele in velik hrušč in trušč. Z vso gotovostjo izjavlja, da ni nikdar videla dotičnega sumljivega človeka. Opozorila je policijo na posebne znake, ki jih ima lopov, vendar pa policija iz gotovih vzrokov začasno noče ničesar izdati o teh znakih. Neznanec je govoril čisto danščino. Vse kaže na to, da je treba zločince iskati med najnižjim prebivalstvom prestolnice in da gre pri atentatu za maščevalen čin. Odvetnik Gade pač nima samo prijateljev. Iz svoje sodniške prakse se spominja na grožnje s strani osebe, ki jih je zadel roka pravice po njegovem posredovanju.

Pogled po svetovni politiki.

Francija in Vatikan.

V zgodovinskih dneh. Francosko-čehoslovaška prijateljska pogodba, sporazum med Jugoslavijo in Italijo. To sta dva velika politična dogodka. In katerima kot tretjega lahko prištejemo spravo med Francijo in Vatikanom. Pij XI. priznava v obliki pisma na člane francoskega episkopata diecezanska združenja kot dovoljeno pravno organizacijo v varstvo materialnih interesov katoliške cerkve. Po domače povedano: zakon o ločitvi cerkve od države se sprejema v Vatikanu s platoničnim protestom kot fait accompli. Duhovščini se priporoča, da se podvrže obstoječi zakonodaji in se poslužijo olajšav za vstvarjanje verskih združenj. Episkopat, nižja duhovščina in verniki so zadovoljni. Kardinal Dubois, znan po svojem patriotizmu, pravi: »Ožek zas zemlje je to, kar nam pušča ločitveni zakon, pa predstavljajo vendar trdna tla. Cerkev Kristusova ne more zidati na pesku«. Korak papeža je preudaren in moder, koristil bo cerkvi in francoski državi ter vsaj med njima dobro razmerje. To je pot v novo organizacijo cerkve, ki bo sledila polagoma tudi drugodi v njeno bodočo uveljavljanje.

Avstralski nasvet Angliji.

Zavarovanje svetovnega miru in gospodarska obnova Evrope, to sta dve najvažnejši nalogi sedanjosti. Tako je naglašal v Londonu v nekem svojem govoru avstralski ministrski predsednik Bruce. Slišali smo to že mnogokrat iz ust večjih državnikov kakor je Bruce. Ljudje tam izza morja radi govorijo o miru in obnovi, pomagati pa ne želijo, ker jih v vsej politiki vodi le iskanje takojšnjega gnetnega dobička. Med te spada tudi Bruce. V svojem nadaljnjem izjavljanju nasvetuje Angliji, da ako se prepriča o nemožnosti skorajšnje rešitve takih vprašanj, naj nemudoma obrne hrbet evropskemu kontinentu in posveti vso svojo silo krepki izgradbi odnošajev z dominijoni in kolonijami. Potipal je Angleže se posebej za kupčijsko žilo in rekel, da še vedno ne vedo, kako ogromno trgovino v mejah širnega sveta si baš oni lahko osvojijo. To je zelo vabljivo in zapeljivo, ali Anglež je hladni računar in si je svest dejstva, da spada v dobro svetovno trgovino tudi redno obnovljena Evropa, s katero je vrhu vsega zvezano tudi zavarovanje svetovnega miru. Zato pa pomeni odmikanje od Evrope ogrožanje svetovnega miru in obnove.

Macdonaldova široka peta.

Eksplozivni delavski vlade na Anglijskem vzbujajo v Nemčiji dvome. Nemčija bi videla seveda rada v Londonu na krmlju vlado, ki bi jej res hotela pomagati, da se nasproti Franciji končno izmota iz svojih težav. Sedaj pa prihaja delavska vlada. Domači socialisti so se izkazali kot vladna nadplast zadosti nesposobne, tako da v Berlinu ne raste upanje, da bo morda angleški socialisti srečnejši v vodstvu velike državnosti. Najbrže čaka tudi njega dolga učna doba, polna prevar. To je en pomislek proti Macdonaldovemu kabinetu, drugi pa je njegova stroga pacifistična smer, s katero se Nemci ne strinjajo, ker se jim zdi, da jih hoče spraviti le še pod večjo odvisnost Francije. Macdonald je rekel, da stopi s široko peto v zunanjo politiko. Nekateri nemški voditelji menijo, da bi morda vendar ne bilo napočeno, gibati se okoli Macdonaldove široke pete, drugi, in ti so v večini, pa sodijo, da novi položaj z vso svojo silo narekuje nemudno približanje Francozom kot edino rešilno pot. To še toliko bolj po pismu, katero je poslal Macdonald Polncarju in v katerem želi v zagotovitev evropskega miru popolnega sporazuma med Anglijo in Francijo. Na to pismo je francoska vlada že odgovorila in sicer zelo prijazno. Tu bi bil temelj za zaključitev nemškega vprašanja.

Glasovi z Dunaja.

Attilio Tamero proti nam. — Češka manjšina v dunajskem deželnem zboru. Predpust na Dunaju. — Fašizem v »Nationalratu«.

Dunaj, 25. jan. 1924.

V »S. N.« se omenjati intervju Attilia Tamara z Radicem, priobčenem v »Secolus«, kateremu verno služi že polno desetletje. Mož je Tržačan in strupen sovražnik Slovencev in Hrvatov. — Naš »Jugoslovanski odbor« med vojno je imel že dovolj trdega posla z njim. V Parizu je pisarji proti »J. O.« in našim težnjam nesramno in drzno, najprimitivnejša dejstva je postavljala na glavo, in kar je za nas žalostno: ne brez uspeha. V »Secolus« je vse to sam priznal. Pa tudi zdaj še ne miruje na doseženih lavorikah, koži ruje dalje, in kadarkoli se oglasi, muje spletke proti nam, pa tudi Čehom ne priznava. — Njegovi italijanski tovariši trdijo, da ima Tamara intimne in finančne stike z madžarskim poslanstvom v Rimu. Ta možakar je napisal celo knjigo o zatiranju manjšin (»Borba plemen v podonavski Evropi«),

Ameriška demokratska stranka.

Demokratski mesec v Zedinjenih državah je letošnji januar. Demokratska stranka je imela v raznih krajih svoja zborovanja, v Washingtonu pa je sredi meseca zasedal strankin narodni odbor. Šlo je v glavnem za izbero kraja in dne za narodni konvent, ki izvoli kandidata za predsedstvo Zedinjenih držav in sestavi načelno izjavo za bodoče volitve. Konvent bo sklican koncem junija. Ameriška demokratska stranka procvita in si širi tla. Krepko silo ima v ženstvu. Ženski člani demokratskega narodnega odbora uživajo večje pravice kakor jih imajo ženske v republikanski stranki. Pri demokratskih velja popolna enakopravnost. V odboru je 53 moških in 53 žensk. Vsi člani imajo enako glasovalno pravico. Pri republikancih ženske lahko govorijo pri razpravljanju in sejah, glasovati pa ne smejo. Na demokratsko prireditve v Pittsburghu je poslal Wilson, katerega beseda se v demokratskih vrstah še vedno polno vpoštevata. Brzobjavko s podbu do k agresivni borbi za visoke principe in pravičnost, ki edini lahko zopet vpsotavijo dober sloves Zedinjenih držav.

Sredi izjav in načrtov.

O politiki nove angleške vlade razpravlja svetovno časopisje, ne da bi prišlo do kake določene sodbe, kaj morejo prinesli sveže londonske smeri. Macdonald govori sedaj o zunanji, sedaj o notranji politiki, sedaj ga zavzame ruski problem, nato reparacijski, potem domača brezposelnost, ki posebno trka na njegovo srce. To treba ublažiti, za kar se mora dobiti veliko posojilo. Društvo narodov bi rad postavil na široko bazo. Ameriškim novinarjem razlaga, da ne misli na nikako premožensko oddajo. Polno izjav, misli, načrtov. Sredi njih se je obrnil v Pariz, da bi dobil tam podporo in soglasje. Star angleški patriotizem preveva tudi laboursko stranko. Na banketu v čast Waleskega princa je govoril kolonijalni minister Thomas, naglašajoč, da kralji pozna svoje ljudstvo boljše kakor kdo drugi. V svetovni vojni je ves angleški narod doprinesel največje žrtve. Tudi v bodoče bo živel v dnevih preizkušnje smisel za skupnost v narodu. V nastopnem govoru je šaljivo pripovedoval, kako je nastopil svoje kolonijalno ministristvo, kar je zanimivo. Z vso ponižnostjo je prišel do vrat kolonijalnega ministra. Tam stoječ sluga ga premoti od zgoraj dol in od zdolaj gor in vpraša, kaj hoče. »Pisarne bi rad videl.« je odgovoril Thomas. »V kakem svojstvu?«... »Kot kolonijalni minister.« Sluga je skočil v urad in povedal, da stoji zopet zunaj nekdo, kateremu so Zeppelini zmešali pamet...

Čičerin.

Čičerin bo najbrže Ljeningov naslednik. Znan je posebno že od leta 1904., ko je moral zapustiti svojo službo v ruskem poslanstvu v Berlinu, ker je bil politično sumljiv. Ostal je v inozemstvu. Bil je iz dobre, premožne družine, zato ga ni vezala služba. Pridružil se je zapadnoevropskemu socializmu. V vojnem času je uspešno de'oval za rusko gibanje v Parizu in Londonu. Iz Pariza so ga izgnali, nato je v Londonu prišel do vpliva pri labourski stranki. Ob izbruhu revolucije je stal v ospredju ruske emigracije. Lloyd George ga je dal zapreti, ker se je bal njegovega zvez z Ljeningom. Čičerin je tičal še v angleškem zaporu, ko je bil imenovan za zunanjega ministra. Dolga so bila pogajanja, predno ga je izpustil Lloyd George. Čičerin velja za zelo resno in vestno osebnost, izobražen je, neumoren delavec, preprost je v svoji zunanosti, pa dostojen človek, ki imponira tudi po svoji mirnosti. Te dni je v pogovoru s francoskim novinarjem pohvalno označil simpatično posredovalno vlogo Čehoslovaške med Parizom in Moskvo.

zletung« in »Allgem. Ztg.«). Tamara je zlezel na vrhunc čele za fašistovskega režima. Zato pozor, ako vam pride še kak članek iz tega kalnega vira pred oči.

Češka manjšina na Dunaju ima vsled kompromisa ob volitvah dva deželna poslance in 16 zastopnikov v okrajnih zastopih, in to iz vrst čeških soc. demokratov. To je bil lep kompromis in edino mogoč uspeh. — V proračunski razpravi za letošnje leto se je oglašil tudi posl. Antonin Machát in označil kulturne potrebe češke manjšine na Dunaju, zlasti na šolskem polju. Čital je tozadevne točke iz brnske pogodbe (glej članek v torkovem »S. N.«) in podal drastično sliko sedanjega češkega šolstva. Nekako v smislu omenjenega članka. Zato se dalje ne spuščam v vsebino njegovega obširnega in temperamentnega govora. Omenjal pa je tudi zasluge češkega delavstva v minulih dobah za razvoj socialne demokracije na Dunaju: Čehi so bili njeni prvi organizatorji (Hybeš, Burian, sedanjí minister Habrman), ki so bili tudi preganjani, zapirani in izgnani z Dunaja. Ob prvih volitvah v peti kuriji za parlament je dobil voditelj č. delavstva Antonin Nemec v okraju Margaretin 18.000 glasov proti Luegerju. ki je bil izvoljen z 22.000 glasovi. Ali za Luegerja je glasovalo tudi mnogo Čehov, malih obrtnikov, rokodelcev, hišnikov. tako da je Lueger nekoč Čeha branil z jovitlim vsklikom: »Lass't meine Böhm' in Ruhe!«.

Letošnji dolgi predpust je prinesel Dunajčanom rekord velikih prireditev: nad 900 plesov, redut, maskarad. Celo kršč.-soc. »Reichsposta« je včeraj

vskliknila: »Dunaj je zopet ali — še vedno na predvojni višini!« Ako človek čita le poročilo o raznih prireditvah, o čarobni razsvetlavi in okraških, o elegantnih in dragocenih toaletah znanih lepotic, o briljantih in draguljih, o bajnih cenah (dože po 12.000.000 Ka), o lahkoživem zapravljanju (za 3 zemljice z gnjatjo in 3. čaše šampanjca — vrže kasirki 300.000 Ka in gre, pravi »Reichspost!«, se človek vpraša: odkod vse to bogastvo v času, ko se delujejo na Dunaju inozemske pomočne mislije? »Theatre pare« je imel skoro 400 milijonov dohodka: še več operna reduta! — Za razne velike redute (n. pr. »Concordia«) je toliko prigrasitev že naprej, da vstopnic niti ni na prodaj. Mestni fiskus pobira od vseh takih prireditev, tudi od gledališč in kinov, celih 52 odstotkov »davka na zabavo« (Lustbarkelsteuer). Cirkus Hagenbeck je plačal v enem mesecu nad eno milijardo tega davka. — Mestna blagajna se polni kakor nikdar doslej, a vsa podetia se bore za obstanek kljub ogromnim cenam. Ravnatelji gledališč groze, da bodo morali zapreti!

V Nationalratu je bila v četrtek velika debata o — izročilnem zakonu za hudodelce med Avstrijo in Italijo. Dr. Ellenbogen, znan govornik že iz parlamenta stare Avstrije, je imel dolg in oster govor proti fašistovskim teroristom v Italiji; naštel je dolgo vrsto zločinov proti političnim nasprotnikom in njih imetju in končno dejal, da bi sedanjí fašistovski vladi ne zaupal nobene »zločince«, ki bi morda pred terorjem pribežal na avstriska tla. — Ta govor je strašna obsodba, ki se bo razlegala po vseh socialističnih listih na svetu.

Parlamentarna situacija.

Narodna skupščina. — Zastoj v pogajanjih o opozicijskem bloku.

— Beograd, 1. februarja. (Izv.) Na včerašnji seji narodne skupščine je bila glavna razprava o kuluku. Zemljoradniški poslanci so vložili interpelacijo o pravilniku za kuluk. Nastala je splošna debata, katere so se udeležili poleg zemljoradniških poslancev tudi poslanci demokratske stranke, poslanci Jugoslovanskega kluba in pa tudi Nemci. Na interpelacijo je v glavnem odgovarjal minister za javna dela Uzunović, ki je predvsem naglašal potrebo kuluka, osobito na okolnost, da so ceste nu no potrebne poprave. Predsednik nemškega parlamentarnega kluba dr. Kraft je zagovarjal stališče vlade. Po daljši debati je narodna skupščina sprejela z večino glasov zaupnico vladi. Seja je bila ob 11.30 zaključena. Mestoma je bila zelo viharina.

V splošni parlamentarni situaciji danes ni beležiti nikakih značilnih dogodkov. Konstatirati pa je treba dejstvo, da so se pogajanja za ustvaritev opozicijskega bloka več ali manj ustavila. Značilno je tudi dejstvo, da je

prišlo med muslimani in Jugoslovenskimi klubom do gotovih diferenc. V radikalnem klubu splošno naglašajo, da je akcija za ustvaritev opozicijskega bloka doživela popoln fiasko in da ni dana nobena možnost, da se tak blok ustanovi. Radikali v prvi vrsti opozarjajo na okolnost, da ni dosežen načelni sporazum med Jugoslovenskim klubom in demokrat. To je posebno pokazala včerašnja debata o kuluku v narodni skupščini.

Z veliko nestrpnostjo pričakujejo danes povratka ministrskega predsednika g. Pašića in pa zunanega ministra dr. Ninčića.

Za danes ob 9.30 dopoldne je določena načelna debata o proračunu za leto 1924/25. Prijavitelj je zelo mnogo govornikov. Narodna skupščina bo povodom proračunske debate v prvi vrsti posvetilo največjo pozornost sporazumu z Italijo in pa vsebini sklenjenih pogodb in tem priklonjenih dodatkov. V glavnem se bo razpravljalo o reškem vprašanju.

Bođero poslanik v Beogradu, niso točne

Škofijska konferenca.

— Zagreb, 1. februarja. (Izv.) Ze dva dni traja važna konferenca katoliških škofov v Jugoslaviji. Na to konferenco je včeraj, kakor je bilo javljeno, prišel tudi minister ver dr. Voja Janjić. V razgovoru z vašim dopisnikom je minister ver dr. Janjić nava'al dva razloga za svoj prihod v Zagreb, 1. Škofijska konferenca in 2. velika Strosslaverjeva proslava, ki se ima vršiti v ponedeljek 4. t. m. Na konferenci katoliških škofov so se razpravljala važna vprašanja, tako vprašanje o agrarni reformi, vprašanje civilne poroke, vprašanje starokatoliške cerkve in zakon o takšah, v kolikor se nanaša na cerkvene obrede. Minister ver je omenjal dalje, da prisostvuje veliki svečanosti v spomin jugoslovanskemu vladiki Strosslaverju tudi minister prosvete Marko Trifunović. Na vprašanje vašega dopisnika, če je njegov prihod tudi v zvezi s kako politično mislijo, je izjavil minister ver, da nima nikake politične mislije, sestal pa se je s prijatelji in se z njimi razgovarjal o vseh vprašanjih, ki se tičejo Hrvatske.

SPORAZUM MED RADIKALI IN RADICEM.

— Beograd, 1. februarja. (Izv.) V političnih in parlamentarnih krogih mnogo razpravljajo o možnosti sporazuma med radikali in Hrvat. Potovanju oz. bivanju ministra ver dr. Janjića v Zagrebu pripisujejo gotovo važnost in zatrjujejo, da ima dr. Janjić posebno mislijo, skleniti definitivni sporazum s »Hrvatsko zajednico«. V Beograd je prišel dr. Mate Drinković in se je včeraj deli časa razgovarjal s predsednikom narodne skupščine g. Ljubu Jovanovićem. Izdelan je tudi detajlni načrt o sporazumu, ki samo čaka na odobrenje od strani ministrskega predsednika g. Pašića in katero odobrenje se ima izvršiti po njegovem povratku iz Rima. (Malo verjetna vest! Uredništvo.)

POLITIČNA SITUACIJA NA GRŠKEM.

— Atene, 31. januarja. (Izv.) Za danes je bila sklicana seja ministrskega sveta v Venizelosovem stanovanju. Z ozirom na resnost Venizelosove bolezni je bila ta seja preklicana. V parlamentarnih krogih smatrajo, da postane Venizelosov naslednik Russo.

— Atene, 31. januarja. (Izv.) Kakor poročajo nekateri listi, namerava Venizelos odločiti funkcije, ki so mu bile poverjene od strani narodne skupščine ter odpotovati v svrhu zdravljenja v Pariz. Venizelosovi zdravniki izjavljajo, da Venizelosovo srce drugače dobro sankcionira, boje pa se razburjenih debat v narodni skupščini ter svetujejo Venizelosu, da se popolnoma odtegne političnemu življenju. Verjetno je, da bo Venizelos v najkrajšem času odpotoval v inozemstvo in da opusti vsako politično delovanje. Odločeno je, da bo v 14 dneh odpotoval v Pariz zdravnikom specializmom. Pred svojim odhodom namerava javno grškemu narodu objaviti svoj politični testament.

ARETACIJE POLJSKIH SOCIJALISTOV.

— Lvov, 31. jan. (Izv.) Politične oblasti so razpisale ukrajinsko socialistično stranko. Uvedle so zelo številne hišne preiskave in so prepovedale izdajanje in razširjenje vseh strankinih časopisov. Aretiranih je mnogo oseb. Ukrajinska socialistična stranka je širila med Ukrajinci propagando za priključitev sovjetski Ukrajini. Oblasti so dobile važne dokumente, ki kompromitirajo vse voditelje ukrajinske socialistične stranke.

— Lvov, 31. jan. (Izv.) Tukajšnja politija je prišla na sled tajni socialistični organizaciji, ki je rovarila proti poljski republiki odnosno proti obstoječemu družbenemu redu. Socialistična stranka kot taka je sicer legalna, toda njeno vodstvo se je v zadnjem času tako kompromitiralo, da je morala nastopiti politija. Včeraj so bili aretirani člani načelstva; v redakcijah »Napreja«, »Zemlja«, »Svoboda« in »Nove kulture« pa je bila uvedena stroga preiskava. Med aretiranimi sta tudi predsednik glavnega odbora ukrajinske socialistične stranke Kalczyński in tajnik Czerny.

VOLILNA KAMPANJA V ITALIJI.

Fašisti proti zvezi z demokratii in liberalci.

— Rim, 31. jan. (Izv.) Dva dni je trajalo zborovanje glavnega odbora fašistovske stranke, ki se je vršilo v palači Venecija in na katerem je imel ministrski predsednik Mussolini važen političen govor. Med drugim je naglašal, da vodstvo stranke ne bo dovolilo, da bi se sklenil volilni kompromis s liberalci in demokratii, da bodo v glavno isto sprejeti samo zanesljivi prijatelji fašistovske vlade. Italijansko klerikalno stranko je treba smatrati za sovražnika fašizmu. Izjemo delajo samo nekateri voditelji ljudske stranke, ki so ostali vedno zvesti vladi. Naglašal je posebno, da bo vlada odredila popolno svobodo volitev.

Vesti iz Italije.

— Trst, 31. jan. (Izv.) Danes ob 8.30 zjutraj sta prispela iz Rima ministra Pašić in Ninčić s premstvom. Pričakali so ju tržaški župan, zastopniki politične oblasti, jugoslov. konzul in še neke druge osebnosti. Pašić se je odločil s soprogo in hčerjo in pravoslavno cerkev, kjer je bila kratka služba božja. Potem je Pašić posetil v slovo prefekta Crispino-Moncada. Potem so se mudili na jugoslovanskem konzulatu. Ob 10.50 se je vlak odpeljal proti Postojni. Na postaji so bili zastopniki oblasti in poslavljanje je bilo zelo živahno. V Trstu pri sorodnikih je ostala gospa Pašićeva.

Na konzulatu so posetili Pašića dr. Willan, dr. Slavik in dr. Čok. Zahvalili so se mu za izmenjavo kroničkih vlog primorskih zadrug, ki se izvrši v kratkem. Povedali pa so na to Pašiću in Ninčiću čisto odkrito, da jim je žal, da se za Jugoslovane v Juljski krajini ni doseglo ničesar drugega.

V Postojni je sledilo končno slovo od jugosl. ministrov. V Beograd sta z njima odpotovala tudi italijanski diplomirani zastopnik Summonte in general Bođero.

Iz Postojne sta poslala Pašić in Ninčić Mussoliniu brzobjavko v francoskem jeziku z zahvalo za sprejem in željo po prospevanju Italije.

VSEKUSKI KONGRES.

— Moskva, 31. jan. Na vsesuskem kongresu, ki se je vršil včeraj, so bili v izvrševalni odbor izvoljeni med drugimi Rikov, Trockij, Buharin, Stalin, Krasin, Čičerin, Litvinov, Lunarski, Kamenov, Zinovjev, Preobraženski in Jonson, kar kaže spravo med različni tendencami in vzdrževanje stranke v rokah mož, ki hočejo izvrševati Ljeningov program.

LAUSANNSKA MIROVNA POGODBA.

— Bukarešta, 31. jan. (Izv.) Narodna skupščina je odobrila lausansko mirovno pogodbo.

VELIKA SKAVKA V INDIJI.

— Bombay, 31. jan. (Reuter) Stevilo stavkajočih predniških delavcev znaša 140.000 78 prednikov je ustavilo svoj obrad.

ČEŠKOSLOVSKA TRGOVSKA BILANCA.

— Praga, 31. jan. (Izv.) Statistični urad objavlja pregled o stanju češkoslovaške trgovinske bilance za leto 1923. Bilanca izkazuje za to leto 2389 milijonov aktivov in 5390 milijonov pasivov.

5 MILIJONOV NEZAPOSLENIH.

— Berlin, 31. jan. Po zadnjih uradnih podatkih se cenilo število nezaposlenih po vsej Nemčiji na 4—5 milijonov. Ako se vtejejo družinski člani, zadeva nezaposlenost četrtino vsega prebivalstva.

ZA MANJŠINSKE PRAVICE V JULJSKI KRAJINI.

— Trst, 1. febr. (Izv.) Današnja »Edinost« pozdravlja v uvodniku poročilo prijateljstva in iskrenega sodelovanja bližnjega gospodarskega dogovora in še posebej sporazuma glede Reke in tamkajšnje manjšine. — Potem izjavlja:

»Sedaj pa pride vprašanje, kako naj sodimo o sklenjenih dogovorih z ozirom na položaj naše narodne manjšine v Italiji? Ti dogovori ne vsebujejo nikakih določb glede nas. Na podlagi poznave razpoložljivosti v odličnih krogih Italije tega tudi nismo pričakovali. Ljudem med nami, ki jih je to dejstvo nekako potrdilo, bodi povedano ponovno, da tudi danes, po sklepu sporazuma, niso umestni prenapetosti zaključki. To pa še posebno zato, ker so znaki, da tudi na nas niso pozabili v Rimu. Poročila od tam poročajo, da je ministri predsednik Mussolini podal uradne odzve, da vladavina spremeni smernice svojega dosedanjega postopanja napram naši narodni manjšini. To bi kazalo, da je v njem resna volja, da izpolni sprejete obveze.

Nadalje piše k dogovoru glede manjšine na Reki še to-le:

»Da se ta določba tiče je jugoslovenske manjšine na Reki, vendar jo pozdravljamo še posebno, ker bo služila v oporo tudi vseh naših bojev za pravice jugoslovenske narodne manjšine v Julijski Krajini, kajti, če je kaj pravice in logike na tem bojem svetu, ne bo mogel nikdo razumeti, če bi istorodna manjšina v neposredni bližini reškega ozemlja ne uživala istih narodnih in jezikovnih pravic. Reči moremo celo, da bi naravno kompromitiralo državo pred svetom, če bi že v razdalji kratkih par kilometrov hotela uveljavljati različna načela v postopanju z narodnimi manjšinami. Saj je Julijska Krajina sestaven del države Istotako, kakor je postala Reka. Če bi nam hoteli oporekati, da so glede slovenske manjšine na Reki vezani po mednarodni pogodbi, pa jim odgovorjamo, da tako obvezo nadomestujeta za nas — poleg obvez, ki so jih sprejemali te dni v Rimu — naravno in etično pravo, ki ga v današnjih časih ne sme prezirati nobena država!«

VREMENSKA NAPOVED.

— Dunaj, 31. jan. Uradno vremensko poročilo za 1. februar: jasno, mestoma zjutraj megleno. V ravni mrz.

Julijska krajina.

— Varstvo jugoslovenske manjšine na Reki in varstvo Jugoslovenov v Julijski Krajini. Člen 9. sporazuma glede Reke določa: »Jugoslovenske manjšine na Reki bodo deležne režima, ki ga uživajo italijanske manjšine v Dalmaciji vsled veljavnih mednarodnih obvez.« Z veliko napetostjo so čitali Jugosloveni v Julijski Krajini to določbo, ker je pravičina in daje polno varstvo Jugoslovenom, ki bivaajo na Reki. Pri tem čitajo jim je narasel up, da pride končno tudi do varstva Jugoslovenov v Julijski Krajini. Ali se to zgodi? Nikakor si ne moremo misliti, da bi Italija ščitila jugoslovensko manjšino na Reki, dočim bi silila v poitalijančevanje nad pol milijona Jugoslovenov po Notranjskem, Goriškem, po Krasu, po Trstu in v Istri. Ni znano, kaj vse so se dogovorili v Rimu, vsekakor pa se omenja člen 9. tak, da spada v okvir dobrega sporazuma, ki pa se ne more vstaviti na reškem teritoriju, marveč mora obsegati vse jugoslovensko ozemlje, ki je prišlo pod italijansko oblast. Ali se motimo ali se ne motimo, o tem nas pouči lahko že bližnja bodočnost. Ponavljamo pa znova, da ne bo sporazuma, dokler ne bo poštenega in pravičnega ravnanja z vsemi Jugoslovenimi pod Italijo s strani njene oblasti!

— Italijanski mornariški minister Duca Thaon di Revel pride v soboto v Trst. Sprejem bo zelo slovesen. Na svečan način mu bo izročena na municipiju ob navzočnosti vsega občinskega sveta častna sablja in kolaina v spomin njegovega prihoda. Minister si bo ogledal ladijedelnice pri Sv. Marku, pri Sv. Roku in v Tržaškem Lloyd. Nato si bo ogledal vse pristanišče in njegove naprave. Zvečer bo gala-predstava v Verdijevem gledališču. Tržaški trgovski krogi pričakujejo dobrih uspehov od ministrskega poseta.

— Stritarjev večer prireče v Narodnem domu pri Sv. Ivanu v Trstu na Svednico 2. februarja ob 8. zvečer. Ves spored je vzlet iz Stritarjevih del. Dohodek pridvete je namenjen prehrani revnih šolskih otrok.

— S Kraša. Kraški fašisti plečejo. Lokalna sekcija v Komnu je priredila v Zgornji dvorani ples. Pričakovali so fašisti, da prihitijo na ples vse Komen in menda še okolica, pa ni bilo udeležbe ne iz Komne, ne iz okolice. Prišli so le vzdrževalci fašizma in njim blizu stoječi. Pod italijansko zastavo in ob italijanskih godbenih komadah so se vrteli fašisti s svojimi plesalkami do jutra. Ta ples jih je tako razlegel, da priredijo še drug ples, na katerega upajo spraviti

mного več občinstva, kakor ga je bilo na zadnjem. Vrši se pritisk in fašisti upajo, da poženejo na prihodnji ples mnogo slovenske mladine, ki bo morala v čast fašizmu dvigniti svoje pete na laški takt. — Italijan-ki učenjaki sedaj pridno opisujejo kraške jame. Tako je bilo v nekem ilustriranem listu opisana tudi Skočjanska jama in označena za pravo čudo našega Krasa. Dotični list pravi, da je bilo naravno da se je nacionalna vlada takol, ko je prišla ta semlja so-pet v Italijanske roke, brigala za to, da je izločila vse umetno in privilegirano tuje vmešavanje v Italijansko last, na kar je bila tudi Skočjanska jama izročena italijansko-planinskemu društvu. List prinaša razne slike iz jame in v svoji italijanski gorečnosti označa Kras za Italijansko zemljo v njegovi zunanosti in notranosti. No, kljub vsemu temu ostane Kras tudi še nadalje slovenska last. Jame so res »meraviglia del Carso« ali nasilno vdranje v nje, prilastanje tuje lastnine in tiste puške, to je »meraviglia« posebne vrste.

— Nova užitna črta v Trstu. S 1. februarjem stopi v veljavo nova užitna črta, kakor jo je določil tržaški mestni svet. Črta objema vso dolino okoli in tudi precejšnji del zgorne. Izven carinske črte ostanejo Proseč Komovel, Sv. Križ, Trebče, Gropada in Basovica, dočim se nahajajo vsi drugi kraji po okolici v notranjosti užitinske črte. Za blago z ene strani užitinske črte, namenjeno v Trst bo treba izjave užitniškim uradnikom, kakšno je blago, koliko ga je in za kakšno uporabo je namenjeno. Vse blago sme v Trst le po tiših potih, na katerih se ob užitniški črti nahajajo mitnice z užitniškimi uradi. Plačevanje užitnine od svojega pridnika zdeno vse, ki se nahajajo v mejli užitinske črte in ne samo oni, ki uživajo blago od zunanaj. Ta notranja užitna zadeva naravno-vstaneje stvari. Prosto užitniške carine je blago, ki je namenjeno za kr. hišo, za sv. stolico, za zastopnike drugih držav, za železniški material, poštni brzojavni, za državno upravo, za blago državnega monarha in še drugo. Izmed izprememb v tarifih je posebno važno izprememba užitnine na vino. Doslej je znašala 80 lir, ostle se bo plačevalo 45 lir od hektolitra. To znižanje bo vplivalo ugodno na uvoz vina z dežele in cena vino v mestu mora znatno pasti. Dohodek iz užitnine bo imelo tržaško mesto okoli 36 milijonov lir na leto.

Politične vesti.

— Vodja Srbov — dr. Korošec. »Prager Presse« priobčuje iz Zagreba dne 26. t. m. brzojavko, v kateri proglasa dr. Korošec — za vodjo Srbov, zagrebški »Obzor« pa za organ Koroščeve t. j. klerikalne stranke...

— Zaplenjeno Radićevo glasilo. Zadnja številka Radićevega glasila »Slobodni dom« je bila zaplenjena in sicer radi Radićevega članka »Angleži o hrvatskem seliačkem pokretu.« V tem članku piše Radić o kralju Aleksandru na način, ki ni v skladu z zakoni.

— Klerikalna dvorezna politika. Beogradskemu »Vremenu« poročajo iz Ljubljane: Zaključek izvršilnega odbora klerikalne stranke, da sme klerikalni parlamentarni klub razpravljati o novi politični situaciji samo na bazi svojega strankarsko - avtonomističnega programa, tolmačijo tu tako, da klerikalci niso voljni sodelovati v opozicijskem bloku na temelju Marinkovičevega načrta o širokih samoupravah. Ta sklep izvrševalnega odbora SLS, ki je bil sprejet drugi dan po seji federalističnega bloka, je v zvezi s stališčem Radićevcev, ki niso razpoloženi, da podpirajo opozicijski blok v rušenju sedanje vlade vse dotle, dokler ne dobe sigurnih obvez, da bo ustavljena razdelitev Hrvatske na oblasti in dokler federalisti ne dobe gotovih koncesij, katerih minimum bi bil sprejem ustavnega načrta, ki ga je izdelal klerikalni klub.

— Težak političen škandal v Združenih državah. V Združenih državah je izbruhnil težak politični škandal. Bivši notranji minister Hardingovega ministrstva je obdolen, da ga je veliko petrolejsko društvo Sinclair Oil Company podkupilo, ko mu je oddalo v najem neko petrolejsko ozemlje, ki je bilo pridržano državni rezervi. Minister Fall je tozadevno najemnino določil tako nizko, da ga je obdolžil njegov drug v istem ministrstvu Archibald Roosevelt ter podpredsednik neke podružnice talste petrolejske družbe. Senat je koj sestavil komisijo, da preišče celo zadevo. Ko je predsednik petrolejske družbe Sinclair zaznal za očitke, je imenoval Rooseveltovo pričevanje »nečastno«. Pri zaslišanju ministra Falla pa je prišlo do mučnega incidenta, ker je nek petrolejski magnat, Doheny priznal, da je posojilo ministru Fallu 100.000 dolarjev tedaj, ko se je nahajal v finančnih težkočah. Doheny pa vzdržuje, da je posojilo bilo popolnoma zasebno in priateljsko. — Prijateljsko darilo 100.000 dolarjev znaša v naši valuti 10 milijonov dinarjev ali 40 milijonov kron. Vsaj to utemo imamo, da je korupcija doma povsod, ne samo pri nas.

— Volilni program Italijanske ljudske stranke (PIPI). Vodstvo Italijanske ljudske stranke je te dni izdalo volilni manifest, v katerem navaja glavne misli sedanjega programa ter neposredne cilje svoje bodoče politike. Italijanska ljudska stranka se udeležiti volitev klub novemu volilnemu redu, ki ga ne bo nehala pobijati. Nato nadaljuje manifest: Naš politični program ostane glede svojih demokratičnih osnov, glada svojih

krščanskih težni, glede svojih patriotičnih ciljev in glede svojega naziranja mednarodne solidarnosti isti kakor je bil leta 1919. Prapor, ki smo ga tedaj razvili za svobodo, križani ščit z geslom »Libertas«, ki smo si ga tedaj nadelili, ostaneta še nadalje naš prapor in naš znak. Manifest našteva točke političnega programa: Organizacija in narodna država, ki družji avtoriteto s svobodo, ki spaja centralno oblast z lokalnimi samoupravami, socialne cilje z razredno organizacijo. Upostava državne avtoritete proti nasilju in nelegalnosti. Odprava placeta in exequature. Avtonomna uprava cerkvene posesti. Upostava juridične osebnosti verskih združenj. Zunanja politika v soglasju z dostojanstvom in z interesi nacije brez nacionalističnih egoizmov in utopičnih razrednih internacionalizmov, posvečena evropski konsolidaciji, močnejši veljavi Društva narodov ter pacifikaciji narodov. Izpolnjenja svobodna šola, z državnimi izpiti. Upostava in povečanje mestnih in pokrajinskih samouprav. Priznanje »regionalnega pojma«. Finančno ozdravljenje brez privilegijev in s pravično razdelitvijo davkov med razrede. Ustanovitev voljenih gospodarskih in delavskih svetov na temelju razredne organizacije, priznane in svobodne od vsakega političnega vpliva. Regionalne poljedelske zbornice. Preureditev veleposelstva. Ureditev poljedelskih pogodb.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 1. feb.: Beneški trgovec, premijera izven.

Sobota 2. febr.: Othello, izv.

Nedelja 3. febr.: ob 3. pop. Ugrabljeni sabinke, ljudska predstava

Nedelja 3. febr.: ob 8. zvečer Beneški trgovec, izv.

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Petek, 1. feb.: Gosposvetski sen Red E

Sobota 2. febr.: Prodana nevesta ob 3. pop. izv.

Nedelja 3. febr.: Gorenjski slavček 25 predstava, izv.

SENTIAKOBSKI GLEDALSKI ODER.

V petek dne 1. februarja: »Vražji Rudie.

V nedeljo dne 3. februarja: »Vražji Rudie.

DRAMA.

— Dramsko gledališče pripravlja tri francoske enodejke, in sicer dve komediji in dramo. Po daljši periodi resnosti se nam obeta večer razposajene veselosti. Vizorice se predvsem Mollirove »Smešne pričejoze«, duhovita satira na afektiranost in pruderijo. Glavna vloga in režija je v rokah gospoda Putjata. Igra se je pred kratkim z velikim uspehom vprizorila kot kabinetni umotvor v grajskem gledališču v Schönbrunn. Tudi v Pragi je v zadnjem času doživela dolgo vrsto izredno posrečenih predstav. V intinmem okviru našega dramskega gledališča in sprilo ljubezni, s katero se je zamo zavzel g. Putjata, bo izborna komedija največjega francoskega mojstra tudi or. nas brez dvoma uspeša. Poleg te klasične komedije se vprizori moderna Courtelinova veseliga »Prikljudni komisar«, polna prekipajočega humorja in neprecenljivih domislekov. V glavnih vlogah sta v Parizu nastopila Antoine, sloviti reorganizator francoskega gledališča, in gémier, francoski Max Reinhardt. Že ti imeni pričati o visoki vrednosti dela. Pri nas vodi režijo in igra najtežavnejšo vlogo g. Šest, dočim kreira naslovno vlogo g. Peček. Večer se zaključuje z Mérejevo dramo »Tri maske«, ki jo tudi režira gosp. Šest. Charles Mére spada med najboljša francoske dramatične moderne kova. Njegov »Tri maske« so v Parizu zaradi svojega izredno originalnega zasnutka in neke tajstvene diabolike, ki preveča vse delo, učinkovale z neobičajno silo in so stalno na repertoarju »Odeona« drugega nacionalnega gledališča Francozov z izrazito literarnimi tendencami. Glavne vloge so pri nas v rokah ge. Šestove, ge. Juvanove ter gospoda Rogoza in Skrbinskega.

— Narodno gledališče v Ljubljani. Danes v soboto popoldne ob treh se poje opera »Prodana nevesta« kot popoldanska ljudska predstava pri znanih cenah. Vloga Marinke poje gospodična Rozumova in sicer kot gost. Ostale vloge so v sledeči zasedbi: Kecal — g. Zathay, Janko — g. Kovač, Vašek — g. Banovec, Krušina — g. Šubelj, Miha — g. dr. Rigo, Katinka — g. Katerjela, Neža — gna Ropasova, Esmeralda — g. Matačičeva in vodja glumačev — g. Medven. Začetek točno ob 8. uri. — V nedeljo zvečer ob pol 8. pa se vprizori petindvajseti komična opera »Gorenjski slavček«. S to 25. predstavo praznuje tudi nekako svoj jubilej, da so pri vseh petindvajsetih predstavah sodelovali sledeči člani: režiser g. Osl Šest, dirigent g. Karel Jeraj, Majda — gna. Šfingoleva, Štrukelj — g. Zupan, Lovro — g. Debevec. Ostala zasedba pa se je tuptat menjavala. Pri petindvajseti predstavi poje vloga Minke gna. Žikova, Franja g. Šimenc, Chamonetta — g. Šubelj, Nina — g. Levandovska, plavja Rajda — g. Mohorič, krčmarja — g. Perko. V manjših vlogah nastopijo še gospodični Korenjakova in Jeromova ter g. Bokš in Drenovec. Pripravi smo, da bo občinstvo z obilnim posetom posetilo petindvajseto vprizoritev te tako priljubljene komične opere. Dramski repertoar ima v soboto zvečer »Othello«, v nedeljo popoldne ob 3. zvečer

Manifest končuje z izjavami proti fašistovskemu režimu: Fašizem poizkuša asimilirati neke postulate in zahteve popularizma (ital. ljudske stranke). V glavnem pa jim nasprotuje s svojim protidemokratskim duhom. Z vladnim izkustvom in vpricho realnosti so njega voditelji vendar premostili mnogo predsodkov. Jadranska rešitev je prva posledica realističnega čuta, ki se razvija. Volilna borba nas lahko zopet privede k ustavnosti, ki je edina pot, po kateri Italija doseže svojo moralno enoto. Med tem pa se čutimo dolžne, da ponavljamo ne le svojim prijateljem, marveč tudi tistim, ki danes vladajo deželo, da Italija ne more in ne sme zanikati svojih demokratičnih izvorov in da mora znova upostaviti notranjo in zunanjo moč najvišjega moralnega zakona in načela krščanskega bratstva med poedinci in med narodi. Čim Italija preboli povojne pojave, čim premaga ilegalni boljševizem, čim ustvari novo politično zavest nad slabostmi poedinih strank in preko revolucionarnih poizkusov, se zanesljivo oklene režima narodnega predstavljanja ter ga spozna kot primerno in zakonito sredstvo reda in napredka. — Iz tega proglasa sledi, da je Italijanska ljudska stranka v glavnem zavzela stališče svoje levice ter da poide v volilno borbo proti fašizmu in za idejo demokratične ustavnosti.

— Ugrabljeni Sabinke« z g. Putjata v vlogi gledališkega ravnatelja Strizeja, zvečer pa repiza Sekspirjevega »Beneškega trgovca«.

— Popoldanska operna predstava. Na praznik v soboto dne 2. februarja popoldne ob 3. se poje opera »Prodana nevesta« pri znanih cenah. Pri tej predstavi nastopi kot gost godčica, Bjela Rozumova ter poje vloga Marinke. Gospodična poje na angazma za prihodnjo sezono. Na to popoldansko operno predstavo opozarjamo v prvi vrsti izvenljubljansko občinstvo, kateremu se nudi prilika, da poseti predstavo.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 3. tm. ob 10. dop. v zbornici dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu. Občina in njene socialno-politične naloge. Predava g. publicist Fran Erjavec.

— Plesni večer Rut Vavpotičeve. Mnogo talenta (kar že vemo) lepa in ne premajna figura plemeniti liniji to je pri tej stroki bistveni del talenta) prvo dražestno deklištvu 15 let, odločna volja in nekaj znanja in vaje. Manjka še stroge, trudopolne šole, gimnastične vaje, tehniškega »gulenja«. Plesalka nima še telesne energije, vselej vzdržati v težkih pozah, kakor bi rada. Toda za 15 mladih let zna več, nego sme dokorkoli zahtevati. Ni še imela prilike do izvršitve strokovne politure. Začetek je bil srečen: bivša naša primabalerina Poljakova, solistinja prošlega carskega baleta, je prva dobila mlado Rut v svoje večje roke. Pa so nam Poljakovo vzeli v Beograd. Potem so se z mladenčico ukvarjali naši razni baletmojstri, o katerih ponavadi samo vemo, da baje res eksistirali. To je bilo doslej vse. Poleg tega oče škakar, umetnik elegantnega okusa, ki najbrže nadbuden hčerki marsikaj pravega svetuje in ji komponira očarujoče kostume za nastope. — Proznost mlade telesa je očarljiva in blagolaglasna. Ritmika — kjer prihaja v poštev — še malo nejasna, ker ravno tukaj ne pomaga noben talent brez najstrožjega šolanja pod najboljšim vodstvom. Bo še vse v redu, ker Rut Vavpotičeva je šele v razvoju. In učenko s takimi darovi bo tudi največji mojster in mojstrica sprejel z odprtimi rokami. Duševna interpretacija glasbe odgovarja razvojnemu letom plesalke, njeni poltroški mladosti. Gostem zato včasih še manjka prepričajoče izrazitosti, da se včasih ne bi več ponavljale. Toda, o! teh lepih mladih 15 let! Očarljiva ljubkost potolaži tudi onega, ki more konstatirati i ono, kar bo mlada Rut z lahkoto še dosegla. — Ko sem lani pisal članke o »Baletu«, sem že dejal, da se vsega sploh ne da in ne sme plesati. Je sicer danes moda nasprotna. Mendelssohn ali Čajkovskega lirčnih skladb se ne bo nikdar dalo koreografsko tako izčrpati, da bi rekli: Lej no, takole je: tole mimično izražanje se popolnoma krije s skladateljem. Videti smo kopico gibov in krožen rok, a nas ne prepričujejo, da so mimični izraz ravno te skladbe. Lahko bi za ista mesta pričakovali tudi drugih gibov. To velja splošno. Nisem še videl nobene plesalke, da bi me ob taki glasbi bila zadovoljevala. Vavpotičeva ni bila pri tem nič več in nič manj pomembna kakor druge. Zapreka tili v stvari, ne v plesalkah. Take skladbe bi se še preje dale mimično interpretirati z več plesalkami, kjer ne leži vsa teža in iskanje po izrazu na eni osebi in se da tudi z grupacijo marsikaj povedati. V prvi točki, Chopin, Valse E-mol, je pokazala nekaj čisto restabilnega baletnega plesa in nekaj tehnične nožnih konic. Najbolj samosvoja in najboljša je bila za moj okus v ladijskem motivu (naš komponist Škerjanc), kjer je prišla, združena z dragocenim, zelo krasnim kostumom do veljave vsa ljubkost in proznost mlade telesa. Zelo ugajal je tudi »Škrat« (Orleg), dalje Grotoska (Škerjanc) in Polcinel (Rakmaninov). To vse so točke, ki so prežete jasnega, gibnem izrazu prilagojenega ritma. Umetnica to pač tudi sama ve, zato ji je razsvetlila v drugi del programa, otroci konca. — Pohvala ne preveč številnega občinstva je bila odkritosrčna in močna, a tudi zaslužena. Tudi par lepih cvetnih koderic in šopkov je bilo. Žal mi je le

g. N. Štrhofa, ki si je moral ob nekem klimperkostonu domisljati, da klavir igra. Smo z umetniškim rezultatom večera lahko prav zadovoljni; kdor je zasledoval dose-danji pokret Vavpotičeve, je z veseljem konstatiral odločen, dokaj čvrst napredek. In tega brez redne in vselej dobre šole. Čez par let Sia bo v svet, tja, kjer so viri za brezhibno priučenje plesne umetnosti. In potem bomo čitali o njenih uspehih po tujih, velikih kulturnih centrih. Mi pa ostanemo žalostna provinca in bomo spremljali s svojimi simpatijami zopet prve umetniške korake kakih novih domačih talentov na domačih tleh. — dokler i t ne odlete bogvekam. Tako je bilo in bo.

M. Z.

— Ljubljanska drama igra na Sved-nico zvečer Shakespearjevo tragedijo »Othello« z g. Putjatom v naslovni vlogi, z go. Marijo Vero kot »Desdemona« in z g. Rogozom v vlogi »Jaga«. V nedeljo, dne 3. tm. popoldne se vprizori v dramu kratkočasna veseliga »Ugrabljeni Sabinke«. Vlogo Strizeja igra g. Putjata, profesorja pa g. Rogoz. Zvečer istega dne bo prva repiza »Beneškega trgovca«. Shylocka igra pri tej predstavi g. Lipah, kraljeviča aragonskega pa g. Rogoz. Ugrabljeni Sabinke se vprizore kot ljudska predstava po znatno znižanih cenah.

Književnost.

— Dr. Karl Engliš: DENAR. Poslovenil dr. Albin Ogris. Splošna knjižnica št. 4. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 236. Cena broš. 26 Din vez. 32 Din. Naša narodno-gospodarska literatura je dokaj revna, posebno kar se tiče valutarnega vprašanja. Imamo le par knjig te stroke in v zadnjem času nekaj časopisnih razprav. Je pa naš čas izredno aktualen posebno za valutarne probleme. Podjetna založba »Splošne knjižnice« je sedaj kaj dobrodošlo obogatila naše slovstvo z odličnim takim spisom. Delo sicer ni originalno slovensko, pač je prevod češke knjige »Denar« glasovitega strokovnjaka, univ. profesorja dr. Karla Engliša. Kolikor je mogoče v takom skromnem obsegu 236 strani malega oktava, se spis izčrpočno bavi z aktualnim predmetom »Denar«. O svoji denarni teoriji pravi avtor v svojem uvodu: »Moja denarna teorija hoče biti predvsem gospodarska teorija. Denar je gospodarski pojav in se mora razložiti ravno tako kakor ostali gospodarski pojavi v zvezi z njim. Gospodarska denarna teorija mora biti namreč vveljavljena v splošno gospodarsko teorijo in mora iz nje slediti. Radi tega začne knjiga z osnovnimi gospodarskimi pojavi in obravnava o nastanku denarja, o vsebini denarne enote, o menjalni vrednosti denarja, o konkretnih denarnih oblikah, o denarju v mednarodnem stiku, o načrtu denarne politike itd. Zgolj vprašanja, ki so druga važnejša od drugih. Prepričani smo, da ne bo finančnika, jurista, politika, narodnogospodarskega strokovnjaka, uradnika, in sploh inteligenta, kateremu ne bo knjiga dobrodošla kot razrešitelj takih in tako aktualnih problemov. Izredno nizka cena in dostojna oprema knjige bosta, če sploh treba, še najbolj priporočala nabavo tega zanimivega in potrebnega dela. Dobiva se pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani in v vseh knjigarnah.

Glasheni vestnik.

— 25 vprizoritev »Gorenjskega slavčka«. V nedeljo dne 3. februarja zvečer se vprizori na našem odru 25tič opera »Gorenjski slavček« v režiji in inscenaciji g. Šesta ter pod taktirko g. Jeraja. Prva ta vprizoritev je bila na predvečer lanskega narodnega praznika dne 30. novembra. Smelo trdimo, da je to izreden jubilej, ki ga ni dozdaj dosegla na našem odru še nobena opera. V štirinajstih mesecih 25 predstav, to priča gotovo o veliki priljubljenosti dela našega staroste skladatelja Antona Forsterja. S 25. vprizoritvijo praznuje svoj 25. nastop v tej operi tudi več članov našega opernega ansambla. Predstava je izven.

— Dopoldanski simfonični koncert pod naslovom I. matinee, ki ga priredi Zveza godbenikov za Slovenijo, se vrši v soboto, 2. februarja ob 11. dop. v unioński dvorani. Spored izjava pomnoženi operni orkester, dirigenta Rukavina in Balatka. Na sporedu so Dvořakova uvertura Vrag in Katra in Slovanski plesi, Griegovi Norveški plesi ter Čajkovskičeva simfonia e-mol. Vstopnice po 15, 10, 8, 6, 5 in 4 dinarje so v predprodaji v Matični knjigarni ter v soboto popoldne od 10. ure dalje pred dvorano v Unionu.

— Komponist D' Albert v Beogradu. Znameniti francoski skladatelj Evgen D' Albert prispe 1. tm. v Beograd in priredi v dvorani »Kazine« koncert. D' Albert je skladatelj več krasnih oper, ki se dajejo na vseh svetovskih odrih. Tudi slovenski gledališki publikli je D' Albert dobro znan.

— Koncert g. Vilme Thierry-Kavč-nikove. Opozarjamo še enkrat na letošnji edini koncert te naše odlične pevke dne 4. februarja 1924. Kakor čujemo, le uprava kraljeve opere v Beogradu, ker za to leto ni mogla sprejeti stalnega angažmana, povabilo go. Thierry-ovo na gostovanje za daljšo dobo v Beograd, kjer bo nastopila razen že lani z največjim uspehom šestkrat izvajane vloge Carmen tudi v drugih njenih vlogah. Razen tega bo pela v srbskem jeziku vlogo Ortrude v Wagnerjevem »Lohengrinu« ob priliki premijere tega opernega dela na gledališču naše prostoplice. Ker bo to pač najbrže edini koncertni nastop ge. Thierry-eve, vabimo vse ljubitelje njene umetnosti k njenim prireditvi dne 4. februarja.

Sokolstvo.

SOKOLSTVO IN REKA.

Vsem bratom in sestram!

Usoda Reke je za enkrat zapeta. Javnost ocenja to zgodovinsko dejstvo odgovornih državljanov po zlih posledicah in po zaslugah dobrih, ki se obetajo našemu narodu tostran in onostran naše sedanje državne meje. Končno sodbo izreče zgodovina!

Istina je, da je marsikdo pričakoval več uspehov za nas in da so podpisali na rimski pogodbi pokopali premnogo nado, ki je lajšala težko eksistenco in neustrašivo pričakovanje naših neodrešenih bratov in sester.

Kar nam je naklonila trda sedanjost, ni dar pravične usode, nego je le nova vzpodbuda k nadaljnjemu, nikoli mirujočemu delu za osvoboditev vseh pripadnikov našega naroda in za njih združitev z nami v eni in nam vsem skupni domovini! Še danes štejejo pol milijona svojcev, ki so na milost in nemilost izročeni tujemu jarmu. Njih usoda ni in ne sme biti z rimsko pogodbo zaključena za vedno! Zanje se začnejo le nova doba bridkih preizkušenj, novih težav in duševnih muk, ki se izlivajo v val nemega hrepenenja po naši ljubezni in nezmanjšane zvestobe do rodne zemlje in krvi!

Tem bratom in sestram veljajo naši iskreni, bratski pozdravi! Njim veljajo naše ponovno zagotovilo, da tudi po rimski pogodbi nismo pozabili nanje, ampak da so posledje še bliže našim srcem, saj ne more med nje in med nas postaviti meje nobena sila, ker ni nobena sila postavljena na temelj večne pravde!

Vse brate in sestre v osvobodjeni in ujedinjeni domovini pa pozivamo, naj jim bo neodrešena naša zemlja ne prestopila v spominu in naj zavestno, vztrajno in s podvojeno požrtvovalnostjo — izvršujoč vzgojne naloge Sokolstva — obračajo svoje poglede in misli v bodočnost, ki bo z našo podporo in pomočjo dovolj jaka, samozavestna, odločna in pripravljena, da prežene črno noč robstva z zlato zoro svobode!

S tem pozivom izvršujemo sklep odbora seje z dne 27. januarja 1924 in pošiljamo vsem bratske pozdrave.

ZDRAVO!

Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Ljubljana, 30. januarja 1924.

— Sokolsko društvo v Šiški ima svoj redni občni zbor v nedeljo 3. t. m. ob 15. uri v društveni telovadnici.

— XII. občni zbor Sokola II. v Ljubljani se je vršil v nedeljo dne 13. januarja v društvenem prostoru na Realki. Otvoril ga je br. starosta dr. Šubic, ki se je spomnil umrlih članov in članic in ki je podal v svojem poročilu pregled društvenega delovanja v preteklem letu. Društvo je priredilo v preteklem letu 2 telov. akademiji in je poslovalo zelo lepo 15-letnico svojega obstoja; ob tej priliki je razvil svojo naraščajočo prapor. Društvo, ki koraka v prve vrste sok. društev, potrebuje pomoči vseh bratov in sester, brez razlike. Zato je br. starosta ostro in upravičeno bičal brezbrilnost onih čelnov, ki se ne zanimajo za društveno življenje niti toliko, da bi se udeležili občnega zbora in redno plačali članarino. Taki člani tudi niso poklicani, da kritizirajo društveno delovanje. Za idealno sokolsko delo je treba biti vedno in povsod na svojem mestu. Ker se je črtalo one člane, ki ne izpolnjujejo sokolskih obveznosti, je število članstva nekoliko padlo, a naše vrste so se ščistile in v društvu ostanejo le — Sokoli! Tudi iz poročil tainika in načelnika in ostalih društvenih funkcionarjev je zvenel klic po ozdravljenju društvenega življenja. Blagajniško poročilo je bilo precej ugodno, kakor tudi ono za zgradbo doma. Imamo stavbišče, delajmo, da bo kmalu stal na njem sokolski dom! K besedi se je oglašil tudi br. dr. Krejčl, starosta sokolske župe I, ki je v temperamentnem govoru grajal neveljavnost in apatičnost ljudi, ki so se po prevratu vgnezdili v sokolska društva zaradi uniforme in parad. Nikakor tudi ne smemo dopustiti, da prestopi politika prag naših sokolskih svetilšč. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sledeči bratje in sestre: br. dr. M. Šubic, starosta; Milko Krapež, I. nam. starosta; Franc Bergant, II. nam. starosta; Martin Brišnik, predsednik prosv. odbora; načelniško mesto vakatno Marija Varogova I. načelnica; Josip Jeras, načelnik mlad. odseka, Terček Stanko, I. tainik; Slavko Kobe, II. tainik; Valjavec Aleksander, blagajnik; Tone Vidlar, nač. statističnega odseka in matrice; Pogačnik Matija, gospodar ter odborniki; Janko Lenarčič, Pleško Jože, Puh Matija, Lampič Irma, Urbančič Ivka.

— Za Sokola v Dravogradu, katero društvo je prevzela »Ljublj. sok. župa«, pod svojo zaščito, nabralo se je na rednem občnem zboru Sokolskega društva v Ljubljani (Narodni dom) Din 800.

31. januarja do 10. februarja

ŽENA Z MILIJONI

31. jan. do 3. febr. — I. DEL

Štrel v pariški operi

KINO MATICA

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Eksodus komunistov.

Včerajšnja seja ljubljanskega občinskega sveta je bila zelo kratka. Glavna debata o proračunu se ni izvršila, ker je prišlo med klerikalci in komunisti do zelo značilnega spora. Župan dr. Perič je sejo otvoril šele ob 18.30 in je najprej naznanil, da je mesto odstopivšega občinskega svetnika dr. Rado Kušeka pozval v občinski svet namestnik Stane Vidmar. Po sklepu kluba narodne zajednice pride v disciplinarni odsek Ivan Tavčar mesto dr. Kušeka in v šolski odsek Stane Vidmar. Oč. svet. Rado Čelensnik je nato podal protestno resolucijo glede nakupovanja stanovanj od strani vlade. Njegova resolucija se je priznala kot nujna, posebno glede nakupa Gorupovih hiš na Rimski cesti od strani orožništva, ko bo zopet došlo do 15 strank.

Obč. svet je nato sprejel proračun upravnega odbora glede mestnih voženj za leto 1924.

Obč. svet. dr. Lemež se je oglašil k besedi in kratko izjavil, da njegov klub zahteva najprej razpravo o službeni pragmatiki in delavski ljubljanske občine.

Župan dr. Perič je dal ta predlog na glasovanje, ki je bil z večino glasov odklonjen. Za predlog dr. Lemeža sta poleg komunistov glasovali obč. svet. Likozar in obč. svet. Podbevšek.

Ker je bil predlog dr. Lemeža odklonjen, so komunisti s protestom zapustili zbornico. Klerikalci so jim trionično klicali Živeli, bravo. Od komunistov je ostal v zbornici edino soc. odbornik Ojstrc.

Obč. svet je na to sprejel proračun mestne zastavljavnice, proračun dohodarstvenega urada, proračun mestne elektrarne, vodovoda in plinarne, o projektu elektrarne centrale na Savi, o proračunu mestne imovine, o proračunu amortizacijskega zaklada in loterijskega posojila.

Obč. svet. Rado Čelensnik (soc.) je nato kratko poročal o službenem redu za delavstvo ljubljanske občine. Brez vsake debate je bil službeni red en blok sprejet. Po sprejetju so se v zbornici zopet pojavili komunisti z dr. Lemežem na čelu. Nastal je kratek prepir med večino in komunisti ter je župan po daljšem razmišljanju prekinil javno sejo. Med odmorom je prišlo med socialisti in komunisti do ostrih prekanj. Dr. Lemež je izjavil, da se mora razprava o službeni pragmatiki na vsak način vršiti pred razpravo o proračunu. Socialisti na drugi strani pa so komunistom ugovarjali, češ da delajo to iz strankarskih ozirov, ne gre pa jim za delavske interese. Najglasnejša sta bila v boju soc. Lah in Čelensnik, katerima so krepko odgovarjali komunisti. Posebno so si privoščili Čelensnika, kateremu so očitali, da si zida vile.

Ob 19.20 je župan zopet otvoril sejo. Komunisti so se zopet pojavili v zbornici in dr. Lemež je v njih imenoval protest proti temu, da je obč. svet razpravljal o delavski pragmatiki v njih odsotnosti. Nastal je znova hrup in trušč. Večina in komunisti so bili znova v lasih.

Župan je neprestano zvonil, toda zaman. Med splošnim truščem so komunisti zopet zapustili dvorano. Ker so demokratski občinski odborniki uvideli, da klerikalno-socialistična koalicija nima kvalifikacije večine za razpravo o proračunu ako tudi oni zapuste zbornico, so komunistom slediti tudi ti. V dvorani so ostali samo klerikalci in socialisti in občinski odborniki, ki pripadajo narodno-napredni in narodno-socialistični stranki.

To je vzbudilo živahne komentarije, češ da hoče Zjednica pomagati klerikalcem in socialistom do kvalifikacije večine. Tako so situacijo očividno gledali tudi klerikalci in današnji »Slovenec« pojeval in slavil »trezni« politiki NNS in NŠS. Vendar nam iz krogov naprednih obč. odbornikov zagotavljajo, da Zjednica ne namerava nadoknaditi klerikoso-socialistom komunistične rezerve in da se je njena navzočnost včeraj napačno tolmačila. Dejansko kljub prisotnosti zajedničarjev kvalifikacija večine (33) ni bilo in župan je — zaključil javno sejo. Kdaj se nadaljuje nihče ne ve — — —

Tajna seja občinskega sveta.

Po končanem javnem zasedanju je imel občinski svet sredi tajno sejo, na kateri so bile odobrene številne spremembe v vrstah mestnega uradništva. V komisijo za pregled volilnih imenikov sta bila izvoljena obč. sv. Mihevc in Pirč. Pisarniški ravnatelj J. Boltar se s 1. febr. stalno upokoji. Nadpazniki dohodarstvenega urada I. Lozej, M. Kocijan in A. Strnad so s 1. febr. ušli stalno upokojeni. Dohodarstvena prejemnika J. Ipavec in J. Terček in preglednika I. Kristof ter J. Mesoledec so s 1. febr. stalno nameščeni. Radi boleznosti se upokoji čestni nadzornik Hinko Magister; podravnatelj S. Lauerl je se priznava pokojnika po kategoriji A v. cin. razr. Koncipistu M. Svetlu je bil odobren v svrhu praktičnega izpita 4 mesečni dopust. Prof. na liceju S. Škerliju se dovoli dopust za šolski semester 1923/24 pod pokrovlom, da se obveže s petletno službo na liceju. Začasni sluga J. Furman, O. Potokar in I. Perdan so sprejeti v stalno službo.

Uvrste so: mag. komisar dr. A. Kodre v VIII. cin. razr. kat. A. oficijantinja A. Jereb in F. Groselj v X. cin. r. I. pla. stopnje, kat. B. Ana Dolenc, Franja Babšek in Emilija Oček v XI. cin. r. 2. plač. stopnje, kat. B. Pirh Slava v VIII. cin. r. I. plač. stopnje, kat. B. Marija Balt in Betka Otujac pa v IX. cin. r. 2. plač. stopnje, kat. B. Oficijanti brez srednješolske izobrazbe F. Rakovec in I. Azman v IX. cin. raz. 2. plač. stopnje, kat. C. M. Vizež v IX. cin. r. I. X. Fr. Poljanec v X. cin. r. I. C. F. Kovačič v X. cin. r. I. C. L. Medved

v XI. r. I. C. L. Zirkelbach v X. r. I. C. A. Vavpotič v XI. r. I. C. Ana Zupanc v X. r. I. C. Josipina Mathlan, Ana Spinar in Pavla Konjar v XI. r. 2. C. radi dobre kvalifikacije J. Matjašič, A. Pardusky, R. Doberlet, M. Čadež in F. Kosič pa v XI. r. I. C. Oficijanti in oficijantke brez srednješolske izobrazbe naj tekem enega leta položijo strokovni pisarniški izpit, sicer ne bodo mogli več napredovati.

Gospodinje!

Zelite pri mist veselih obrazov, postavite na mizo steklenico „Juhana“!

Vprašanje ubikacij ljubljanske carinarnice.

Ker prostori, v katerih se nahaja sedaj tukajšnja carinarnica, osobito glede namestitve pisarniškega osobia in poslovanja carinskega uradništva vohče nikakor ne odgovarjajo higijeničnim zahtevam in so odločno premajhni, je že tretje leto na dnevnem redu vprašanje premestitve carinarnice odnosedno zgradbe novega poslopa, v katerem bi moglo carinsko osobie nemoteno poslovati. Generalna direkcija carinarnice je že pred leti pokrenila to vprašanje, toda ker prejšnja uprava in osobie ni posvečalo tej zadevi posebno pozornosti ter je potrpelivo čakalo, kdaj se zboljšajo razmere glede prostorov po inicijativi merodajnih faktorjev, je vsa stvar visela v zraku in postala šele v zadnjem času aktualna. Sedanja uprava carinarnice stoji namreč odločno na stališču, da so razmere nevdružne in da je treba čim prej poskrbeti za odgovarjajoče pisarniške in poslovne prostore. Temu stališču se pridružuje tudi večina carinskega osobia in tako se vrše že dalje časa pogaianja glede premestitve carinarnice. Pri tem so zainteresirani različni faktori, v prvi vrsti seveda carinarnica sama, dalje direkcija državnih železnic in nič manj tudi trgovstvo in ostali pridobitni krogi.

Ze zadnjih smo poročali, da je bila sklicana v prostorih trgovske in obrtniške zbornice posvetovalna konferenca, ki pa ni prišla do nobenih zaključkov. Vprašanje je ostalo odkrito, kajti z oferto spedijske tvrdke »Balkana«, ki je pripravljena sprejeti carinarnico z vsemi njenimi skladišči v svoje lokale, večina ljubljanskih trgovcev ni soglašala češ, da bi nastale v tem slučaju tehnične ovire, ki bi imele težke posledice za trgovstvo. Uprava carinarnice pa v interesu svojega uradništva odločno vztraja na zahtevi glede primernih prostorov in zadeva se plete dalje. Gremij trgovcev je sklical včeraj dopoldne kratko posvetovalno sejo zainteresiranih trgovskih krogov, ki je bila nekaka priprava za popoldnansko konferenco. Na seji je poročal tainik trgovske in obrtniške zbornice g. Mohorič o možnosti rešitve tega perečega vprašanja s posebnim ozirom na ponudbo tvrdke »Balkana«. Carinarnica naj bi se v celoti preselila v prostore »Balkana«, ki bi ji dal na razpolago za dobo 25 let proti odgovarjajoči odškodnini skladišča, pisarniške prostore, dovozni tir in rampo. Ponudbo »Balkana« podpira generalna direkcija carin. ker se ji zde prostori za carinarnico zelo primerni. Kot druga kombinacija prihaja v poštev namestitev carinarnice na državnem kolodvoru ob cesti na Gorenjsko železnico in deloma morda v sprejemnih prostorih državnega kolodvora. Končno je še tretja možnost, da se namreč sedanja carinska skladišča na glavnem kolodvoru povečajo tako, da bi bilo za pisarne dovolj prostora. Nad skladiščem A in B naj bi se napravil nadzidek in eventualno bi se prostor med obema še zazidal.

Po izčrpnem stvarnem referatu je bila sprejeta resolucija, ki izraža mnenje tukajšnjega trgovstva. Večina je proti premestitvi carinarnice v prostore spedijske tvrdke »Balkana«. Ob 6. zvečer je bila sklicana pod predsedstvom glavnega revizorja Popoviča v posvetovalnici trg. in obrt. zbornice carinska konferenca, ki so se udeležili gg. načelnik gremija trgovcev Stupica, načelnik gremija okolice Ljubljane Zebal, načelnik zveze gremijev J. Jelačin ml., predsednik trg. in obrt. zbornice Ivan Knez, njen podpredsednik Ogrin, tainika Mohorič in dr. Pless, številno carinsko uradništvo, spediterji in mnogo ljubljanskih trgovcev.

Debate o predmetnem vprašanju so se udeležili gg. Jelačin ml., Zebal, Ogrin, Stupica, ravnatelj strojnih tovarn Boncelj, zastopnik direktorja državnih železnic Deržič, inž. Kostić, car. posrednik Jovanović in dr. Mnenja glede »Balkanove« oferte so se razdelila, večina govornikov pa je nasprotovala tej kombinaciji osobito iz tehničnih ozirov, ker bi carinarnica pri

»Balkanu« ne mogla redno in brez ovir poslovati. To bi imelo za posledico materialne žrtve s strani trgovskih krogov. G. Jelačin je zastopal stališče, da je treba ponudbo »Balkana« v sedanjih razmerah uvaževati, kajti tega vprašanja ne bo mogoče dolgo odlašati. Vendar pa je mnenja, da bi bilo povečanje železniških skladišč potom odgovarjajoče nadzidave še najbolj primerna rešitev. Zastopnik direktije državnih železnic g. Deržič je podal neoficijalen izjavo, da je bivša južna železnica odnosedno sedanji kontrolni komite stavil v proračun za 1924/25 potrebno postavko za povečanje carinskih prostorov na glavnem kolodvoru in sedaj je stvar finančnega odbora, da ta kredit odobri. Glede »Balkana« pa je njegovo privatno mnenje, da je ta kombinacija iz tehničnih ozirov nesprejemljiva in končno tudi železniška direkcija ne bo mogla pristati na premestitev, ker bi to posegalo v njene interese.

Do definitivnih zaključkov konferenca ni prišla, kar je tudi umevno, kajti kompetentno je v tem slučaju prometno in finančno ministrstvo odnosedno generalna direkcija carinarnice. Vendar pa je konferenca pokazala, da je ljubljansko trgovstvo večinoma proti premestitvi carinarnice v prostore tvrdke »Balkana«. Ko je bilo vprašanje vsestransko pojasnjeno, so navzoči sprejeli predlog, naj trgovska in obrtniška zbornica v kratkem skliče še eno ožjo anketo, katere naj bi se udeležili poleg zainteresiranih carinskih in trgovskih krogov tudi zastopniki prometnega in finančnega ministrstva ter generalne direktije carinarnice. Edino na ta način bo mogoče končno veljavno rešiti to vprašanje, kajti odločilno besedo imajo tu nadležna ministrstva. Kakor izgleda, ponudba »Balkana« ne bo prodira in bržčas ostane carinarnica tam, kjer je sedaj ter dobi povečana skladišča in pisarniške prostore.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ za severno mejo.

Star običaj je, da se na šolah na severni meji vrše vsako leto božičnica, pri katerih se obdržuje revne učence. Navadno se vrši pri tej priliki kaka otroška prireditve (igra, petje, deklamacije itd.). Božičnic se udeležujejo tudi starši otrok.

Za avstrijskih časov je imel pri teh prireditvah svoj eldorado Schuiverein in Súdmarka Zastupljajla sta z judjevinimi groši naše obmeine rojake in n' bilo čudno, da se je naša meja vidoma pomikala proti jugu. Po letu 1918. je nastopilo za te pravo razočaranje, ker so ukinitelj prispevke nemška bojna društva. Protidržavna misel je dobila kaj hitro tal, posebno še, ko so nemški agenti pridno netili nezadovoljnost s tem, da so ljudstvu neprestano klicali v spomin one dneve darov in podpor, zlasti za šolstvo in revno deco. Nevarnost je bila, da se ugnezdijo po teh krajih stalna mrznja proti naši državi, če bi se pravočasno ne dobilo leka tej bolezni. V tej nevarni situaciji je posegla vmes s svojo srečno roko zaščitnica naše kulture in prosvete ter tradicionalna nositeljica nacionalizma »Družba sv. Cirila in Metoda«. Tihno skoraj neopaženo je po svojem odposlancu preučevala položaj na severni meji, ter usmerila svoje delovanje po dejanskem položaju. Od leta 1918. dalje nieno dele sukcesivno napreduje s tem, da učvrstuje naseverneše postojanke. Jih podpira in neguje potom šolstva. Poročilo iz Slovenijeografskega okraja pravi: »V našem okraju so bili obdarovani na najbolj izposravljenih in šolah z čevili, oblekami, nogavicami, šolskimi potrebščinami in knjižnicami 603 otroci. Božičnice so se vršile kolikor mogoče število in teh so se udeležili v velikem številu tudi starši. Uspeh prireditev je bil povsod in v vsakem oziru prav zadovoljiv in vsa poročila navajajo, kako srečna in zadovoljna je bila šolska mladina in kako veseli in zadovoljni so bili tudi starši.«

Družba sv. Cirila in Metoda pa je poleg podpor za božičnice nakupila v tekočem šolskem letu prav lepo število učnih knjig za revno deco na severni meji. Nobene mjerne prošnje ni odklonila, dala je kolikor so ji dopuščala denarna sredstva. Prav mnogim šolam je nabavila državne zastave ter brezplačno razdelila nad 2500 komadov knjižice »Kraljevič Marko«, s katero ima naša mladina veliko veselja.

Pripomniti pa moramo, da so tudi naši lokalni činitelji ob meji kaj pridni in delavni. Velika je njihova zasluga za nacionalno probudo in za učvrstitev narodne zavesti v obmeinih krajih. V tem oziru moramo posebno pohvaliti gg. okrajne glavarje, šolske nadzornike in učitelje. Za obrambeno delo se nekaj učiteljev in učiteljic prav posebno odlikuje, ker prav marljivo delujejo, posebno za C. M. družbo.

Oskleno se tesno in s ljubeznijo skrbne in za kulturo tako vnete Družbe sv. Cirila in Metoda! Ustanovimo po vsej severni meji neprodorne trdnjave v obliki C. M. podružnic, podpirajmo glavno vodstvo, da nam bo moglo priskočiti ob potrebi in sili na pomoč še z izdatnejšimi podporami. Za njeno nesebično in požrtvovalno delo naj ji bo iskrena zahvala naše dece in staršev.

Zahtevajte povsod našo domačo

KOLINSKO CIKORIJO

izvrstni pridatek za kavo.

Ustanovitev „Českoslovaško-jugoslovenske Lige“ v Mariboru.

Snoči ot. 20 se je vršil v Mariboru v Narodnem domu ob ogromni udeležbi občinstva ustanovni občni zbor Českoslovaško-jugoslovenske lige, ki je bil prava manifestacija vzajemnosti obeh narodov. Ustanovitev samostojne lige ni bila sprejeta z navdušenjem samo v Mariboru, temveč je našla svoj odmev tudi na Českoslovaškem. Zanimanje, ki je vladalo za ustanovitev lige v bratski Českoslovaški, je razvidno iz tega, da je centralni odbor v Pragi poslal svojega delegata g. dr. Miroslava Kouřskega, znanega propagatorja za čimhitrejše kulturno zbliznanje med Čehi in Jugoslaveni. Iz Bratislave je prisel tajnik tamonjske lige g. Hudaček in iz Ljubljane gen. konzul g. dr. Otakar Beneš. Zborovanje je otvoril dr. Rapotec s pozdravnim nagovorom na navzoče, nakar so sledili pozdravni govori čeških gostov, župana Grčarja, namestnika velikega župana dr. Vončina in zastopnikov javnih oblasti in korporacij. Po izmenjavih pozdravnih nagovorih je dr. Rapotec predčal brzojavne in pisne pozdrave, ki so jih poslali ministri dr. Milan Hodža iz Prage, kot predsednik osrednje zveze Lige, dalje predsednik krajevine lige v Pragi, župan dr. Baxa, českoslovaški poslanik v Beogradu Jan Seba, bratislavski župan dr. Okalik pa je poslal županu Grčarju daljše pismo. V slednjem izraža svoje posebno zadovoljstvo nad tem, da se ustanavlja Liga v Mariboru, ki je glede svoje eksponiranosti v narodnem oziru Bratislavi najbolj soroden.

Zatem je sokolski orkester zasviral češko himno »Kde dumov muje«, katero je občinstvo poslušalo stoje. Prvi je nato govoril župan Grčar, naglašajoč važnost ustanovitve Lige. Svoj govor je zaključil z željo, da bi liga dosegla kar najlepše uspehe. Generalni konzul dr. Beneš je za njim pozdravil zborovanje in izražajoč svoje posebno zadovoljstvo nad usatnovitvijo Lige v Mariboru. K zaključku govora je napil Nj. Vel. kralju Aleksandru.

V krasno zasnovanem, temperamentnem govoru je zatem dr. Kouřsky, generalni tajnik praške Lige o doživetjem vzajemnem delovanju obeh bratskih narodov in razmotril o bodočih nalogah Lige. Bil je od občinstva kakor tudi ostali govorniki burno akklamiran. Dr. Hudaček, tajnik bratislavske Lige je povabil mariborsko ligo na izlet v Bratislavo. Govorila sta še dr. Bogumil Vošnjak in dr. Reismann. Prvi je nazval predsedniku českoslovaške republike Masaryku, drugi pa je poročal o programu in smernicah novoustanovljene Lige. V Ligo je takoj vstopilo nad 100 članov, ki so soglasno izvolili dr. Pivka za predsednika. Dr. Pivko se je zahvalil za izvolitev in je nato poročal o bratski vzajemnosti obeh narodov za časa svetovne vojne. Zatem je bilo dobro uspešno manifestacijsko zborovanje končano.

Društvene vesti.

— Izredni občni zbor »Narodne galerije«, v srebrni dvorani hotela »Union« se je vršil včeraj ob 17. izredni občni zbor »Narodne galerije«. Zborovanje je otvoril predsednik g. Zorman s pozdravnim govorom na navzoče, nakar je prešel takoj na dnevni red t. j. spremembe vdrštvenih pravil. V odboru »Narodne galerije« so namreč v zadnjem času nastale med umetniškimi svetom in ostalim delom odbora divergence, predvsemje nastal spor radi nakupa slik bratov Šubic, kar je umetnostni svet odklonil. Tudi razni drugi spori so povzročali krizo v društvu, radi česar je moral biti sklican izredni občni zbor. Predsednik je predlagal, da se spremene društvena pravila, predvsem se spremene točke 4., 5., 6., 7. in 8. O tem se je razvila kaj živahna d. b. ta. Predsednik združenja upodablajočih in oblikujočih umetnikov g. J. Jakopič je predlagal za točko 6. drugo stilizacijo društvenih pravil, po kateri naj sestoji odbor iz 6 članov »Udruž. obl. in upod. umetnikov« in 6 ostalih odbornikov, eventualno naj bosta tudi vlada in mestna občina zastopana v odboru po enem zastopniku s posvetovalnim glasom. O predlogu g. Jakopiča se je razvila živahna debata, v katero so posegli univerzitetni prof. dr. Izidor Cankar, dr. Joža Glonar, mag. ravnatelj dr. Zarnik in dr. Govorniki so bili večinoma mnenja, da je predlog nesprejemljiv. Predsednik je dal oba predloga na glasovanje in je bil Jakopičev predlog s 30 proti 11 glasovom odklonjen. Ostale spremembe društvenih pravil so bile sprejete soglasno. Ker se ni k slučajnostim nihče prijavil, je predsednik nato zborovanje zaključil.

— Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince priredi na Svečnici v Sokolskem domu na Viču veliko prednostno veselico s plesom in se vsi prijatelji gasilcev uljudno vabijo.

— Društvo vpovalencev južne železnice ima svoj redni občni zbor v nedeljo 10. ebruarja ob 14. popoldne v restavraciji pri Levu. Gosposvetska cesta v Ljubljani. Člani se vabijo naj se ga v obilnem številu udeležijo. Predsedstvo.

— Pozor! Tovariši, redni člani Podpornega društva slepih! Gotovo je vsem znano, da smo založili in izdali žepni kolodzar za 1. 1924, katerega čisti dobiček je namenjen glavnici za zgradbo doma odraslih slepih. Dolžnost vsakogar je, da po možnosti pomaga odboru našega društva, da kolodzar je čim preje prodan. Vsak redni član jih lahko naroči v komisijo, kolikor misli, da jih proda, na kar mu jih pošlje predsedništvo. Naročajte brez odloga! — P. n. javnost vjudno prosimo, da tudi pridno sega po naših kolodzarjih, ki služijo kot zapiski (notes), imajo lepo urejen dnevnik, so trpečni ter liti. Cena jim je samo Din 20. — Podpiraj vsakdo nas bedno slepel

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1924.

Potreba ugotovitev.

Dne 17. januarja smo priobčili iz Beograda telefonsko vest, da je baje stališče ministra zunanjih del dr. Ninčiča omarano. V ti brzjavki se je med drugim povdarjalo: »Kot njegovi nasledniki se imenujejo razni kandidati. Še pred meseci je bil najresnejši kandidat za to mesto dr. Laza Marković. Njegova kandidatura ne prihaja več v poštev radi njegove znane afere s poslancem Rankovićem. V ospredju je sedaj kandidatura nekega državnika, ki pa ni poslanec. Kakor nam sedaj poročajo iz Ženeve, je to vest posnel tudi »Journal de Geneve« dne 20. januarja, toda v pokvarjeni obliki. Dotična brzjavka se glasi v francoskem originalu: »Le «Slovenski Narod», journal radical bien informé assure, dans une dépêche datée de Belgrad, que M. Ninčič présentera sa démission aussitôt après la signature du traité avec l'Italie. On parle au sujet de sa succession notamment du Dr. Lazare Marković, ancien ministre, personnalité jouissant d'une grande considération...«

V slovenskem prevodu se ta brzjavka glasi: »Slovenski Narod« dobro informiran radikalni dnevnik, zatrjuje v brzjavki, datirani iz Beograda, da poda dr. Ninčič svojo demisijo takoj po podpisu pogodbe z Italijo. V vprašanju njegovega naslednika govore zlasti o bivšem ministru dr. Lazaru Markoviću, o osebi, ki uživa veliko uvaževanje.

Kakor je iz tega prevoda in iz zgoraj citirane naše originalne brzjavke razvidno, je »Journal de Geneve« ali sam potvoril našo vest, v kar resno dvomimo, ali pa mu je bila poslana v pokvarjeni in popačeni obliki.

Verjetnejša je zadnja alternativa, kar sklepamo iz tega, ker se naš list označuje kot radikalno glasilo.

Da ne bo kakih nesporazumljenj, se nam zdijo uместno, da ugotovimo nastopno:

1. »Slovenski Narod« ni ne radikalno, ne demokratsko glasilo, marveč je docela neodvisen brezstrankarski organ, čigar glavni cilj je, na temelju narodnega in svobodnomiselnega programa z vsemi razpoložljivimi sredstvi in močmi delovati na to, da postane naša narodna država silna na znotraj in na zunanji in kot taka uvaževan faktor mednarodne politike. 2. Naš list je objektivno konstatiral dejstvo, da je bil pred meseci sic res najresnejši kandidat za eventualno izpraznjeno mesto ministra zunanjih poslov, da pa sedaj radi znane Rankovičeve afere sploh ne prihaja več v poštev.

To je pač prav nasprotno od tega, kar nam podtika inspirator vesti v ženevskem francoskem listu. In to smo hoteli pred vsem ugotoviti! Sodbo o tem, da-li je pošteno potklati listu docela izmišljena stvar, pa prepuščamo naši javnosti.

★ ★ ★

— Pojdite, g. župan! V včerajšnji občinski seji je župan dr. Perič, ko je videl, da je njegova nada — spravi! mestni proračun pod streho — splavala po vodi, resignirano vzkliznil: »Saj nisem oženjen ne z županskim stolcem ne z mestnim magistratom!« Iz tega trpkoga vzkliza bi se dalo sklepati, da je dr. Perič končno vendarle prišel do prepričanja, da je sedanjí položaj v obč. svetu in na magistratu postal zani in za njegovo večino docela nevdružljiv in da mu ne preostaja drugega, kakor izvajati konsekvence in odstopiti. Kasostane na polovici pota in da dejanski no spoznanje, a spoznanje vendarle! Nadejamo se, da v tem spoznanju ne pokaže, da res ni oženjen ne z magistratom, ne z županskim dostojanstvom. Doslej je dr. Perič s svojimi dejanji dokazoval ravno nasprotno, da mu je županski stolec tako mil in drag, da se za nobeno ceno ne more od njega ločiti. Ako je v tem pogledu sedaj nastal v njem prekrat k boljšemu spoznanju, bo naša javnost ta preokret pozdravila z največjim zadovoljenjem. Torej, gospod župan, ako ste že rekli a, izrecite tudi še b in odstopite! Verjemite nam, da si potem oddahne vsa Ljubljana, ki komaj čaka, da zgine z magistrata črnoordeča mora, ki jo tlačí sedaj še drugo leto in ji jedva dá še dihati. G. dr. Perič, pokažite se moža in poite, za častni odstop je sedaj zadnji čas!

— 50 letnica zagreškega vseučilišča. Meseca maja prirede v Zagrebu veliko svečanost v proslavo 50 letnice hrvatskega vseučilišča. Na konferenci vseh rektorjev v Beogradu se je natančno določil vspeled teh svečanosti, ki se jih vdeležje vsa naša vseučilišča.

— Naš prijatelj — profesor slavistike v Strasburgu, g. profesor Lucien Tesnière, ki je doslej predaval francosko na ljubljanski univerzi, je imenovan na stolično slovanske filologije na univerzi v Strasburgu, na mesto prof. Andreja Mazona, ki je bil pred kratkim imenovan za naslednika Louisa Legera na College de France v Parizu. O spodu Tesniera, ki je temeljit pozna-

valec našega jezika in naroda, na tem imenovanju iskreno čestitamo z željo, da tudi na svojem novem mestu ohrani našemu diaštvu tisto naklonjenost, ki mu jo je izkazoval doslej.

— Dobrodošli mestni stanovniških hiš. Kakor znano, sta bili dve mestni uradniški stanovniški in 2 delavski stanovniški hiši zgrajeni s posebnimi milijonskimi posojili, dasi je občinski svet v svoji seji dne 30. marca 1922 sklenil 100odstotni povisek gостаšćine na vse skale najemščine z namenom, da se ta povisek steka v »fond za zgradbo stanovniških hiš mestne občine«. — Zdi smo radovedni, koliko se je v dveh letih tega fonda nabralo, ter nadalje: koliko so dozdaj, t. j. do novega leta 1924., nesle vse te štiri mestne stanovniške hiše?

— Za zboljšanje invalidskega vprašanja. Delegacija izvršnega Udruženja vojnih invalidov iz Ljubljane je odstopovala danes v Beograd na plenarni seji. Z ozirom na današnji skrajno nepovoljni položaj vojnih žrtv, misli izvršni energično intervencijo pri ministru za socialno politiko glede poboljšanja gmotnega stanja ter v slučaju nepovoljnega uspeha zaprositi za avdicijo pri Nj. Vel. kralju, da mu razpiše stanje bodnih invalidov, vdov in sirot v Sloveniji. Tudi misli nastopiti pri strankinih klubah, da se zavzamejo za zboljšanje stanja in jih zaprositi za pomoč v borbi, ki jih mora Udruženje voditi proti vsem stavljenim nam zaprekam. Zahtevala bo energičnega nastopa proti krivicam, izvršenim pri redukcijah, specialni komisiji za pregled in razdrujanje invalidske uprave. O svojih uspehih bo delegacija poročala.

— Energična naredba poštna uprava. V Nirshu pri Klatovi na Češkem so že dalejšo dobo delali nemški obhanti škodo na novih modernih poštah nabiralnikih. Ker poštna uprava ni mogla priti zlikovcem na sled, je odredila odstranitev vseh nabiralnikov po mestu. Na ta način so niraši obhanti primorani nositi svojo korespondenco na pošto, kjer so danes vsi mestni poštni nabiralniki shranjeni, kar je mnogim meščanom vsakor zelo neprimerno. »Südböhmisches Volkszeitung« brkito toži zaradi te poštna naredbe ter očita, da se tako dela z nemškimi prebivalstvom kakor bi živeli v srednjem veku. — Vsa poštena človeka pa mora omenjeno naredbo je odbojavati, zakaj, kdor poškoduje in uničuje občne koristne naprave, ne zanahja, da bi se imelo ozirati z njim. Nemci so dobro vedeli za zlikovce, a jih niso marali izdati, marveč so se na tihem smejali. A njih smeh se je kar čez noč izpremenil v kisle obraze. Prav jim je!

— Iz sodne snižbe. Deželni sodni svetnik dr. Anton Mulej v Mariboru je na lastno prošnjo upokojen. — Ostavka, ki jo je podal dr. Stanko Žitko, sodnik pri deželnem sodišču v Ljubljani, na svojo službo, je sprejeta.

— Iz zdravniške službe. Imenovanja sta: dr. Ante Gorličar za okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Konicice in sekundarni javne bolnišnice v Murski Soboti dr. Silvij Brandiću za hišnega zdravnika istotam z asistent-skimi prejemki.

— Celjske vesti. Velikim pomenom so pred par dnevi prišli na sled v premožovitih v Velenju in Zabukovci. Nekateri uradniki so na podlagi potvrdjenih mezdnih in plačilnih listin poverili v tih podjetij okrog 100.000 D drž. denarja. Delali so to na ta način, da so vpisavali mize na imena oseb, ki že davno niso več v službi pri rudnikih pri samcih pa so postopali tako, da so jih vpisovali kot oženele ter na njihov konto zaračunavali družinske doklade za žene in otroke. Več oseb je arretiranih, preiskava pa se še nadaljuje. — Vreme imamo zadnje dni pri nas lepo, solnčno. Jutra so zelo mrzla, podnevi pa imajo solnčni žarki že precej moč. Sneg hitro zginuljen in upamo, da bo kmalu konec zime, katera letos naša ni bila najmilejša. — V premožovitih v Pečovniku, v katerem so pred par leti pričeli kopati zoper premož, se je delo ustavilo. Znanost pa se je povečal obrat v tamokšnji apnenici, katera zaprelo mnogo delavstva. — Zahvalna prireditelj se vrši na praznik zvečer v gornjih prostorih celjskega Nar. doma ob priliki zborovanja »Orline« iz Slovenije, katero se vrši danes v Celju.

— Mariborske vesti. Kriza v Narodnem gledališču. Ko je v sredo dopoldne gledališka uprava razpošljala okrožnico na nujni sestanki, ki naj odloči usodo gledališča, smo bili mnenja, da gre za gmotno krizo, ki se je pojavila prele, ko se je pričakovalo. Med tem so se po mestu širile vesti v velikem razburjenju opernega osebja, ki da je podalo ultimatum gledališki upravi, radi žaljivega napada v Mariborskem pismu Narodnega dnevnika od torka. Zvečer so se zbrali v sobi ravnateljstva opere g. Mitroviča vabljene novinarji gledališki kritiki ter ožji prijatelji gledališča. Tu je upravitelj Narodnega gledališča g. dr. Brencič poljski namen sestanka. Celokupno osebje opere je res v posebni spomeniki prdalo ultimatum. Zahteva za javno žaljenje v omenjenem listu, izraženo zlasti v besedah: »Naše gledališče, ki je ravno v pogledu pevskih moči tako revno, da nas je kar sram, je s Rumplom zgubilo veliko. Izgubila pa je tudi vsa naša gledališka glava sploh.« Dokler pisec, ozir. list ne da primernega zadovoljenja, osebje ne more nastopiti na odru. G. ravnatelj Mitrovič je poljski marsikaj, o čemer publika ne ve, namreč koliko je treba žrtve za eno samo prireditelj. Kako idealno požrtvovalno je vse osebje, koliko uspehov tudi gmotnih izkazuje ravno opera in kako lakavo se o naši operi izražajo celo naši narodni nasprotniki v avstrijskih listih. Tudi navzoči so izrazili prepričanje, da prebega

omenjena kritika vsekakor meje dopustnosti, in to zlasti sedaj, ko se glede nujne potrebe vzdrževanja gledališča apelira na višjo drž. subvencijo. Navzoči sodniki »Narodnega dnevnika« g. Rehar je izjavil, da je glede te kritike vezan na uredniško tajnost. Po kratki debati se je sklenilo: G. Rehar priobči za naslednjo številko primerno izjavo, ki nudi užaljenemu gled. oper. osebju zahtevano zadovoljenje. Sestavi se komisije, katerega področje vsi navzoči v katerem se tak način kritike najostreje obsoja. Ta komisija naj priobči vsi v gledališču zastopani listi.

— Miha Žužamaža so neznansko hudi, da ni druge poplave, ki bi jih spravila v začasni mir in pokoj na račun mestne občine. Ko jih je včeraj po dolgem sladkem dopuščilu pri »Treh« devicah »Slovenčev« uredništvo nenadoma mobiliziralo in po predpisih partijske discipline postavilo na kulik, so pohitili svoj okrogli ter b. šk. napeli krmežljave oči izbičljivi junaška prsa in na vso moč zakajali. Nak, so dejali to pa ne gre. Kulik v takih hudih časih, ko hrije ledena burja ko je nevarnost, da nas nadiha ugonobni in ko se ves svet raduje v pričakovanju pustnih tem, to nasprotuje pravilniku o osebni svobodi in socialni pravici. Uprili so se kakor židovski kozli pa je bil upor kakor bob v steno. Uredništvo »Slovenca« pa siromaka ne da miru. Hvala Bogu, pravi, da so se vrnili in da jih imamo pri roki v času, ko je najbolj potrebno razvedrilo in priprave za pustni tork. In Miha Žužamaža so d. bili najprej za svoj upor najstrožji ukor, potem pa nič manj strogo nalogo, da morajo na kulik in so si siromak brez kofeina in mlačnega kifleja takni iz mehke postelje naravnost na hudo tlako. Zlezi so v naslonjač, zatisnili oči in napeli možgane. Kaj bi povedali da bo gospodar zadovoljen? Humor se jim je pokvaril v blatu, duhovnost so odnesle »Tri«, ostal je samo še ekstrakt preperelih možganov in ta jim je pomagal, da so se izmotali iz zage. Ko so še kot poplave gledali šk. klop, so jim katehet pravili, da je rimski papež nezmisljiv. To jim je ostalo v spominu in je ostalo nedotaknjeno tudi pod vodo. Do take resnice poplava nima moči. In so vzeli s polje te kateheze, da ne bo dvoma. Da, stvar je taksi in papež so nezmisljiv in ker so bili Miha Žužamaža od mladih nog v srcu in mislih naludane šk. pokorni papežev služu, so tudi sami deležni te nezmisljivosti. Ordenu sv. Jurija Zmagovalca jim papež sicer niso poslali, zato pa so d. bili v kuverti zapечатih tristo dni odmislov in to tudi nekaj pomeni. Hudobni jeziki pa so danes žuhtali opravljati po ljubljanskih kavarnah Miha Žužamaža češ da so se grdo zlagali. Ni lepo postaviti kar tako tebi ni, meni ni poštenega človeka s poštenega kulika na laž, toda kaj hočemo, tako je po ljubljanski občinstvo, da od danes naprej ne veruje več o papeževu nezmisljivosti. Ljudje pravijo namreč, da se je rimski papež vendar enkrat zmotil in sicer v trenotku, ko je izvolil Miha Žužamaža za svojega zagovornika. Ja, Gott der Gerechte! Ouidaud agit prudenter agas et resnice papam, sicer bo lok in škranjca z nohmi.

— Češkovčevski obreč potáda v nedeljo 3. II. Iustovski predstavniki »Do Prahy za prezidentstvo. Knjižovna Čsl. O. otvorenja každé čtvrté a soboty od 6. do 8. večer v nedeljo od 4. do 6. večer.

— Smrtina kosa. V Kamniku je po dolgi bolezní umrl g. dr. Anton Rinter, višji okrajni zdravnik v pok. Pokonik je bil na glasu kot večji in vesten zdravnik in moč dobrega srca. Po mišljenju je bil sicer Nemec, a je bil v uradnem poslovanju docela objektivno in nepristranski. V politiki se ni nikdar mešal. Pokopanje ga jutri v soboto ob 15. na pokopališču na Žalah.

V Ljublini je včeraj umrla v visoki starosti 88 let g. Marija Fetič-Frankheim, stara mati g. dr. Ottona Fetiča-Frankheima, odveteika v Ljubljani. Pokopnika je bilaskrha gospodinja in dobra žena, ki je živela splošno spočitano. Pogreb bo jutri v soboto ob 16. na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin, njeni rodbini naše sožalje. — Danes le po dolgi bolezní umrla na Rimski cesti g. Ana Domladiš roj. Hodnik, tača lin. svot. g. Angela Šavnik. Pokopnika je živela vseprisrčne simpatije. Pogreb bo v soboto ob 14. z Rimske ceste na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— Laško nagaznje k pr. blaj-mju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšajo in naredi tlo odprno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevimi Elzafluidi ml. Veliko močnejši, izdatnejši in boljše kakor francosko žganje. Kot kosmetikum je 25 let priljubljen za negovanje ozh. zobnega mesa, u. in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 D; 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 24 D in 10% doplaka razpošilja: lekarnar Eugen V. Peller, Stubica Donja, Elzafluid 238. Hrvatsko.

— Nove aretacije članov Čarugine trlo. V slatinskem okraju je bila te dni prijeta stara družba harambaše Jove Čaruge s katero je Čaruga strlil po tamokšnji oklici. Od orožnikov so bili prijeti sledeči: Marko Bojančič kmet iz Vočine, Ivan Selwoj in Nikola Miholjevič, kmeta iz Kraskovica, Luka Bošnjak in Bone Živkovič, kmeta iz Čerale, ter občinski redar Tejo Vidč iz Vočine. Člani te trlo se priznali, da so sodelovali s Čarugo pri roparskem umoru v gozdu Vučjak kjer so ubili nekega šoferja in dva uradnika težko ranili. Oropani so takrat dva oblačila s 37.000 D. Nadalje so oropani Ventela Müllerja iz Čerale za 7.000 D. V Vočini so izvalili tri drake rpe in so odnesli 25.000 D. Izvedli so tudi napad na imra Ercega iz Čerale. Mnogo ukradenega blaga so orožniki zaplenili.

V torek 5. febr. se vrši pred našetkim sodiščem razprava proti Čaruginemu tovarišu Nikoli Mitju, ki je sodeloval pri roparskem umoru, pri katerem je bil ubit ropar-uradnik Simo Tintor. Poleg Mitje je obtoženih 18 oseb. Vsi obtoženci so že obsojeni mesecem v ječi. Razprava bo zelo zanimiva, ker se bo ugotovilo, da-li je

Čaruga ubil Tintora ali sta ga Mitč in Pavel Pripić kakor to trdi Čaruga.

— Kje je Čaruga? Po Ljubljani krožijo fantastične in tendenciozne vesti o bezglasovitega hajduka Čaruge. Govori se, da so Čarugini komplici napadli ječo, v kateri je zaprt, za osvoboditi in pobegnili. Po drugi verziji so člani Čarugine trlo uice lustičnega ministra (!) in ga prisilili da je izdal naredbo, da se ima Čaruga takoj prepelati iz Osij-ka v Beograd. Med vožnjo so baje hajduki Čarugo rešili. Take in enake vesti krožijo po Ljubljani, med tem ko Čaruga lepo sedi v svoji celici, puši in piše svoje memorije...

— Železnika nesreča v Bački. V noči 28. t. m. je pri postaji Bajmok v Bački treščil somborski potniški vlak v neki tovorni vlak. Strojevodja in neki železničar sta bila ranjena, sedem vagonov pa je bilo popolnoma razbitih. Škoda znaša več milijov nov dinarjev.

— I. mednarodni žnhovski kongres se vrši 3. februarja v Meranu. Znani žahovski ministri, kakor Bogoljubov, Grünfeld, Spielmann, dr. Torressch, Rubinstein, Selezov, Cole, Koltanowski, Milani, Pataj Roselli, Vuković, Takacz, Pypvorka, Walter in Opočensky so že obhujili, da se udeležijo kongresa. V glavni turneji nastopijo: dr. Blum, Gblil, Fellmann, Horn, Rikminger, Lutz in Schatt. Tudi mednarodna damska turneja je dobro zasedena. Nastopijo: gđ. Reskova, Holloway, Miss Price g. Pavke, Plhner in Stowpison. Kongres pomeni za šahiste izreden dogodek, ki bo prinesel marsikaj zanimivega.

P. n. občinstvo uludno obveščamo, da ostane

Kino „TIVOLI“

radi tehnične preureditve strojev nekaj dni zaprt. Zopetno olivortev naznamo pravočasno.

»ŽENA Z MILIJONI«.

L. del: Strel v pariški operi. Močno se še ni v Ljubljani predvajal zanimivši pustolovski film, kakor je zgoraj imenovan. Kino Matka je z nabavo tega filma dosegel brezdvomno velik uspeh. Film ni običajna pustolovska atrakcija temveč nam prikazuje v kolosalni maniri doživljanje »Žene z milijoni«, glasovite lepote Ellen Richter. Posnet na ekspediciji, vodči preko pol Evrope, nas popelje film iz toka velemešnega pariškega življenja v zamazano albansko vas. Shimmy in Kolo-elegantni in priprosti ples naroda se vrsti pred nami. Sploh je dejanje polno komičnih dogodkov, pikantnih prizorov in pestrega življenja. Prvi del »Strel v pariški operi« se predvaja do nedelje. Oglejte si to prvovrstno učinkovitost.

— Restavracija »ZVEZDA«. Vsako nedeljo in praznik zajutrkovalni koncert.

— Uprava dvora v Beogradu potrebuje takni 4 prvovrstne hišne, ki so vane posla v najboljših hišah. Pogoji: hrana, stanovanje, obleka in 630 Din mesečno. Pismene ponudbe naj se pošlje nemudoma na naslov Slavko Plemelj, Ljubljana, Vodnikov trg 5.

— Najcenejše in najnovlje obleke se dobijo samo v Šelenburgovi ulici št. 3 pri Orliar & Molaj.

— Koncert. Jutri v soboto 2. svečana tl. se vrši v kavarni »Evropa« koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

— Koncert. Od nedelje 3. tm. v restavraciji in kavarni Tratinik redno vsak dan koncert ciganske kapele pod vodstvom primaza Miškota od 8 do 1 ure ponoči.

— Telesno zaprtje. Spričevalo bolnice usmiljenih bratov na Dunaju spričuje, da se grediča »Franc-Josef« tudi v trdovratnih slučajih rabi z ugodnim uspehom.

Dne 2. februarja vsi na VODNIKOVO BESEDO

:-: k Valjvcu! :-:

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 1. februarja. Sprečeto ob 13.

Borza je bila skoraj brez vsakega prometa. Tečaji so tekem borznega poslovanja, ker je bilo dovolj blaga, polagoma nazadovale.

Z ozirom na slabo tendenco na Dunajski borzi, je tudi pri nas efektna borza slaba in skoraj brez vsakega prometa.

Ob zaključku notirajo:

Devlje: Curli 14.925—18.025. Pariz 399.20—404.20, London 369.25—372.15, Dunaj 0.1203—0.1223, Praga 2.47—2.50, Trst 374.85—377.85, Newyork 85.50—86.50. Budimpešta 0.42—0.45.

Valute: dolar 84.50—85.50, lira 37.5. Elektil: 7 % inv. drž. pos. od 1. 1921 68—70. Ljub. kred. banka 213—217. Prva hrv. šted. Zagreb 1000—1002. Slav. banka 106—107. Hrv.-slav. zem. hip. banka 89—90. Hrv. esk. banka 167—168. Jugoslav. banka 151—153. Trb. prem. društvo 856—870. Slavonija 308—310. Eksploatacija 130—131.50. Vevče —, Sečerača 1690—1720, Nar. šumska 130, Guttmann 1810—1820.

INOZEMSKA BORZE.

— Curli. 1 febr. (Izv.) Danasla borza Beograd 6.65, Berlin 1.35, Amsterdam 215.60, Newyork 576, London 24.81, Pariz 26.90, Milan 25.15, Praga 16.65, Bukarešta 2.9250, Sofija 4.1250, Dunaj 0.008140.

— Trst. 1 febr. Beograd 26.50—26.55, Dunaj 0.0322—0.0324, Praga 65.85—66, Pariz 107—107.50, London 98.60—98.75, Newyork 22.90—22.9750, Curli 396.50—398.

Najnovija poročila.

POLJSKA IN NAŠ SPORAZUM Z ITALIJO.

— Varšava, 1. februarja. (Izv.) Poljski listi razpravljajo z velikim zanimanjem italijansko-jugoslovenski sporazum. — »Kurier Warszawski« imenuje pogodbo nenavaden dokument državne modrosti ter dostavlja, da pomenja prelom politike realnih narodnih interesov nad demagogično in lahkomišelnio politiko. List izjava, da je ta pogodba nov korak k pomirjevanju Evrope, na čemur je interesirana tudi Poljska. Glavne točke sporazuma priobčuje v italijanskem tekstu in pravi, da ni naperjen proti nikaki veliki sili, marveč da samo ojačuje že obstoječo pogodbo. Socialistični list »Rabotnik« proslavlja Mussolinia kot inteligentnega državnika, ki je obhujal tudi s čutom političnega idealizma. On je razumel skleniti italijansko-jugoslovenski sporazum, ki zmanjšuje važnost in vpliv Male antante, kateri se ne poarči, da bi postala srednja Evropa a Prago kot prestolnica.

NAŠA NARODNA MANJŠINA V ITALIJI.

— Curli. 31. januarja. (Izv.) Na seji Lige narodov je poročal dr. Medinger o položaju nemške narodne manjšine na Češkoslavoškem. Predlagal je resolucijo, da se ima vprašanje nemške narodne manjšine na Češkoslavoškem prenesti v presojno modro sodno razsodišče. Proti tej resoluciji je protestiral delegat češkoslavoške republike. Zastopnik južne Tirolske je poročal o položaju nemške narodne manjšine v Italiji, obenem je tudi omenjal položaj jugoslovanske narodne manjšine v Juljski Benečiji. Razu prava o tem vprašanju se je odgodila, ker ni bil prisoten italijanski zastopnik.

PASIČEV BRZJAV MUSSOLINIJU.

— Rim, 31. januarja. (Izv.) »Stefanie« obhvalja vsehino brzjav ministrovke predsednika g. Passika, ki da je postal iz dostojne g. Mussoliniju. Brzjavka se glasi: »V trenotku, ko zapuščam tla Vaše velike in lepe dežele, si usojam, dragi gospod, predsednik, izraziti v svojem in v imenu g. dr. Ninčiča najpotlejšo zahvalo za tako prijateljski in gostoljubni sprejem, ki ste ga nama izkazali za časa našnjega bivanja v Italiji. Obhajala najvisejši spomin v zavesti, da smo izvršili koristno delo za obe naši državi. Sem srečen, dragi predsednik, izkazati in priliko, da ponovno izrazim želje, ki jih priručno gojim za Vašo osebno srečo in za uspeh Italije. — Pačič m. p. G. Mussolini je takole odgovoril:

»Zelo iskreno se zahvaljujem, dragi g. predsednik, Vam in g. dr. Ninčiču za tako vpludne izjave, poslame mi, ko zapuščate Italijo. Tudi jaz ohranim najboljše spomine na Valin poset v Rimu, kjer sta bila krasljiva vlada in italijanski narod naš vsa srečna, da sta mogla izkazovati gostoljubno Vajinima ekacelencama povodom važnega dogodka, ki ho prispeval k intimnejšim odnosom med našima državama in gotovo preskrelh miren razvoj iskrenoprilateljskega in uspešnega sodelovanja. Izražam svojo srčne želje za Vaše načno zdravje in za napredovanje kraljevine Srhov, Hrvatov in Slovencev. — Mussolini m. p.

TRGOVINSKA POGODBA MED RUŠJO IN ITALIJO.

— Moskva, 31. januarja. (Izv.) Na zborovanju unije sovjetskih republik je anož Kameniev naznanil odobrenje italijanske ruske trgovinske pogodbe od strani Italije. Mussolini je pripravil pogodbo podpisati. To poročilo je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Kameniev je nadalje izjavil, a'o se priznanje Rusije od lures zakasni, pa vendar Rusija dovolj močna, da deluje tudi brez tega priznanja. Če bodo narodi odlagali priznanje Rusije, bodo njene zahteve vedno večje. Potreba je, da je unija republik in rdeča armada vedno pripravljena na krrienkoti evropski dogodek.

IZVOLITEV LJENOVEGA NASLEDNIKA.

— Moskva, 31. januarja. (Izv.) Izvolitev Ljennovega naslednika izvrši unija sovjetskih republik jutri dne 1. februarja. Potrjujejo vest, da bo najbrže izvoljen Rikov.

NEMIRI V RUŠJI.

— Dunaj, 31. januarja. (Izv.) Zastopniki socialnodemokratske stranke v Rusiji so prejeli obvestilo, da je bilo na Solovjetskem otoku ustreljenih več prištejev ruske socialnodemokratske stranke. Tam je interniranih 200 socialistov, ki so se uprli radi slabe hrane.

MEDZAVEZNIŠKA KONFERENCA.

— London, 31. januarja. (Izv.) Politični krogji zatirajo, da potekajo pravno pogajanja med Parizom in Londonom v najboljšem smislu. Macdonald predlaga medzavezniško konferenco za mesec marec.

Orčila.

— Uprava našega lista je prejela: Za Ciril Matndovo družbo 150 Din, darovala vesela družba v gostilni Ivanu Lavriča v Travniku povodom godovanja »Kopčeve mame«. Ziveli darovalci in njih nasledniki! Srčna hvala!

— Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala mladina z Breza pri Puju 300 D kot del čitavega d. b. h. k. prireditve mesto venca na grob dvor. svet. dr. Bogumila Senkoviča, sina prezaključnega gosp. prvomestnika C. M. družbe. — Gosp. mag. nadsvet. P. Lah s soprogo je daroval C. M. družbi za kamen 50 D mesto venca na krsto pok.

— Za »Kolo žugal, sester v Ljubljani sta darovala Jospina in Fran Pretnar v poččenje spomina pokojnega Antona Krejčiča 150 D. Iskrena hvala.

lepo in solidno.

Iščemo v vsakem kraju Jugoslavije
zastopnika.
Jako lahek postranski zaslužek za vpokojence ali invalide.
Vprašanja pod „Zastopniki povsod“ na npravo St. Naroda.
NOVO DOŠLO BLAGO,
cefirji, šifoni, tkanine, blaznine in sukne za po-
mladanske obleke po zelo nizkih cenah samo pri
Ljubljana IVAN KOS Siška
Sv. Petra c. 23. Celovška c. 2.

Izredna
ustanovitvena prilika
za trgovca.
V zdravno znano brezkonkurenčno podjetje se sprejme
kot sodelujoč družabnik mlajši agilen trgovec z vlogo
najmanj Din 200.000. Letni zaslužek dosti rez 100% vloga.
Ponudbe pod L. M. na vratarja hotela „Union“ v
Ljubljani. 888

BRESLAU
SPOMLADANSKI SEMENI
od 9. do 11. marca 1924.
Vsa pojasnila o potnih listih, dopotovalni
pravic, prenočitvi ter predprodaji nakup-
niških kart daje EMIL FRANKL, Zagreb,
Mešniška ulica 13 ali
Breslauer Messe-Amt.

ELEKTROTVRDKA A. VERBAJS
LJUBLJANA, Gospodarska cesta 13 (Kolizej).
Tovarniška zaloga vsega elektrotehničnega inštalaci-
skega materiala za slabi in močni tok, kakor: strojev, vsakovrstnih
žic, aparatov, instrumentov, kuhinjskih, likalnikov, telefonov, elektr.
zvoncev, svetil (testencev, namiznih svetilk) itd. itd.
Sprejema tudi vsa naročila za točno, cenno in moistroko
izvršitev vsakovrstnih inštalacij, kompletne telefonske naprave ter
sploh vsa v to stroko spadajoča ponorila in montaža.
Blago iz samih prvovrstnih tovarn po najnižjih cenah!
Nacrti in proračuni na zahtevo.

Trgovina perila
HED. ŠARC, Ljubljana,
Selenburgova ulica 8
priporoča za neveste po nizkih cenah
platno za rjuhe — tkanine za rjuhe — šifon
za perilo — namizne garniture — brisačke —
žepne rute — švicarske vozenine — perje
in puh.
Perilo za dame in gospode po meri.

OGLAS
nabavka motornog čamca.
Uprava državnih monopolov nabaviče putem druge
ofertalne licitacije, koja će se održati 27. februara ov.
god. u 11 časova pre podne u kancelariji Upravnika
državnih monopolov jedan motoran čamac za togijene
brodova za Solanu u Pagu (Dalmacija).
Svaki licitant dužan je pre licitacije, a najkas-
nije do 10 časova pre podne određenog dana, da uplati
Depozitnoj Blagajni Uprave Državnih Monopola prisnunu
kanciju, koja iznosi za državljane Kraljevine Srba, Hrvata
i Slovenaca 5%, od ponudjene vrednosti, a za strane 10%.
Uslovi kao i bliža obaveštenja mogu se dobiti pis-
meno ili ustmeno u kancelariji Industrijskog Odeljenja
svakog radnog dana od 8.—12. časova pre podne.
Iz kancelarije Industrijskog Odeljenja Uprave
Državnih Monopola L. M. Br. 229
od 5. januara 1924. god. u Beogradu.

Jadranska banka a. d. Beograd
Dionička glavica: Din 60.000.000.— Rezerva: Din 32.515.000.—
Podružnice:
Bled, Celje, Jesenice, Koper, Ljubljana, Maribor, Metković, Porečje, Rijeka, Sibenik, Split, Tuzla, Zagreb.
Amerikanski odlo.
Naslov za brzopuz: JADRANSKA.
Amirani zavodi:
Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Saksler State Bank: Cortland Street 82, New-York City.
Banca Yugoslava de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

Klavirje
Fel ks Povše
Ljubljana
Tržanska c. 45
PARTIJA
SLAVNIKOV
IN OKRASKOV
SE ZA VSAKO
primerno ceno
prodaja.
KENDA Model by 77.

Rabim
ADRIA ADRIA
pećni prašek
in vanilin-s'adkor
ker je najboljši
in domači izdelek
DAMA se najhitreje moderno in
okusno počne s uporabo
lasnega
obročka
13555
Vedno velika izbira vpletk (KIT).
Priporočam se za vsa lasna dela,
kakor tudi za barvanje sivih las
z „L'Oréal Héné“, tudi v mod-
nih barvah.
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

A. E. G. kinostroji
najnovejša
konstrukcije
so nepreko-
sljivi! Zahte-
vajte ponud-
be od glavne-
ga zastopstva
ORIENT-FILM d. d., Subotica.
Zaloga majhnih motorjev in
prvovrstnih sodobno zani-
mivih filmov.

Motorji Lokomobile
za pogon z bencinom, pe-
trolejem, sesalnim plinom,
sirovim oljem od 3-100 HP
O.B.
Semi-Diesel motorji
OSERS U. BAUER A.G.
WIEN XX
Draugorstr. 81-83.

Motorji Lokomobile
za pogon z bencinom, pe-
trolejem, sesalnim plinom,
sirovim oljem od 3-100 HP
O.B.
Semi-Diesel motorji
OSERS U. BAUER A.G.
WIEN XX
Draugorstr. 81-83.

Za odgovore uprave
naj se prikaže
1 dinar. Plačuje se
vnepred.
MALI OGLASI
Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe Gospodična poučuje ljudsko-dolske predmeta, nemščino in klavir. — Naslov pove uprava „Slov. Nar.“. 896 Sprejme se kočijaž neženjca, trezen in po- šten, ki je že privajen konj. — Ponudbe na: Sadjereja Karolinin dvor, pošta Ptuj. 886 Vajenka ali vajenca sprejme — Narodna knjižnica. Prešernova ul. št. 7, Ljubljana Krojaški pomočnik, le prvovrstna moč. — se sprejme pri K. Pučniku, Ljubljana, Sodna ulica 3. 846 Potnik, agilen in verziran, dobro vpeljan za tekstilno stro- ko, lise s 15. februarjem nameričena. — Ponudbe pod Prvovrstna moč/897 na upravo „Slov. Nar.“ Knjižovodjo- korespondenta francoskega in italijan- skega jezika sprejem- — Ponudbe pod „Na- tančnost/851“ na upravo „Slov. Narod.“ Mlinar-mašinstva za manji mlin za seltečko brašno, kolji zna da ru- kuje sa na ses. plin, mo- torom neka, na naznače- nem plate pošalje ponu- bi „Prvovrstni Bencin“ za Južno Srbijo, Skopje, Srbija. 887 Iščem oskrbnika. delavnega, marljivega, ali viničarja v službo z do- putatom in plačo ali vse na polovico, po dogovoru, na Marof Vrapče. — Po- izve se takoj osebno (se- pišeno) Goslona Ser- tič, Stenjevec. 879 Veletvrdka v Ljubljani, 18.8.8. vpo- kojenega železnikega urad- nika za reklamacijski in tarifni oddel. — Po- nudbe pod „Zanesljiv 871“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“ Korespondent, vešč slovenščine, lašči- ne, nemščine, po možno- sti tudi lašne stroke, se sprejme za takojšen na- stop. Ponudbe na upra- vo „Slov. Narod.“ pod „Korespondent/875.“ Mladenč. vojašine prost, lise za takoj službe kot pisar- stva moč ali kaj silnega Zmožen je slovenščine, srbo-hrvaščine (cirilica), nemščine, italijanščine. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda.“. 876 Vrtne nasade in nasade za parke — v vsakem slogu in obsegu, v najhitrejši izpolniti — za sodine cene, prevzame pokrajinske vrtnarje P. Klement, Graz, Lazarje- gasse 19. 816 Trgovski potnik. Slovenec, 30 do 50 let star, prvovrstna moč, se iže za manifestirano ve- letrgovino v Ljubljani. — Ponudbe z referencami in zahtevki le poslati pod šifro „Trgovski potnik 824“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“ Izobrašan strojnič izobražen strojnič ključavni- čar, bil več let tudi kot avtomobil in na mo- tornem čolnu, vešč elek- trične inštalacije, oženjen — lise službe od 1. do 15. februarja. — Ponu- be pod „Motor/887“ na upravo „Slov. Narod.“ Korespondentinja (spretna) znanjem ciril- ce, kakor tudi nemške in slovenske stenografije ter strojništva — in sal. dokončinja s sene- njem dvojnega knjigo- vodstva se sprejme proti dobrih plačilnim po- gotjem v industrijsko po- djetje v Ljubljani. Starej- še moči imajo prednost. — Ponudbe se naprošajo pod „Marljivo in spretna 793“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“	Prodaj Skobelna miza 110 X 60 cm, nova, se ceno prodaja. — Poizve se: O. O. Ljubljana, Hra- deckega vas 28. 839 Seno, dobro za goveda ali ko- nje ter več v osov se prodaja. Fran Suštar, Do- lenjska cesta. 825 Biserni niz (pristen) in prekrasna bri- ljantna broška in briljan- na zapetnica naprodaj. — Grand hotel „Union“ (pri vratarju). 837 Pletilni stroj Stuvia Universal št. 5/50, malo rabljen, še nov, po- ceni naprodaj. — Več pove Marjia Stangl, Ma- reuberg, Dravska dolina. 848 Gostilniška koncesija se da v najem in ob- nem ugodno prodaj in- ventar z nameštajem. — Ponudbe pod „Zora 16 852“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“ Ku'm Steklenice od parfumov in kolinske vode kupi drgerija J. C. Kotar, Ljubljana, Wolf- ova ulica 3. 880 Fizol kupujem vsake množine. Ponudbe povzrojene. — Vekoslav Podlogar, Ljub- ljana, Florijanska ulica. 754 Omara za knjige ter ključavnice, novo ali po ohranjenosti — ku- pi. — Ponudbe na: Poštni predal 150, Ljub- ljana. 807 Suhe hlode vseh vrst in vsake množ- ine kupim. — Ponudbe na: Franc Kuralt, parna žaga, Kranj. 817 Poljskih tračnic ca 150 m kupim. — Prodaj stroj in pod- loge za gladek cementni strek. — Jos Cihla. Dunajska cesta 67. 827 Bukovo ošle kupimo vsako količino. — Pošljite nam podrobn- no ponudbo, traviti Po- stojna Kmetijsko-Trgov- sko društvo, Trieste, Raf- fineria 4. 614 Pozor! Kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Do- niskina zadostuje: pridem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 889 Ovce! Vsako množino ovac in lagnet kupim in plača po navištji ceni E. Vajda, Čakovce, Medimurje. — Razpisni naslov: Vajda, Čakovce, Interurban te- lefon br. 59, 3 in 4. 862 Kuoin 200 komadov hrastovih, smrekovih, jeltnovih dro- gov; dolgot 8 m, debe- lo 16 do 20 cm; 50 kom- adov, dolgot 11 m, debe- lo 16 do 20 cm. — Ponu- be pod „Drog/866“ na upra- vo „Slov. Narod.“ Stanovanja Dve prazni sobi ali stanovanje s sobo in kuhinja — se takoj od- da. — Naslov pove upra- va „Slov. Narod.“. 893 Meblovana soba s separatnim vhodom in električno razsvetljavo se takoj odda. — Naslov pove uprava „Slovenske- ga Naroda.“. 893 Zamenjava! Stanovanje, obstoječe iz treh sob in pritlikin v l. nadstropju Gosposvetske ceste s razgledom na ce- sto — se zamenja za sta- novanje štirih sob in pri- tiklin, toda le v sredini mesta. — Ponudbe pod „Sredina mesta/815“ na upravo „Slov. Narod.“. 849 Na stanovanje se sprejme eden ali dva gospoda. — Naslov pove uprava „Slov. Nar.“. 877 Meblovano sobo s postrežbo ali brez lise- ta dve mirni gospodični. — Naslov pove uprava Slov. Narod.“. 882 Dijaka se sprejmeta na stanova- nje in hrano. — Naslov pove uprava „Slovenske- ga Naroda.“. 844 2 meblorani sobi oddam takoj proti poso- jilu Din 12.000. — Na- slov pove uprava „Slov. Naroda.“. 818 Opremljeno sobo s posebnim vhodom lise soliden samc. — Ponu- be pod „28/845“ na upra- vo „Slov. Narod.“. 845 Zakonski par brez otrok lise sobo s štedilnikom ali sobo s soparom kuhinje. Pla- ča do 200 Din mesečno. — Naslov pove uprava uprava „Slov. Nar.“. 870 Zakonski par brez otrok lise stanova- nje ali dve meblorani sobi — proti nagradi — za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Nagrada 873“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“ Leno onremljena in snažna soba s posebnim vhodom in z elektr. razsvetljavo, po možnosti v sredini me- sta, se lise. — Ponudbe na: Vilko Sušnik, Mi- liševa cesta 15 (Trbo- veljska družba). 854 Šokali Trgovski lokal na prometni točki Ljub- ljane se lise za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Promet/779“ na upravo „Slov. Narod.“ Posoila 250.000 dinarjev odda tudi v manjših zne- skih protih dobri varnosti in primerni ohranitvi meri Kone. prometna pisarna I. St. hce, Maribor, Le- karniška ulica št. 4. 767 Ne-remitnine Nova vila, takoj prosta, 10 minut od glavne pošte, se po nizki ceni prodaja. — Na- slov pove uprava „Slov. Naroda.“. 757 Pozor! V našem se oddajo šmar- ješke toplice pri Novem mestu; eventualno se lise tudi prodajo. — Informa- cije pri lastniku: Ljub- ljana VII, Bellevue. 811 Trgovska hiša v Mariboru, — na zelo ugodnem prostoru, na- prodaja. — Pojasnila pri upravitelju A. Skasa, Maribor, Krekova ulica 16 in pri lastniku Robert Stihr, St. Pölten, Schieß- stättpromenade Nr. 3, Österreich. 835 Mesarji nozor! Mesarja, moderna ureje- na, s prekaljevalnico in elektr. razsvetljavo, na jako prometnem kraju v Zagreb, se pocieni pro- da. — Pisarne ponudbe na: Zigmund in drg. Za- greb, Savska c 38. 867 Pekarna, hišna št. 8 v trgu Dravo- grad, tudi prodaja moke, sedaj v dobrem obratu, se radi starnati posretni- ka za 300.000 Din prodaja. — Pogledati pri: Bern- ard Bernardi, Dravo- grad. 833 Tovarna rinčle in ključke za čevlje, se opremljena, se radi so- sporazumljiva družabni- tva po ugodni ceni pro- da ali se sprejme družab- nik. Dnevni dobiček to- varne 3000 kron. — Več se poizve na lico mesta vsak dan od 9 do 2 ure v Strazišču pri Kranju. 849 Proda se hiša, novo dograjena, na peri- feriji mesta, s 3 sobami, kuhinja, veranda, kopal- na soba, jedilna shramba, podstrežje in vrt. Stanova- vanje takoj prosto. — Po- izve se v upravi „Sloven- skega Naroda.“. 894 Naprodaj: moderno zidana vila pri parku, s stolpičem in lo- pim vrtom ter vsem komo- fortom za Din 300.000. — Trgovska hiša na prometni točki v Mariboru s trgovskimi lokali — Gozdna posestva s iglastim drevjem in last- no parno žago. — Tr- govske in stanova- vanjske hiše v Ma- riboru, Celju, Ljubljani ter vile in večje posestva proda Konec, prometna pisarna I. St. hce, Ma- ribor, Lekarniška ulica št. 4. 766 Kdo ima korejšol? Naj se požuri in kupi Hišo v Ljubljani skem predmetu in s trgovskim lokalom, hie- vom, kletjo, skladiščem, velikim dvoriščem, veli- ko dvorano in stanova- njem štirih sob v l. nad- stropju. Cena 200.000 di- narjev. Din 75.000 takoj, ostanek v 10-letnih am- ortiznih obrokih. — Po- sestvo v manjšem mestu na Dolenjs- kem: dve hiši, enonad- stropna in pritlikin, trgo- vina, vinotok, župa, hlev, 3 in pol arala zemlje. — Cena Din 200.000; 62.500 dinarjev takoj, ostanek v nastalnih obrokih. — Na- stanje pisarne dele- tosin Sale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 863 Naprodaj: Hiša s gostilno v Ljub- ljani. Vrt, klet, inventar, koncesija, stanovanje. — Cena Din 300.000. — Hi- še v središču Ljubljane, Dvornadstropna, 4 trakti, dvorišče, hlev, klet, sta- novanje. Din 350.000. — Hiša v središču Ljubljane, Enonadstropna, pet sob, dvonoi poglavitni prostor. Din 250.000. — Hi- še v Ljubljani, Trina- dstropna, hribovit položaj, idilna okolica. Zemlji- šča dva akra. Din 750 tis. — Hiša s gostilno v Belvaru, 6 sob, inven- tar, stanovanje. Cena 200 tis. dinarjev. — Hiša z gostilno in trgovino v Ljubljani, enonadstropna, prometna točka Din 350 tis. — Hiša na delati, Cena Din 65.000. — Več manjših hišic v pre- metlju. — Vila v pred- metlju, vrt, stanovanje, Din 220.000. Vila na pe- riferiji, nova, enodružin- ska, šest sob, parket, vo- dovod, elektrika Din 300 tis. — Vila pri Ljubljani, enonadstropna, 6 sob, halkoni, verande, vrt, 400 metrov, niva 1600 m. — Din 300.000. — Vila v Rožni dolini pri Ljubljani, ni, vianopritlikin, veliki vrt, stanovanje 4 sob, parketi, elektrika, krasna lega Din 300.000. — Po- sestvo na periferiji Ljub- ljane: Enonadstropna hiša, 13 prostorov, parketi, elektrika, vodovod Velika klet, gostilna, trgovina, dvorišče, župa, hlev, Vrta 4000 m. Din 600.000 — Posestvo s gostilno in trgovino na Notranji- škem, Din 800.000. — Več veščih in manjših pose- stev, Cena od Din 50.000 do 2.000.000. — Pekarna z bufetom v Zagrebu, oblačna, zelo prometna, Stanovanje treh sob pro- sto. Najemninik in pla- jni pogoji ugodni. — Go- stilna v Zagrebu, Prosto stanovanje, nalemtna nizka, nalemna pogodba ne let. Potreben kapital Din 100.000. — Delika- tesna trgovina z buf- fetom v Ljubljani, Pro- metna točka 21vi in mrt- vi inventar. Din 150.000. — Restavracija v Zagr- bu, elegantna, oblačna, prometna Din 750.000. — Tovarniško poslopije s stanovanjsko hišo za de- lavce v Ljubljani. — 200 tis. dinarjev. — Poja- snila daje: Josip Sale, Ljubljana, Sv. Jakoba na- brežje 29. 864 Zanitevi! Bogati inozemci in pre- možni nemški gospodje želijo srečno ženitve. Da- mam, tudi brez premože- nja, daje diški pojasnilo (nemško) Aus. Stalbrech, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 810 Možitev! Bogate inozemke in premožne nemške dame žele srečne ženitve. Gov- spodom, tudi brez pre- moženja daje diški poja- snilo (nemško) Aus. Sta- lbrey, Berlin N. 113, Stol- pischestr. 48. 864 Ženitna ponudba. Dve gospodični, Slo- venki, od 22 do 26 let, neomadrževane preteke losti, želita znanja z dva- ma gospodoma v Ameri- ki, ki bi bila tako prijaz- na, da jima bi poslala vzorne listke — v svrhu poznejše ženitve. — Sa- mo reane ponudbe se sprejemajo. — Ponudbe pod „Poštenost/861“ na upravo „Slov. Narod.“ Razno Klavir za vaje učenkam na razpislo. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“. 783 Sportne čevle prevzamev s delo Cena nizka. — F. Hren, Stepa- nija vas pri Ljubljani. 810 Provizijske pot- niške sprejemne. Ponudbe pod „Provizija 809“ na upravo „Sloven- skega Naroda.“. 809 Cenik semen za polje in vrt je izšel in je brezplačno na razno- lago. — Viktor Koršič, trgovina semen, Ljubljana na Kongresni trg. 808 Iščem tihega družabnika ali družabnika za trgov- no z mešanim blagom. — Ponudbe pod „Tihi dru- žabnik/850“ na upravo „Slov. Narod.“ Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. Izdelujem oblo- ke po meri in največje čem kroju Jamčim za najcenačnejšo izdelavo. — V zalogi angleško in češko blago. 12.000 Plesne obleke od Din 400 do Din 1200 vseh barvah. Po na- tančnem naročilu glede veličasti, barve in mater- ijala — pošl. em po po- zvetju. — P. Mandič, Ljubljana, nasproti glave ne pošto. 679 Ne čakaj spomlad! Naroči takoj: seme, endu no dreve, vrtnice, dalije, gleadiolide itd. — Vrtnar- sko veleprodajetie „Vrta“, Dra- monia in drugovi, Mar- hor. — Zahtevajte cenik! 338 Zidna oneka, normalno in močno zna- na priznana kot ustojli- va kakovost, se nudi vsa- ko množino po dnevni ceni. — Zaloga na drobo- no: Opekarska cesta 18. — R. Smolewaki, arhite- kt in mestni stavbnik, nosetnik opekarnar na Vizu. 13.252 Zastonstva vseh za uvoz v Italijo pri- mernih izdelkov lise slo- venska in italijanska tra- govska agentura v Rimu; vzame tudi proti la refu- renca, oziroma garanciji il razlito blago, posre- buje le v lastnih ladih z liti v komercialno prodaj- lo. — Ponudbe na upra- vo „Slov. Narod.“ pod „Rim/878.“ Dekoracije za veselice! Cent. društvom in gostil- ničarjem priporočila trd- ka M. Titar veliko zalogo parizskih krošnjov in servietov, serpentinov, konfeti, lampijone, za- lepke za kalitvo polti in srečolov, girlande in dru- ge lepe okraske po naj- nižji ceni! — Društvo popusti! 338 POZORI! PEKARJI! Diamant tovorne Hauser in Sobota ka, Dunaj, Stadlau, po- karski sladni ekstrakt, je najboljši pekar- ski sredstvo ter prekaša vse ostale dosežane nad- meške. — Čuvajte se slučnih potvorb, naj ho- pralek ali tekočina! Za- htevajte samo originalni „Diamant“! — Glavno za- stopstvo za Jugoslavijo! Edvard Dušanec, Strona maverjara ulica br. 10, Zagreb. 12.961
--	---

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
 Tehniško vodstvo po obilastveno avtoriziranim gradbenim inženjerjem.
 Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
 Delo solidno. Cene konkurenčne.

Ali je mogoče?

CREPE DE CHINE na Din 100.—
 v vseh modnih barvah in pri

A. Šinkovic nasl. K. Soss.

Vzorci brezplačno!

!! Zunanja naročila poštno-obratno !!

Ceno češko posteljino perje.

1 kg sivga polskubljenega 60 Din, polbelega 75 Din, belega 85 Din, boljsega 95 Din, finega 115 Din, polnuhastega 145 Din, veličinega 175 Din, najljepšega 220 Din. Bell puh 370 Din, snežnobeli prsni puh 445 Din. Poštne in carine prosto po povzetju. Nujgajajoče nazaj! Vzorci brezplačno. Mnogo priznanj in zlatih medalj. Razpošiljalnica posteljine perja Sachs & Co., Wien XIV., Gelbelgasse 9/7.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matica in sodni izvedenec.
 Najstarejša in najsposobnejša trdnja Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši po-
log magistrata.

Zaloga in izposojalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonij evropskega tipa: Bösendorfer, Förster, Höpfer, Hofmann, Original Stengl, Czapska etc. — Prodaja tudi na obroke — Ugodna zamena. — 10-letno jamstvo. — Popravila in uglaševanja najceneje. — Najbogatejša izbira vijolin, vseh ostalih instrumentov, muzikali in strun enkratno.

Iščemo železninarja

z večletno prakso in reflektiramo samo na boljše
 moč s strokovno izobrazbo. — Obširne ponudbe
 z navedbo svojih zahtev na firmo: .

Schneider & Verovšek, Ljubljana.**Modna krojna šola za dame in gospode,**

LJUBLJANA, Židovska ulica št. 5.

V mesecu februarju se vrše dnevni in večerni tečaj za šivanje
 in krojenje.

Za dame, ki niso šivile, se prirejajo posebni lahki tečaj.
 Pouk v šivanju! Vsaka dama lahko izdeluje svojo garderobo.
 Pri krojenju vseh vrst modnih in damskih oblik strankam.
 ki šele kroji po modelih, tudi po meri.
 Posebni predavanja najcenejših krojev za gospode.
 Pouk v krojenju obleke za čisto duhovščino.
 Lastni slovenski zvezki za pouk v prirojanju. (Tudi za
 reševanje)

Razpošiljam modne žurnale vseh svetovnih akademij.
 Korespondenčni učni tečajji potom sameu.

UNITED STATES LINES**V NEW YORK**

iz Southampton — Cherbourg

Leviathan

1. aprila 22. aprila 18. maja

George Washington

22. marca 19. aprila 13. maja

President Harding 11. februarja 15. marca

Amerika 22. februarja 16. marca

President Roosevelt 8. marca 2. maja

Republika 18. maja 16. junija

Odhod iz Southampton na dan ponedelj. — Vsi iz splošnih mestov

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo: Beograd, Palata Beogradskih Zadruga, prva

puta, Hotel Bristol — Zagreb, Srednji Savez Hrvatskih So-

juzkih Zadruga, Mihanovićeve ulice 2, preko dala kolodvora.

Ljubljana, Bredarstvo Zedinjenih Američkih Držav, Dunajska

cesta 28. — Beograd, Savez Hrvatskih Soljalskih Zadruga na

Bosni i Hercegovini, Aleksandrova ulica 22 — Subotica, Banka

za pomorstvo

Zaloga klavirjev in pianinov

na boljših tovarih Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Höpfer, Hofmann, Original Stengl itd.

Tudi na obroke. Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,

Hilberjeva ulica številka 3.

Vsled opustitve predmeta se za lastno ceno
 oddajo blagajne št. 1, 2 in 3 sistema Wertheim.

The Rex Co., Ljubljana

Telefon 268.

Gradišče 10.

Nova veletrgovina manufakture in tekstilne robe**HINKO SCHRENGER, ZAGREB,**

Draškovičeva ulica 35 (Sajmišče)

Palača RO-DRU Telefon 9-75

priprave svoje bogate zaloge vsakevrstnih ocfirjev, struksov, korderov,
 fustijanov, kletov in raznih krojaških potrebščin po najnižjih cenah.

Jugosl. importno in eksportno podjetje

ING. RUDOLF PECLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedeljski stroji in orodje; lokomobile in mo-
 torji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. — To-
 varna poljedeljskih strojev, livarna za železo in kovine F. FARIC iz deluje vse predmete iz litega
 železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

Tel. inter. 82.

MARIBOR, Trubarjeva ul. 4.

Tel. inter. 82.

IVAN BOGATAJ

koncesionarno elektrotehnično podjetje v LJUBLJANI,

službenemu občinstvu vladno naznanja, da le v hiši Uršulinskega
 samostana, KONGRESNI TRG ŠTEV. 19. (poleg mumske cerkve)

OTVORIL TRGOVINO

z elektrotehničnimi predmeti za nizko in visoko napetost.
 Gradnja telefonskih central, bišnih telefonov in zvoncev.

Sanitizirani za moderno razsvetljavo lastnega izdelka vedno v zalogi.

Tel. št. 3.

— Zaloga telefonskih aparatov. —

Tel. št. 3.

PFAFF šivalni stroji

so med dobrimi najboljši!
 15-letna garancija.

Solidne cene.

Prodaja na obroke.

Dobe se la pri tordhi

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7.
 Podružnica Novo mesto.

Nasnanilo.

Slavnemu občinstvu, prijateljem in znancem si dovoli-
 vladno naznaniti, da sem s 1. svečanom 1924 prevzel a zopet po-
 polno vodstvo obče znane

RESTAVRACIJE „LLOYD“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7,

katero hočem skrbno in vestno le v prid cenj. gostom izvrševati.
 Točila bodem se prvovrstna orisna dotenjska, bizaljska in
 ljutomerska vina.

Kuhinjo bodem izrecno pod mojim nadzorstvom in zmernimi
 cenami vodila.

Za obilen obisk se priporoča

Marija Tausen

lastnica „Hotel Lloyd“.

Alkadont

zobna pasta, ustna voda,
 zobni prašek.

Dobi se povsod. — Glavna zaloga
 drog. A. KANC, Ljubljana.

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavebi, galanterijski in okrasni

krovec, instalacijske vedevedov,

Naprave strojev, kopel, kile in klavirne naprave

izdelovanje posod iz pločvine z

firnež, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škafle

za konzerve.

Za kože divjačine

plača najvišje cene

L. ROT

krznarstvo - LJUBLJANA - Gradišče št. 7

Izdelava in zaloga kožuhov na.

Ženini in neveste!

Ne zamudite ugodne prilike nakupa skoraj polovice
 cenejših in najljepših živalskih strojev s 15-letnim jamstvom.
 Nadalje poročne pristane najmodnejšega izdelka in
 velike izbire. — Namizna oprava, jedilno orodje (Besteck)
 itd. samo pri trdki

JOS. SELOVIN-ČUDEN, Ljubljana, Mestni trg št. 13.**Potnika**

elektrotehnične stroke, jugoslovanskega državljana
 išče znamenita elektrotehnična trdnja.

Ponudbe z življenjepisom in pogoji pod šifro
 „Verziran putnik“ Za—1337 na Publilofan d. d.,
 oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica 11.

Stroji za obdelavo lesa

prvorazredni nemški izdelek iz jugoslovanskega skladišča.

Polnožarneniki, 350—1000 si-
 rine okvira, Elektromotorji za istolmenski
 in raznoimenski tok, Trakovne žage od 350—1000
 šiine obteka, Stroji za oblanje in ravnanje
 lesa, Stroji za skoblanje (frezanje)
 stroji za skoblanje (frezanje)
 Univerzalno krožno žago,
 Univerzalni mazarški stroji
 patent Welker komb. s trakovno
 in krožno žago, stroji za bru-
 šenje, oblanje, ravnanje in
 skoblanje (frezanje).

VSI STROJI TEKO PO KROGLICNIH LEZAJIH.

Najnižje cene!

Udobni plačilni pogoji!

Osnovano 1891. — Telefon 59555, 35434.

WELKER WERKE, Wien X., Laxenburgerstrasse 12.**Novosti v damskih klobukih**

klobučevine in v vseh modnih barvah.

Najnižje cene!

Največja izbira!

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Židovska ulica 3

Najboljše, najtrpežnejše žarnice

Generalno zastopstvo:
Brown Boveri.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Beograd, Gollje, Gornjemolj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
 Plaj, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica Din 50.000.000—

Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček-račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. št. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Pismo iz Amerike.

Newyork, začetkom januarja.

Do novih volitev prezidenta preostaja skoraj še celo leto, toda volilna kampanja se je že pričela in obeta postati zelo živahna in napeta, kajti vprašanje, kdo bo zavzel v marcu 1925 v Belem Domu mesto gospodarja, je za notranjo in zunanjo politiko Amerike omenljive važnosti. Priprave za volitve se vrše sedaj v okviru obeh glavnih strank — republikanske in demokratske. Obe stranki nameravate sklicati poletni kongres zaupnikov, na katerem bo določen kandidat za novega prezidenta. Kongres bo obenem sprejel in odobril program in gesla, s katerimi hoče načelstvo stopiti pred ameriške volilce.

Glavni interes se suče ta čas okoli tekmovalstva med dvema kandidatom republikanske stranke, ki je sedaj na volih. Gre za časnega prezidenta Coolidgea in kalifornijskega senatorja Jonsona. Glede kandidature teh dveh mož bo odločeval kongres republikanske stranke letos v juniju v Clevelandu. Tu bo zaključena prva doba volilne kampanje republikancev in rešeno bo vprašanje, kdo ima za seboj večino v stranki — ali konservativni Coolidge in njegov stvarni program, ali pa progresivni Jonsen s svojimi radikalnimi in precej demagogičnimi principi, ki zlasti vlečejo nezavedne mase. Za Evropo je izid te borbe posebno važen zato, ker je Coolidge odločen pristaš realne pomoči staremu svetu, njegov nasprotnik Jonsen pa trdovratno vztraja na stališču, da se Amerika pod nobenim pogojem in v nobeni obliki ne sme vmešavati v evropske razmere. V demokratski stranki, ki je bila na volih od leta 1913.—1921, in bi znova rada zavladala, volitve kandidata ne vzbujajo toliko zanimanja, ker ima samo enega tekmeča, znanega politika W. Mac-Adou-a. Drugi demokratski kandidat, ki je stopil v zadnjem času na arena politične borbe, znameniti Ford, je te dni oficijelno izjavil, da bo po njegovem mnenju najboljši prezident Zedinjenih držav sedanjí prezident Calvin Coolidge, in zato je on, Ford, sklenil podpirati njegovo kandidaturo kot najbolj odgovarjajočo interesom države in prebivalstva.

Tretjo, komaj rojeno politično stranko predstavlja kombinacija med prejšnjimi progresisti, farmerji in delavci, ki jo vodi zelo sumljiv elementi s čisto boljševiškim tendencami. Ta stranka sama po sebi ni velika in bi ne imela nikakega političnega pomena, če bi ne igrala važne vloge okolnosti, da republikanska stranka nima dovolj krepke in odločujoče večine v kongresu, zlasti pa v senatu, ki mu pripada po ustavi odločilna beseda v vseh zadevah mednarodne politike. Tako n. pr. ne more republikanska vlada sedaj predrziti v kongresu s mnogimi zakonskimi narerti, ker so progresivni senatorji (7 po številu) glasovali za demokrate, paralizirali s tem neznatno republikansko večino in popolnoma ustavili pozitivno delo v senatu. V tem oziru izkoriščajo progresisti na egoističen način ugodno-

sti politične situacije, ki jo je ustvarilo v kongresu približno ravnotežje med obema glavnima strankama. Zadača teh dveh strank obstoji žal pogosto v tem, da ovirata delovanje svojih nasprotnikov in tako se spreminja zakonodaja v orodje borbe za oblast. Progresisti so bržčas sklenili nadaljeovati dosedanje politiko tudi med volitvami, računajoč, da bodo mogli njihovi pristaši igrati odločilno vlogo, če bo demokratska ali republikanska stranka radi pomanjkanja glasov pristajala na kakšno pomoč pri njih. Seveda bo stranka zahtevala za eventualno uslugo primerno odklonino v obliki političnih koncesij.

Brez dvoma bodo tudi socialisti postavili svojega kandidata, toda brez upanja na uspeh, kajti že leta 1920 je bilo oddanih za njihovega kandidata od 27 milijonov samo 919 tisoč glasov. Toda pokazati morajo, da še eksistirajo, in zato hočejo nastopiti s samostojno listo.

V. Doroževič.

Napačne pете.

(Kitajska pravilica.)

Kakor vse na kitajskem, tako je tudi ta pravilica izredno duhovita, globokoumna in nadvse poučna. Ljudje so kakor puste. Baše jih od erarnega konca. Naj pedagogi te tako pripovedujejo, da je treba basati z dobrimi idejami od glave — vlastitimi na svetu nadaljevali basati jih z dobrimi idejami od erarnega konca, začeti od hrba in nižje.

Kitajci, kakor je vam znano, so prišli do skrajne točke. Oni vzbujajo svojim državljanom dobre ideje z bambuki po petah. Čemu baš po petah? Verjetno zato, ker zleze človeku pred kaznjico duša v peto. Ker pa zleze v peto, dobi tu kot nalašč lekcijo s nacionalnimi bambuki.

Sin solnce, brat lune, oče vseh zvezd na nebu, zmagovalce vseh narodov na zemlji vladar vseh kraljev, imperatorjev, carjev, sultanov in knezov, veliki, slavni, močni in premodri Bogdyhan Cing-Cang je sedel v državnem svetu sredi najdebelejših, izbranih in tankokožnih svojih mandarinov. Bogdyhan se je zamislil in spregovoril. In njegov glas je bil kakor zvok zvončka.

V svoji mladosti bi radi vedeli, kaj se godi pri nas na Kitajskem. Med nami, naši ugledni mandarin, vidimo našega slavnega Tun-Li. On je najboljši državni svetnik. On je načelnik policije. On skrbi za prehrano in dobre sege. Krmlí narod z rižem in bambuki. Slavlí in modri Tun-Li. Vstani in brez strahu za svoje pете nam povej, kako živi naša Kitajska. Vsi so dvignili palce v znak spoštovanja napram Bogdyhanu.

Tun-Li se je dvignil, in ko se je po običaju 472 krat poklonil, je dejal: Sin Neba! Tudi pes laja pri luni. Zato se tudi jaz okunam in spregovorim v tvoji prisotnosti. Ničvredni črv bo govoril resnico. Kajti laž si je treba zamisliti. In odkod naj zavame črv brez možgan mladost za to? Izmišljajo si razumni ljudje, za bedeke pa je dobra tudi resnica... Peking vojvode s Nankinom. Nankin s Kantonom. Kanton s Sanhaom. Kitajska pa v tem procvita. Procvit naše velike Kitajske je prišel tako daleč, da bi se vsi izumski hudci najraje snedli od zavisti. Zatozveste, da ti povem eno, veliki in premodri Bogdyhan. Procvit Kitajske je prišel tako daleč, da neso kokoši pri nas zlata jajca.

Agenti sovjetske vlade napenjajo vse sile, da stirmoglavijo sedanjega prezidenta in njegove sodruknike, ki jih sovražijo iz dna duše za trdovratno politiko napram sovjetski Rusiji. Zadača Ciceronova nota, na katero je Amerika lakonično odgovorila, da ne mečtari s principi, je imela bržčas namen, da prikusi rezultate boljševiške agitacije. Seveda Moskva ne bo opustila svoje akcije in njen vpliv pri volitvah prezidenta bo brez dvoma igral veliko vlogo. V to svrhu ima tretja internacionala na razpolago 250 milijonov dolarjev, vsaj Ford trdi tako. Ker je pa zlato vsemogočno, ni izključeno, da bo prizadela boljševiška agitacija med volitvami republikancev in demokratov veliko preglavice. O popolnem porazu obeh strank seveda ni govora, vendar pa se je situacija osobito po zadnjih dogodkih na Angliškem dokaj poslabšala.

Kako, zlata jajca?! Je vzkliknil Bogdyhan. In njegov glas je bil kakor zvok srebrnih zvončkov. Da, saj to se vendar godi samo v pravilicah?! Tun-Li se je po običaju 372 krat poklonil in odvrnil: To se godi tudi v državi pravilnega blagostanja na Kitajskem. Če bi ti ne bil Bogdyhan bi ti dejal: stopi na trg in, ne da bi pocenil svojega ničvrednega črva, izvozi pogledati sm. Koliko stane deset jajc? Deset cekinov! Vsako jajce cekin! V drugih državah mora človek delati ves dan od jutra do večera, da zasluži cekin. A pri nas? Kokoš je zakonodajala — pa je cekin. Kokodajs, kokodajs in cekin.

Vsi so dvignili palce v znak začudenja, samo modri Tun-Li je dejal: Tam, kjer se preveč vesele kokoši, je življenje ljudi navadno žalostno. Toda Bogdyhan mu je milostno namignil, naj molči in pripravi: Naš veliki učitelj Ci-San je preveč pameten in zato, Tun-Li, ti se nikar ne oziraj nanj. Zato je pač mladost na zemlji, da bi zasnela radost. Zato so oblaki na nebu, da bi pokrivali solnce. Kako si že dejal, Tun-Li? Kokodajs, kokodajs — in cekin?

Kokodajs, kokodajs in cekin! Kokodajs, kokodajs in cekin! Kokodajs, kokodajs — in cekin!...

In ves državni svet je navdušeno ponavljal: Kokodajs, kokodajs — in cekin! Še nikoli ni bilo tako vesele seje državne sveta. Bogdyhan je zapovedal udariti v tam-tam in dejal: Seja državnega sveta je končana. Državni svet — to je kraj dolgočasnja, skrbi in ožotosti. Jaz pa sem zdaj preveč srečen, vesel in odpuščen, da bi sedel na tako dolgočasnem mestu. Na mojo zapoved naj se vrše vroče veselega dogodka po vsem Pekingju tri dni narodne slavnosti z bengaličnim ognjem in razsvetljavo in državni svet se je navdušenjem zaklical:

Kokodajs, kokodajs — in cekin! Vesel in vzradočen je odšel Bogdyhan Cing-Cang na svoj vrt. Prvega mandarina, ki mu je prišel pod roko, je pomaknil iz 14 razreda takoj v prvi. Dojlo svojega starejšega sina je spetoma imenoval za general-feldmaršala in mimogrede je živa prva žena kraljeva, ni mogla privaditi krogu, ki je obdajal sicer genjalnega, a mnogo manj čednostnega Henrika IV. Hlinila je slabo zdravje in se izogibala povabilom na dvor, kolikor je mogla. V svoji palači v rue Saint-Thomas-du-Louvre pa je zbirala okrog sebe ves boljši del tedanje pariške družbe, posebno tudi one, ki ji je bil pri srcu sprehajanje francoske književnosti in umetnosti. Pri njej so se v zgodovinskem »višnjejem salonu« shajale v prvi polovici sedemnajstega stoletja osebnosti kakor Richelieu, takrat še škof v Luconu, kardinal la Valette, knežinja Montmorency, vojvoda Montausier, ki je potrpežljivo in stanovito čakal trinajst let, da mu je dala roko markizina hči Julija, dalje La Rochefoucauld, Mlle de Scudéry, Mme de Sévigné; od pisateljev Malherbe, Voiture, Scarron, Corneille, poznejši veliki cerkveni govornik Bossuet in mnogi drugi.

V salonu markize de Rambouillet so se pogajali temeljiti raznim panogam francoske klasične literature, ki je kmalu nato tako lepo vzkli. Tam se je gojil okus za visoko, resno in čisto francosko umetnost, ki si je seveda v marsičem jemala laske vzorce za vzgled. V zadnjem oziru ne smemo pozabiti, da je bila markiza de Rambouillet po materi laske krvi in da je bila tudi takrat vladajoča druga žena Henrikova, Ma-

riede de Médicis, Italijanka. Predvsem so negovali vsi člani družbe jezik, čigar čistost in lepota jim je bila nad vse. Poleg tega so pazili na zunanje forme občejanja, glede katerih so stavile visoke dame, ki so poselele sloviti salon, neverjetno stroge zahteve. Skratka: gošče markize de Rambouillet so morali biti v vsakem oziru »odlični« ali, kakor so se sami izražali: »prétreux«. Oddtol ime »precijozce«. Precijozstvo je postalo eden najvažnejših in najuspešnejših faktorjev reakcije proti razvajanju tedanjega družabnega življenja in proti svoboščinam izražanja, ki so se b'le na veliko škodo jezika v tistih časih tako zelo razpasle.

Treba je samo najti naš iste in prave pете! — je dejal modri Ci-San. Tako je! — je navdušeno pritrdil Tun-Li — sama mladost govori iz svojih ust, veliki in premodri Ci-San! Da, one pете, ki so prave! Čegave pете pa so krive dragine jaje? Kdo trguje z jajci po selhi? Kde jih preproda za prodajo v mestu? Kmeje! Torci za njihove pете vsam vzrok! Dati jim počitno z bambuki po petah in jajca se pene!

Zdi se mi, da tvoj nasvet narekuje mladost, — je dejal modri Ci-San. — Tun-Li, ukreni vse potrebno!

In Tun-Li je ukrenil. 7 bambukovih gozdov je šlo na to, da bi vcepili kitajskim kmetom pravilne cene za jajca. Jajca pa so se podražila. Na trgih so jih prodajali po dva cekina. Kmetje so prodajali jajca dvakrat dražje. Cekin za jajca, cekin za bambuke. Pете so vendar tudi nekaj vredne. Bogdyhan sploh ni več videl svojega premodrega učitelja. Modrihan Ci-San je ležal doma v paviljonu in umiral od lakote sredi cvetlice. Bogdyhan ga je oiskal.

Tako preizkušeno sredstvo, kakor bambuki in vendar ni pomagalo! — je vzkliknil obupano Bogdyhan. In modrihan je zbral zadnje moči ter zašepetal: Niso bile prave pете, sin Neba.

Bogdyhan je zapovedal nemudoma zrova sklicati državni svet. In državni svet se je zrova sesel.

Odkrito vam povem, mandarin — je dejal Bogdyhan. In njegove besede so bile kot hladni žaj. Niham rad modrihanov. Preglavice ima človek z ním. Vse drugače je s preprostimi in razumnimi. Žive, dokler se živi, če pa pride smrt — umira jo tiho, potrpežljivo — duša se raduje. Bog nas varuj imeti na vratu znamenitost. Odgovornost pred potomstvom. Umre — na čem je umrl? In kako? In zakaj? In na kak način? Veliki Ci-San je znova na smrtni postelji. Jajca so se še bolj podražila, — in še nikoli ni bila nesmrtnost tako blizu nje, kakor zdaj. Vse tvoje prizadevanje Tun-Li, je bilo zaman.

Sin Neba! Ne kviri si svojih botanjskih obisti! Tvoje obisti so potrebne domovini! — je vzkliknil Tun-Li ter se po običaju 837 krat poklonil. Zlo je na diani — draginja jaje. Lekarstvo smo našli: bambuki. Pomota je samo v uporabi. Niso padli do pravih petah.

Tako tako! Tudi premodri Ci-San pravi: Napačne pете. Jaz, bedasti sin bedastega očeta, sem srečen, da se strinjam v mnenju z velikim modrihanom. Torci zdaj je treba udariti z bambuki po pravih petah. Z rešnim bambukom smo pogostili kmetse pете. Toda v kupčiji in prodaji vedno kriva dva. Tisti, ki drago prodaja in oni, ki drago kupuje. Svobodno lahko prebivalstvo Pekinga kupuje jajca po dva cekina. S tem samo podpira dragino, podo lakomnost in kviri kmete. Z bambuki jih je treba po petah: ne pospešuj pregrehi! Neobhodna je borba z lakomnostjo, neobhodna pa je tudi borba z zapravljivostjo Tun-Li! — je vzkliknil Bogdyhan. — tvoja razsoda je sestavljena po vseh pravih logike in pravilnosti. Tun-Li, ukreni!

To pot bo treba mnogo bambukov — je priprnil mandarin, ki je vodil državno blagajno. Kaj mislite, da se mi smilijo bambuki za moje podložnike?! — je vzkliknil Bogdyhan. In borba z zapravljivostjo je bila po vseh trgih Pekinga. Tri dni so se borili. Cele tri dni. Četrli dan so bila jajca že po štiri cekine. Nihče si ni upal odkrito kupovati jajca na trgu. Prodajali so jih skrivaj in zato dvakrat dražje kakor popre. Premodri Ci-San kot modrihan ni šel sam na

Treba je samo najti naš iste in prave pете! — je dejal modri Ci-San.

Tako je! — je navdušeno pritrdil Tun-Li — sama mladost govori iz svojih ust, veliki in premodri Ci-San! Da, one pете, ki so prave! Čegave pете pa so krive dragine jaje? Kdo trguje z jajci po selhi? Kde jih preproda za prodajo v mestu? Kmeje! Torci za njihove pете vsam vzrok! Dati jim počitno z bambuki po petah in jajca se pene!

Zdi se mi, da tvoj nasvet narekuje mladost, — je dejal modri Ci-San. — Tun-Li, ukreni vse potrebno!

In Tun-Li je ukrenil. 7 bambukovih gozdov je šlo na to, da bi vcepili kitajskim kmetom pravilne cene za jajca. Jajca pa so se podražila. Na trgih so jih prodajali po dva cekina. Kmetje so prodajali jajca dvakrat dražje. Cekin za jajca, cekin za bambuke. Pете so vendar tudi nekaj vredne. Bogdyhan sploh ni več videl svojega premodrega učitelja. Modrihan Ci-San je ležal doma v paviljonu in umiral od lakote sredi cvetlice. Bogdyhan ga je oiskal.

Tako preizkušeno sredstvo, kakor bambuki in vendar ni pomagalo! — je vzkliknil obupano Bogdyhan. In modrihan je zbral zadnje moči ter zašepetal: Niso bile prave pете, sin Neba.

Bogdyhan je zapovedal nemudoma zrova sklicati državni svet. In državni svet se je zrova sesel.

Odkrito vam povem, mandarin — je dejal Bogdyhan. In njegove besede so bile kot hladni žaj. Niham rad modrihanov. Preglavice ima človek z ním. Vse drugače je s preprostimi in razumnimi. Žive, dokler se živi, če pa pride smrt — umira jo tiho, potrpežljivo — duša se raduje. Bog nas varuj imeti na vratu znamenitost. Odgovornost pred potomstvom. Umre — na čem je umrl? In kako? In zakaj? In na kak način? Veliki Ci-San je znova na smrtni postelji. Jajca so se še bolj podražila, — in še nikoli ni bila nesmrtnost tako blizu nje, kakor zdaj. Vse tvoje prizadevanje Tun-Li, je bilo zaman.

Sin Neba! Ne kviri si svojih botanjskih obisti! Tvoje obisti so potrebne domovini! — je vzkliknil Tun-Li ter se po običaju 837 krat poklonil. Zlo je na diani — draginja jaje. Lekarstvo smo našli: bambuki. Pomota je samo v uporabi. Niso padli do pravih petah.

Tako tako! Tudi premodri Ci-San pravi: Napačne pете. Jaz, bedasti sin bedastega očeta, sem srečen, da se strinjam v mnenju z velikim modrihanom. Torci zdaj je treba udariti z bambuki po pravih petah. Z rešnim bambukom smo pogostili kmetse pете. Toda v kupčiji in prodaji vedno kriva dva. Tisti, ki drago prodaja in oni, ki drago kupuje. Svobodno lahko prebivalstvo Pekinga kupuje jajca po dva cekina. S tem samo podpira dragino, podo lakomnost in kviri kmete. Z bambuki jih je treba po petah: ne pospešuj pregrehi! Neobhodna je borba z lakomnostjo, neobhodna pa je tudi borba z zapravljivostjo Tun-Li! — je vzkliknil Bogdyhan. — tvoja razsoda je sestavljena po vseh pravih logike in pravilnosti. Tun-Li, ukreni!

To pot bo treba mnogo bambukov — je priprnil mandarin, ki je vodil državno blagajno. Kaj mislite, da se mi smilijo bambuki za moje podložnike?! — je vzkliknil Bogdyhan. In borba z zapravljivostjo je bila po vseh trgih Pekinga. Tri dni so se borili. Cele tri dni. Četrli dan so bila jajca že po štiri cekine. Nihče si ni upal odkrito kupovati jajca na trgu. Prodajali so jih skrivaj in zato dvakrat dražje kakor popre. Premodri Ci-San kot modrihan ni šel sam na

Molière: Smešne precijozce.

(Ob vzporeditvi v Narodnem gledališču.)

Pravi francoski humor je galskega izvora. Francozi sami ga imenujejo *esprit gaulois*, očitno zato, ker je oni del francoske duševnosti, ki se ni dal nikdar poromaniti, ampak je ostal sam sebi zvest do najnovjših časov. Razposajen je, nebrzdano duhovit, mnogokrat grob, vedno pa naraven. V svojih izrazkih se b'iza cinizmu, nikdar rafiniranosti ali afektiranosti. Tak je humor neznanih nam piscev prastarih francoskih šansonov in srednjeveških fars; tak je humor renesančne in tudi še klasične, poklasične, celo romantične dobe na galskih tleh, kjer je nastal *Molière Pathein* in kjer so se rodili Rabelais, Molière, Cyrano, Voltaire in Hugo. In če si natančneje ogledamo jedrnat humor Shakespearijev, vidimo, da je istega izvora, da je keltske krvi. *John Falstaff* je tip, ki je zelo soroden starofrancoskem pavlihi, imenovanemu *Gros Gullfaine*. V bistvu enake, samo cinično prikrojene so gotove Shawove figure. Tudi v Shawu še živi stari keltski duh — l'esperit gaulois. — Umevno je, da so iz bogate zakladnice galskega humorja črpali narodi, ki jih je narava obdarila z manj izrazito dovitnostjo: Lessing, ki je dal svojim rojakom prvo narodno veseligr, je go-

jil v mladostnih dneh željo, da bi postal nemški Molière. V Gogoljevem *Revizorju* najdemo celo vrsto mest, posnete po Molièru. Prva komedija, ki smo jo čuli Slovenci v svojem jeziku, je francoskega izvora in njen glavni junak — kljub Beaumarchaisu in Linhartu — ni ne Španec, ne Matiček, marveč pristen galski porednež.

Šestnajsti vek, doba francoske renesanse, še ni prinesel Francozom preporeda njihove drame, pač pa je pokopal zadnje ostanke srednjeveških biblijskih iger in zgradil temelji, na katerega je postavilo sedemnajsto stoletje plemenito stavbo francoske tragedije. Renesanci preokret pa je moral vplivati tudi na razvoj francoske komedije, dasti ne v tako radikalnem smislu kakor na dramo.

Gledališče je vedno odsev sodobnega življenja. Groteskna komika srednjeveške farse ima svoj izvor v prostskih oblikah medsebojnega občejanja tedanjih ljudi. Teh oblik tudi renesančni pokret ni bogve kaj izpremenil, vsaj na Francoskem ne. Nepristane vojne in notranji boji so stali novim smernicam premočne ovire. Tako je prišlo, da so še za časa Henrika IV. vladale celo na pariškem dvoru razmere, ki si jih danes komaj moremo misliti. Marguerite de Valois, prva žena Henrikova, nam v svojem pikantnem opisu *Sentijernej-*

ske noči pripoveduje, kako je segala podivjanost in surovost v onih razburkanih časih prav do kraljevske spalnice. Tridesetletna vojna je to stanje še poostrišla. Neotesano vedenje je slavilo pravcarke orgije in je zelo kvarno vplivalo tudi na razvoj jezika.

Brez blagodejnega vpliva renesanse in brez podpore iz Itaije bi seveda ne bilo prišlo do nikake reakcije. Tako pa so se začeli vedno česče oglašati klinci proti propadanju dobrega okusa v družabnem življenju, ki se je seveda tudi zrcalilo v književnosti. Posebno pa so se za zboljšanje razmer zavzele dame francoskega plemstva, tako da dabi zibanje takoj v početku izrazil značaj ženskega pokreta. Pod pokroviteljstvom dam najboljše družbe so nastali predvsem v Parizu številni krožki, ki so si postavili nalogo, gojiti družabno življenje v umerjenih oblikah in podpirati dobro književnost. Najodličnejši teh »salonov« je bil oni lepe in duhovite markize de Rambouillet.

Catherine de Vivonne je bila hči francoske poslanika v Rimu. Mati ji je bila Italijanka iz najvišje rimske aristokracije. Leta 1600 jo je vzela za ženo pariški plemenitaški marki de Rambouillet. Predstavljena kralju, se zavojlo svobodnega tona, ki je takrat vladal na francoskem dvoru, in zaradi gotovih razmer, ki jih je bila tam uvečala lahko-

živja prva žena kraljeva, ni mogla privaditi krogu, ki je obdajal sicer genjalnega, a mnogo manj čednostnega Henrika IV. Hlinila je slabo zdravje in se izogibala povabilom na dvor, kolikor je mogla. V svoji palači v rue Saint-Thomas-du-Louvre pa je zbirala okrog sebe ves boljši del tedanje pariške družbe, posebno tudi one, ki ji je bil pri srcu sprehajanje francoske književnosti in umetnosti. Pri njej so se v zgodovinskem »višnjejem salonu« shajale v prvi polovici sedemnajstega stoletja osebnosti kakor Richelieu, takrat še škof v Luconu, kardinal la Valette, knežinja Montmorency, vojvoda Montausier, ki je potrpežljivo in stanovito čakal trinajst let, da mu je dala roko markizina hči Julija, dalje La Rochefoucauld, Mlle de Scudéry, Mme de Sévigné; od pisateljev Malherbe, Voiture, Scarron, Corneille, poznejši veliki cerkveni govornik Bossuet in mnogi drugi.

V salonu markize de Rambouillet so se pogajali temeljiti raznim panogam francoske klasične literature, ki je kmalu nato tako lepo vzkli. Tam se je gojil okus za visoko, resno in čisto francosko umetnost, ki si je seveda v marsičem jemala laske vzorce za vzgled. V zadnjem oziru ne smemo pozabiti, da je bila markiza de Rambouillet po materi laske krvi in da je bila tudi takrat vladajoča druga žena Henrikova, Ma-

rie de Médicis, Italijanka. Predvsem so negovali vsi člani družbe jezik, čigar čistost in lepota jim je bila nad vse. Poleg tega so pazili na zunanje forme občejanja, glede katerih so stavile visoke dame, ki so poselele sloviti salon, neverjetno stroge zahteve. Skratka: gošče markize de Rambouillet so morali biti v vsakem oziru »odlični« ali, kakor so se sami izražali: »prétreux«. Oddtol ime »precijozce«. Precijozstvo je postalo eden najvažnejših in najuspešnejših faktorjev reakcije proti razvajanju tedanjega družabnega življenja in proti svoboščinam izražanja, ki so se b'le na veliko škodo jezika v tistih časih tako zelo razpasle.

Precijozce imajo torej nedvomno za razvoj francoskih seg in navad — ki so postale pozneje merodajne za ves civilizirani svet — ter za francoski jezik in njegovo literaturo velike zasluge, katerih bi jim nikdo ne bil kratil, če bi plemenite dame v svojem lepem prizadevanju ne bile šle daleč preko čija. To je za salon markize de Rambouillet, še bolj pa za ostale slične institucije, ki so sčasoma nastale v Parizu in posebno tudi v provinci. Pottiers, Bordeaux, Lyon, Montpeller itd. so imeli kmalu vsake svoj »salon«, ki je seveda daleč zaostajal za slavnim pariškim originalom. V teh salonih so se dogajale čudne reči. Ker je markiza de Ram-

Maggi
ZABELA

Dva izdelka, katere vsaka varčna gospodinja stalno rabi.
Pri današnjih pretiranih cenah za zelenjavo in meso za vsako kuhinjo in gospodinjstvo neobhodno potrebna. — Najbolja kakovost pri najnižjih cenah.

Maggi
KOCKE

trg, maverč je poslal kuharico. Kuharica se je vrnila s trga pozno po prstih kot biserica — na pete ni mogla stopiti. Mesto širih jarkov je prinesla s trga cno.

V svoji neskončni skrbi za modrost je Bogdyhan obiskal Ci-Sana, da polize o njegovem zdravju. In našel ga je skoraj pri smrti. Modrijan mu je samo pokazal peta in začepetal: napache...

Bogdyhan je zaplakal.

Ci-San! Razumim! Veliki! Učitelj! Potrpi! Ne umri vsaj še en dan! Prisegam pri zmagah, da bo jutri vse v redu. Gre za glavo podlega Tun-Li! In Bogdyhan je zapovedal takoj sklicati državni svet. Državni svet se je sestel. Sin Neha je bil sredi oči so mu živigale strelce. Glas je donel kakor grom. Vzkliknil je:

Nišvedni Tun-Li! Pripravi se, da po-
ležiš pod sekuro pokvarjeno čebulo, ki to
v prednostni imenuje glava! Veliki Ci-
San umira in zgodovina namerava pokri-
ti naše ime s sramoto.

Tun-Li je padel kakor snop pred Bog-
dyhanom in zaklical: Sin Neha! Kaj ni vse-
eno: danes ali jutri odleti tak pokveka,
kaj je moja glava? En dan življenja, vi-
dar vsemirja! In prisegam, da bom našel
prave pete. Pregledali smo vse pete na
Kitajskem. opazili pa nismo samo pravih.

Zdaj sem našel prave pete. Kdo nese ta-
ko? Kokoši! Torej kokoši je treba tepeti s
bambuki po petah! Ne nesite dragih jarkov!
Ne nesite! Ne nesite!

Ves državni svet se je razsajal od ra-
dosti, ko je čul tako preprosto, jasno in pra-
vično zaključek. Tun-Li! Ukreni! — je za-
povedal Bogdyhan. In Tun-Li je ukrenil.

Ves dan je bilo treba krikati na kitaj-
skem na vso moč, tako »kokoš, kokoš, kokoš!
Loviti so jih, obračati z glavno ravn-
zdel in tepiti s bambuki po petah. Sedme-
ga dne pa kokoši niso več nesele jarkov.

V smrtnem strahu je Bogdyhan ob-
iskal modrijana Ci-Sana v njegovem ravi-
lonsu sredi cvetic. Ci-San je umrl. S po-
trepljivim smehljajem modrijana se je
obrnil k jokajočemu Bogdyhanu, zbral
zadnje moči in dejal:

Zanema te, sin Neha, kaj poredi o tebi
zgodovina? Bodi brez skrbi. Nič posebe-
nega. Ona poredi: Cien Cien je bil co-
ber Bogdyhan. Imel je snob, ne namreč.
Preganjala ga je neuspešna: nikoli ni za-
del po pravih petah. Pa nikar si ne budi
glave, sin Neha. Takšna je pač usoda
mnogih Bogdyhanov. Vedno tedaj po na-
pačnih petah. Rekot to, je modrijan Ci-
San umrl.

Zdravstvo.

Dr. Démetér Bléwels-Trsteniški:

O HIPERPLAZIJ ZRELE BEZGAVKE.

Opozorilo staršem.

Hiperplazija žrelne ali tretje bezgav-
ke je v praktičnem pogledu eden naj-
važnejših pojavov otroške dobe. Po-
znamo ga tudi, pod imenom adenoi-
dne vegetacije. Posebno nepravil-
no se pa to obolenje včasih istoveti
s »polipii«, ki nastopajo večinoma v nos-
ni duplini in so izrazita bolezen odras-
lih. Žrelna bezgavka je po svoji se-
stavi povsem enaka nebnim bezgavkam,
tako imenovanim »mandelčinom«, in ima
tudi isto nalogo. Leži pa za malim jezičkom,
na vrhu žrelnega oboka, tam, kjer se
nosna duplina in ušesna troblja stika-
te z žrelom. Naravnost torej žrelna
bezgavka ni vidna. Zdravnik-specialist
si jo včasih predoči pri preiskavi nosa
od spredaj, večinoma pa z zrcalcem, ki
ga vpelje za mali jeziček.

Kakor pri nebnih bezgavkah, opazi-
mo prav pogosto tudi pri žrelni bezgav-
ki, da naraste in se poveča (hiperplazi-
ra). Iz njene lege sledi, da v tem slučaju
zagati nosno duplino in ušesno trobljo.
Posledice so kaj značilne. Pred vsem
oboleli otrok ne more dihati skozi nos.
To je samo na sebi škodljivo. Pri pre-
hodu preko nosne dupline se zrak očisti
vseh prašnih primesti, ogreje in navzame
potrebne vlage. Pri dihanju skozi usta
to odpade in naravno je, da to za nižje
ležeča soplja, sapnik, bronhije in pljuča,
ne more biti brez posledic. Na holi zna-
čilen pa je učinek hiperplastične žrelne
bezgavke na izraz obličja in na govor.
Usta so neprestano odprta, čeljust visi
navzdol, gube, ki se raztezajo od nosa
do ustnic, ohlajne in obličje zadobi nek
bedast izraz. Otroci izgledajo kakor
utrjeni in zaspani in izgube vso izra-
zovitost obličja. Ponoči smrčijo in se če-
sto prebudijo ter planejo preplašeni
kvišku. Ker je vsled zagaženosti v zgorn-
nji žrelni duplini nosna resonanca ne-
mogoča, postane govor votel in zamol-
kel, nelazrasti; oboleli otroci izgovarjajo
m kakor b. n. skoraj kakor d. Često
opazamo tudi karakteristično izpačenje
čeljusti in neba, ki je skoraj gotovo po-
sledica nekega abnormalnega razvoja
obolenja, ki pa nastopa izredno pogosto
obnem s hiperplastično žrelno bezgav-
ko. Zgornja čeljust se namreč zoži,
trdo nebo se izboči, zgornji sekavci si-
lijo navspred in stopijo celo iz vrste,
ker v čeljusti nimajo več prostora.

Zobnim zdravnikom je dobro znana ta
potvara zob, ki nastaja obenem s hiper-
plazijo žrelne bezgavke in ki se da z
gotovimi ortopedičnimi napravami več
ali manj izboljšati. Vsled otežkočenega
dihanja se dalje zgornji del oprisa ne-
kako napne, spodnji del pa zoži; včasih
se tudi izkrivi hrbtenica, kar pa je že v
zvezi z naglušnostjo, ker se otroci pri-
pogiba naprej, da bolje slišijo.

Drug kompleks posledic je v zvezi
z zagaženjem ušesne troblje. Otroci po-
stanejo naglušni. Na holi značilna je za-
časna naglušnost, ki se zlasti pojavlja
ob slabem vremenu, ko se žrelna bez-
gavka še bolj napne. Posebno opazamo
to v jesenskem in pomladnem prehod-
nem vremenu. Prav tako značilno so
začasne zlasti proti večeru in ponoči
nastopajoče hude bolečine v ušesih, ki
pa minejo, ne da bi prišlo do kakšnega
vnetja. Vendar tudi prava gnojna vnet-
ja zabobnine niso redka, ker se uho od
žrelne bezgavke sem okuži po ušesni
troblji.

Vsled zagaženosti v žrelu napravljajo
otroci vtis, kakor da bi bili zdržema na-
hodni, ne morejo se pa vsekovati, pač
pa neprestano hrkajo in vlečejo sluz v
žrelo.

To so glavni znaki, ki jih opazamo
skoraj v vsakem slučaju. Hiperplazija
žrelne bezgavke pa tudi zelo moti splo-
šni razvoj telesa. Otroci so bledi in sla-
bo rečni, mnogi bolehalo za glavobol-
lom, drugi so zopet zelo raztreseni in
ne morejo osredotočiti svojih misli.
Vsled česar slabo uspevajo v šoli. Te
vse posledice presojamo nalažje iz
ugodnega uspeha operacije, po kateri se
popolnoma izgubijo.

Hiperplastična žrelna bezgavka se
koncem pubertete p. navadi skrči in iz-
gubi, tako da jo po 20. letu le še redko
zasledimo. Toda dotle je v obličje že
vrezala popisane karakteristične izpre-
membe, ki se nikdar več ne izgubijo.

Hiperplazijo žrelne bezgavke je iz-
sledil danski zdravnik W. Meyer, ki
je leta 1869 opazoval prvi slučaj in si
ga koj pravilno tolmačil. Po sistematič-
nem preiskavanju 8-letnih otrok je po-
tem leta 1873. napisal znamenito mono-
grafijo, ki je podlaga našemu današnje-
mu znanju o tem praktično tako važnem
obolenju. Za njegove zasluge mu je ro-
dno mesto Kodanj postavilo spomenik.
Dotlej so hiperplastično žrelno bezgav-
ko istovetili s skrofulozo oziroma otro-
ke, ki so na njej bolehal. smatrali za

skrofulozo, ker so si znaki v mraznem
lični.

Vpliv hiperplastične žrelne bez-
gavke na fiziognomijo je tako karakte-
rističen, da strokovnjaki obolenega že
od daleč izpoznajo. Znameniti angleški
laringolog Semon je mogel obolenje
diagnosticirati s slike Ferdinanda
I. (1524), ki visi v Uffizih v Firenci.
Sploh pa je imela večina Habsburžanov
adenoidni izraz. Znaa fiziognomija
sedanjega španskega kralja je pro-
totip moža, ki je v mladosti bolehal za
hiperplastično žrelno bezgavko in si bil
ali je bil prepozno operiran.

PROFESORSKA.

Robert Simson, profesor matematike
na vseučilišču v Glasgowu, je imel pose-
bno navado, kot jih imajo skoro vsi ču-
dški profesorji, da je vselji štel korake, ka-
dar je prihajal ali odhajal iz predavalni-
ce.

Nekoč e šel ravno v svoj seminar, pa
ga ustavi mlad gospod, ki je sicer mnogo
čul o slavnem profesorju, ni pa poznal nje-
gove navade. Ustavi ga v trenutku, ko je
profesor došel 573 korakov.

»Samo eno vprašanje«, gospod profe-
sor, ga nagovori.

»Z veseljem, dragi gospod... 573.«

»Ne 573, samo eno vprašanje.«

»Prosim, prosim... 573.«

»Vi ste preveč ljubezljivi, mu pravi
gospod. Gre samo za eno. Vi ste poznali
gospoda Biltona in jaz bi rad natančno
zvedel, če je v istini vsakemu nečaku za-
pustil po 500 Sterlingov.«

»Da, da, znano mi je«, odvrne profe-
sor, »573«. Tujec ga začuden gleda, se mu
pokloni in gre. Misli si je, da je profesor
zblaznel.

Profesor je spoznal, da se je tujec pri
odgovoru motil, pa zakriči že za odhajajo-
čim:

»Ne, ne dragi gospod, samo 500 Ster-
lingov je zapustil. — — — 574. — — Med
tem je namreč napravil že nov korak.

»Uboga para«, si je mislil odhajajoči,
ta je pa v resnici zblaznel.

RADIOFONIJA IN POLITIKA.

Razvoj radiofonije napreduje v Ame-
riki s tako naglimi koraki, da se tamkaj
že danes lahko govori o radiofonskih ča-
sopisih ter široko razmahnjeni radiofonski
politični propagandi. Skoro vsaka družina
razpolaga s sprejemnim aparatom, ki stane
bagatel 500 dolarjev. Na ta način se je
krog odjemalcev radiofonskih poročil
tako razmahnil, da se približuje številu
časopisnega čitateljstva. Ta razmah so se-
veda pogrebeli ameriški politiki in
strankarji ter so organizirali širokopotezno
in sugestivno radiofonsko politično propa-
gendo. Te propagande se danes poslužuje
že vse stranke, demokratska, republi-
kanska in socialistična. Konservativni kro-
gi so se pa vrgli na nabozensko radiofoni-
jo in pošiljajo dnevno velike množice propo-
vede in verskih predavanj v svet. Govori
velikih politikov se že danes brez izjeme
sporočajo narodu potem radiofonično.

Svetovno gospodarstvo v ameriških rokah.
Zednjane države so hitro prebolele
povojno krizo, kolikor jih je sploh zadela.
Za preteklo leto naznanjajo ameriška poro-
čila splošno polno zaposlenost in proti kon-
cu leta je zmanjkalo delavskih rok. Pov-
sodi se beleži produkcijski rekord tako v
gradbeni in kovinski industriji, tako v že-
lezniškem prometu, kakor tudi končno v na-
raščanju prihrankov v vseh denarnih za-
vodih. Leta 1913. so producirale Zednjane
države okoli 60 milijonov ton jekla in že-
leza, lanske leto pa 85 milijonov. Ameri-
ška produkcija na jeklu in železu je od l.
1913 narasla za 34%, evropska pa je padla
za 42%. Pred vojno je bila Evropa mero-
dajni producent jekla in železa, danes je
to Amerika. Ako pojde tako naprej, bo dik-
tirala cene Amerika polagoma na vseh
važnejših poljih gospodarskega življenja.
V ameriških delavnicah se dela dandana-
šnji z napeto intenzivnostjo, da evropej-

bi se najrajši sramu v tla pogreznili.

Mascarilla je predstavjal Molière
sam. Obe precijozii sta igrali odlični
članici njegove družbe, Mle de Brie in
Mile du Parc, služkinjo Marotto pa Ma-
de eine Béjart, sestra poznejše Molié-
rove žene Armande. Uspeh je bil velik.
In kar je posebno zanimivo: poleg
visoke gospode z dvora so bile pri pre-
stavi prisotne skoro vse dame salona
Rambouillet s takrat že sedemdesetlet-
no markizo na čelu in so navdušeno
ploskale. Komedija se je morala pono-
viti še v isti sezoni štirinajstkrat.
Bil je Molièreov prvi veliki uspeh.

Tudi izven Pariza je igra hitro za-
slovela. Na Dunaju so jo igrali čes-
tokrat za časa Marije Terezije v »Théa-
tre près de la cour«, kakor so takrat
imenovali dvorno gledališče, seveda v
francoskem jeziku. Tudi Abraham a
Sancta Clara je moral komedijo po-
znati, ker govori v svojih pridigah o
»pretos's ridiculis«. Mascarille je bil naj-
ljubša vloga starejšega Coquelina. Na-
stopal je v nji po vseh evropskih mestih.
Leta 1920 so vprizorili »Smešne
precijozje« v grajskem gledališču v
Schönbrunnu v prevodu grofa Baudis-
ina. Dasi so sodčevali prvi dunajski
umetniki, jim kritika očita, da niso za-
deli finega tona Moliérove satire, ker so
pretrfavali. Tudi v Pragi je igra v iz-
borni zasedbi na repertoarju Narodne-
ga divadla.

F. Juvančič.

Vsi popisani znaki se dajo odpra-
viti in vse posledice preprečiti z opera-
cijo, ki je brez vsake nevarnosti in ki se
lahko izvede ambulantno. Operacija naj
se izvrši čim prej; popolnoma napačno
je čakati, da postanejo otroci starejši.
Operativna odstranitev povečane žrel-
ne bezgavke (adenotomija) je vsled
blagodejnih posledic ena najvažnej-
ših zdravniških nalog. Žal pa vidimo še
vedno obilo otrok in odraslih, pri katerih
starši in sorodniki ne opazijo oziroma
niso opazili tako značilnih in usodnih
pojavnov, ki jih povzroča hiperplazija
žrelne bezgavke.

To in ono.

ski opazovalec kar ostrmi. Američan dela
na sploh mnogo dalje časa kot Evropejec.
»Labor Rewiev« priobčuje uradne podat-
ke, raztezajoče se na vse ameriške indu-
strije in obsegajoče okoli 10 milijonov de-
lavcev, ki kažejo, da niti polovica tega
delavstva ne pozna tedna z 48 delovni-
m urami. Več nego 50% vseh ameriških de-
lavcev dela več nego 48 ur, 36% celo več
nego 54 in 12% več nego 60 ur. V nobeni
ameriški industriji se ne dela povprečno
48 ur, pač pa 52, 54 in še več. Niti v težki
industriji ni 48 urnega dela na teden. V že-
lezni in jekleni industriji, ki šteje okoli pol
milijona delavcev, dela samo 19% 48 ur
na teden, 44% delajo 48—54 ur, 33% 54—60
in polnih 44% nad 60 ur. Američan se op-
lešča svetovnega gospodarstva. Američan
dela. Američan se smehlja evropskemu
prepiru za časa nahušje gospodarske kri-
ze, ali je zdravo in koristno par ur dnevno
več delati ali ne? Kanadski delegat Par-
son je na konferenci v Washingtonu leta
1919. rekel: »Ako uvedemo splošni osem-
urnedelavnik, dobe z njim ugodnosti in ko-
risti je najmanjši narod. Oni bodo imeli
prednost s posestjo surovin, kapitala in
transportnih sredstev in na ta način si za-
gotovijo levji delež.

ZDRAVNIKOVO MAŠČE- VANJE.

Dr. Rateliffe je bil svojčas najpriljub-
ljenejši in najboljši zdravnik, le to slabo
lastnost je imel, da je preveč rad pogledal
v kozarec.

Nekoč sedel v znameniti vrtarni, kar
pridira nekdo k njemu: »Za božjo voljo,
gospod doktor, požurite se, moja tašča
umira.«

»Dovolite, da izpijem«, mu mirno od-
govori zdravnik.

Ta se pa ni dosti več prizadeval, da
bi doktorja pregovoril, vzel mu je kozarec
in vino zili skozi okno. Rateliffe se je v
začetku tresel od jeze:

»Tepec, surovina, čakaite, maščevala
me bo Vaša tašča. Zai Vam bo šel.«

Šel je k tašči, vse sile je napol in jo
ozdravil.

BOG POMAGAJI

Vzklikati pri kihanju »na zdravje« je
bilo v navadi že pred Aristotelom.

Cesar Tiberius je ta običaj pri kihan-
ju direktno zapovedel, ker je bil uverjen,
da je to dobro znamenje, ki odvrne vsako
nesrečo.

Vzklik »Bog pomagaj« je pa prišel v
veljavo l. 580 za vladanja papeža Pelagija.
Taktak je namreč reka Tibera preko-
račila bregove in prepustila za seboj vsa-
kavratno nesnago, ki je povzročala raz-
ne bolezni in zastrupljenja, ki so se pojav-
ljale s kihanjem. Kakor hitro je ponehalo
kihanje, je bila smrtna nevarnost pri kra-
ju. Pri kihanju se je pa običajno nagovor-
jalo vsakega, ki je kihnil »Bog pomagaj«,
to z željo, da mu Bog odvrne kihanje in s
kihanjem smrtno nevarnost.

KAZNI ZA OBREKOVANJE V SREDNJEM VEKU.

Zenske, zlasti vnate klepetulje, oprav-
itjivke ali obrekljivke, so dandanes za žalje-
nje časti deležne le neznatne kazni v obliki
javnih preklicev v časopisih. V srednjem
veku je bilo drugače.

Preprijljive in opravljive ženske so bile
kruto kaznovane. Občaili so ji na vrat na
železnem obroču pritrjen visok kamen, jo
celo do nagega alekli in jo vodili od stano-
vanja do ročavja. Spremljala jo je troblje-
nje sluga, da so ljudje sigurne postale po-
zorni na kaznovano žensko. Teža tega po-
sebnega obroča in uteži je bila različna, v
nekaterih krajih neverjetno visoka. Po nek-
lih virih iz leta 1348. je tehtala taka utež stari
cent. Če računamo na razliko uteži nekaj
in sedaj, je bilo še vedno zadosti teže, tako
da lahko rečemo, da je bila sramota take
kazni veliko večja, kot pa teža uteži.

PERO.

Nekdo se je spri z bogatašem in ga je
odslej tako hudo sovražil, kolikor že more
človek sovražiti kadar mu je jeza in so-
vrastvo izvirajoče iz denarnih okoliščin.

Gre k čarovniku, mu objubi dve po-
jednini, če mu more pomagati.

»Ali naj pošljem nadenj duhove, ki ga
bi ponoči zadušili?« ga vpraša čarovnik.

»Ne; v tem slučaju bi dedščina pripa-
dla njegovim sinovom in vnukom, jaz pa bi
ostal na praznem. Ne znaš nič drugega?«

»Ali naj pošljem ognjen dež, ki bi nj-
govo imetje vcepil in bi bogataš rešil sa-
mo golo življenje?«

»Ne, ostalo bi mu še posestvo in dežela,
ki je niti ogzen ne more pokončati.«

»Ali naj spuštam veletok, ki bi se s
sproženimi valovi razli čez njegovo po-
krajino, jo razdril in jo pustil nerodovito?«

»Ne, potemkam bi ostala še osebnost
čast in dobro ime, ki ga ne more izpodje-
stati val veletoka. Česa še premorč?«

»O človeka, se mu je prihujeno na-
smehnil čarovnik, »če je tvoje sovraštvu in
zavist tako močna, potem imam zate še
nekaj dragocenejšega, čemur se nihče ne
more ustavljati.«

»Daj mi« je vzradočen huksnil čarova-
nik.

Dobi majhen, močno zavezan zavitek
in ga takoj razveže. Eji, pa kako se je za-
čudil, ko zavitek ni ničesar drugega vse-
boval, kot navadno pero.

»Kakšno skrivno moč pa naj vsebuje
to pero?« je začuden vprašal.

»O, ti norec ti!« mu odvrne čarovnik,
»Ti najbrž ne veš, koliko jih je že v uporaba
čereša, te male stvarce, ugonobila!«

WAGNER IN ŠTEVILKA 13.

Navadno trdijo, da so vsi veliki in
slavni možje babjeverni. Tudi Richard
Wagner je trpel na tem, ker je bil mnenja,
da je število 13 zanj usodno. Do tega je
prišel, ker je bil rojen 1813, ker je njegovo
ime in priimek štelo 13 črk. Slavni kompo-
zist je močno trpel pod to namišljenostjo
in če je bil povabljen k obedu, kjer je bilo
13 oseb, je bil zmožen vsati in oditi. Kako
neutemeljeno se je bal Wagner številke 13,
najbolje govore data iz njegovega življenja.

Dne 13. januarja 1879. je bila »Wallfäre«
privikrat uprizorjena. 13. aprila 1845. je do-
končal partituro »Tannhäuser« v Stuttgartu,
13. avgusta 1876 pa prvič opera »Rheingolde«
v Bayruthu. V Wiesbadenu so prvič videli
»Tannhäuser« 13. novembra 1852. Dne 13.
decembra 1874 je bila pa natianjoma par-
tura »Siegfriede«.

★ ★ ★

• Moljenje za stavo med ministrom in
senatorjem. Dogodek, ki je seveda mogoč
samo v Ameriki. Ameriški senator Magnus
Johnson je pozval ministra za polje-
delstvo Wallaca, da naj se z njim meri
v umetnosti moljenja krave. Senator je
namreč trdil, da minister nima pojma o
praktičnem kmečkem gospodarstvu. Wal-
lace je poziv sprejel in tako se je pred
kratkim v Washingtonu pred številnimi
gledalci vršilo moljenje za stavo med mi-
nistrom in senatorjem. V to svrhu sta bili
izbrani težki holiščarji kravi. Med splo-
no napetostjo in veselostjo publike se je
stava začela. Jury je nato odmerila koli-
čino namolzenega mleka obeh konkuren-
tov in je ugotovila, da je minister Wal-
lace senatorja iz Minnosa potolkel za do-
ber četrt litra. Gospod Johnson v bodoče
ne bo mogel oporekati gospodarski avtor-
iteti ministra...

• Zrakoplov mesto železnice. Južna
ameriška republika Kolumbija se je odlo-
čila za zgradbo zrakoplovov namesto že-
leznic, ker je njen teren tak, da bi bilo sil-
no težko napraviti železnice, ki bi z lah-
koto in hitrostjo vezale posamezne dele
republike med seboj. Kolumbija je dvakrat
tako velika kot Nemčija. Nekaj zrakoplov-
nih zvez že obstoji in najdaljša med njimi
je črta Baranquilla-Cali; obsega 1100 km.
Med Kolumbijo in Venezuelo so bili obme-
ni spori, katere je rešila posebna komisija,
na temelju fotografiranih slik, ki so jih na-
pravili zrakoplovci nad pokrajinami, ki so
težko pristopne. Tako se je zrakoplovstvo
privikrat porabilo za določitev mednarod-
nih mej.

• Kaj je postalo iz čudežnega deteta v
26 letih. »Chicago Tribune« poroča iz
Newyorka, Tu je bilo objavljeno poročilo
o Williamu Sidisu, nekdanj čudežnem detetu,
ki je bilo tako nadarjeno, da nikoli tega.
Ko mu je bilo pol leta je poznalo abecedo,
v treh letih je umelo pisati na stroji. Ko je
štelo pet let, je govorilo štiri jezike. V
osem letu e izumil nov sestav logaritmov
ter je prejel nagrado iz astronomije. Da-
nashnji William Sidis je v 26 letu in štiri ko-
raj v pomanjkanju. Mož je bančni uradnik
v Newyorku, piše na pisalni stroji ter si
speseben kolikaj bolj intenzivno misli.

• Sadistične orgije na Dunaju. Na
Dunaju so odkrili npravnosti skandal, ki
je razburil celo mesto in ki prikazuje v
popolni luči nemoralnost in gnobilo vele-
mestnega življenja. Aretirana je bila Etti-
ta Kadivec, rodom Istrijanka in so pokli-
ču učiteljica jezikov. Ta »dična« učiteljica
je na brutalen način postopala z nekim
enajstletnim dečkom in 13 letno deklico
ter je prirejala z njima pred povabljenimi
gosti sadistične predstave. Zenska je že
enkrat imela opraviti z oblastmi, ki pa so
jo radi malenkostnega prekrščenja glede
vzgoje otrok opustile. Nova preiskava
navrstene komisije je od odkrila dejstvo,
da je Kadivecova prirejala predstave proti
plačilu. Pri preiskavi v njenem stanova-
nju je bila zaznana cela serija nemoral-
nih slik in cela zaloga predmetov za pre-
tepanje: šibe v različnih oblikah, biče
vseh velikosti, nečestivno jermenov, vrvi,
pletenih palic in silicnega. Pod težo doka-
zov in kompromitirajočih pism, iz katerih
je razvidno, da je imela redno krog kli-
jentov za sadistične predstave na razpo-
lago, je Kadivecova priznala svoje zločine.
Eden glavnih gostov, ki so k njej zahajali
je bil trgovec s preprogi Paul Kotany,
ki je bil istočasno aretiran. Kadivec je
znala sadistične predstave tako spretno
organizirati, da sta ostala otroka več me-
secev skrita in niti nista vedela čemu sta
bila redno pretepana. Na eno leto je tra-
jalo mučenje otrok in končno je deklica
enemu njenih znancev izdala svojo bol,
nakar je sledila ovažba. Vzporedno s Ka-
diveovo je bila aretirana ločna soproga
trgovca z delikatnimi Evgenija Dekrasa
ki je vodila v nenavzočnost Kadiveve
nadzorstvo nad otrokoma ter je k tem or-
gijam vedno pripeljala nove »gospode«.
Istotako je bil prijet eden glavnih gledal-
cev 22 letni Walter Taussig, sin veleindus-
trijskega, ki je s posebno naslado pris-
toval tem orgijam ter se naslajal ob
pogledu na pretepane nage žrte. Ven-
dar je pri njem težak patološki slučaj. Du-
najska policija z vso vneto nadaljuje raz-
iskovanje tega procesa, ki je na Dunaju
vzbudil ogromno ogorčenje in zanimanje.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSIEMSK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

bouillet navadno sprejemala goste zlek-
njena na počivališču, so druge precijozje
smatrale za umestno sprejemati svoje
prijateljice in prijatelje ležeče na raz-
košni postelji v kdovekakih obliki. No-
bena kretinja se jim ni zdelo več do-
volj fina, nobena toaletta dovolj elegan-
tna, noben izraz dovolj izbran. Njihova
govorica je malopomale postala za
navadne zemljane nerazumljiva. Tako
so imenovali črsto vodo »notranjo ko-
pele«, okno »vrata svetlobe«, lice »pre-
stol sramežljivosti«, gobdo »paradiž
ušes«, luno »nočno bakljo«, postelj »kra-
ljevstvo Morfejevo« itd. Mars kak pre-
cijozi izraz skoro žali celo naš sedanji
estetski čut: tako so na primer naziva-
li v precijozskih krogih in salonihi
nosače »